

45.911

HAJDÚ-BIHARI

XIII. ÉVFOLYAM

XII. SZÁM

ÁRA: 2,20 FORINT

1986. XII. 24.
SZERDA

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

ŐRZŐK A STRÁZSÁN

Panaszkodni már megtanultunk. Nagyon jól megtanultunk. Panaszkodunk, mert kevés a pénzünk, miközben otthon vár a videomagnó, a színes televízió és ezeket dobálunk szét a karácsonyi ajándékos szedítő forgatagában. Mert az is igazság: általában nem azok panaszkodnak, akiknek okuk lenne rá. Nem azok keveslik hangoskodva a pénzt, akiknek sovány nyugdíjat visz a postás, s letört fenyőgallyal ünneplik a karácsonyt. Nem az öregek, hiszen nekik vannak történelmi tapasztalataik. És nem is a pályakezdők, bennük még élnek nemesebb, anyagiakou túlmutató tiszta szándékok is. Panaszkodni azok tudnak legjobban, akik jól élnek, csak a fogyasztói szemlélet versenykihívásának szeretnének napról napra jobban eleget tenni. Mondom: panaszkodni már tudunk. S magamban hozzátesszem: ha már dolgozni is így tudnánk...

Egyesek itt-ott aztán a panaszból még ideológiát is gyártanak: mert nálunk nem lehet kimondani a valóságot. Észre sem veszik, hogy állításuk önmaga evidens cáfolata, hiszen ők is kimondhatnák bármit. Észre sem veszik, hogy még országos tanácskozásokon is miket kiabálnak egyesek erre a társadalomra. A kigyulladt Ecsedi lápból is a nemzetnél vizióját rajzolják, s eszükbe sem jut, hogy lám, ezt is elmondhatják, kimondhatják, semmibe vehetik a politikát, a nemzet küzdelmeiben született eredményeit, és utána hazamehetnek, mintha mi sem történt volna. Mert tagadni, támadni, panaszkodni már tudunk. Nagyon is tudunk.

Tudunk aztán még várakozni is. Várakozni mindig másra. Tegye meg más az első lépést, takarékoskodjon más, kezdeményezzen más, kockáztasson más, a kényelmes várakozóknak meg maradjon meg a kivülálló joga: bírálni aztán mások munkáját és várni újabb, jobbat akarókra, hogy velük szemben is érvállalhassák a kivülálló kerékkötő szerepet. Tudunk jól felfelé mutogatni: jöjjön onnan a megoldás minden bajunkra, s tudunk aztán körülvendően mutogatni még egyszer, ha a felsőbb határozatok, javaslatok nem valósulnak meg. Mert mástól, másoktól várjuk ezt is, mint minden valódi cselekedetet.

Azt hiszem, vannak még sokan ebben a társadalomban, akik örömlüket lelik abban, hogy rossz a nemzeti közérzet, és ehhez saját maguk is igyekeznek hozzájárulni várakozó, panaszkodó, támadó mentalitással. Legalább annyit tennének meg, hogy felfigyelnek rá, mekkora különbség van siránkozó szemléletük és aközött, ahogyan hazánkat, annak gazdasági, politikai helyzetét külföldön megítélik. Nem a barátaink, ők elfogultak is lehetnek. Ha nem az ellenfeleink, a versenytársaink, a külföldi kivülállók. Igen, ahogyan Nyugaton megítélik. Amíg ott a bizalom, a megértés, a szándékok és törekvések tiszteletben tartása, elismerése jelentkezik, idebenn a „belső fereg foga rág”, és hervasztja még azokat a fákat is, amelyek virágozni szeretnének.

Gondunk persze valóban van elég. De hát azt is világosan kell látnunk, hogy gondjainknak csak egy része származik importból, a többit magunk teremtettük, magunk termeltük. Például azzal, hogy többet élünk fel, mint amennyit megtermelünk. Például azzal, hogy munkánk minősége nemzetközi szemmel nézve is vitatható színvonalú. Például azzal, hogy a becsülettel és felelősséggel végzett munka helyett kezd elharapódzni a protekcionizmus, a korrupció, a közösségi morál számtalan mérge. Pedig ugyancsak nemzetközi példákól tudhatnánk, hogy vezet az, ha egy nemzet belső gazdaságát, közösségi életét szigorú erkölcsi normák nélkül akarja kialakítani.

Nem kétséges: a Központi Bizottság novemberi határozata s az azt követő intézkedések megdöbbenést is kiváltottak az embe-

rekben. Csak attól félek, hogy ez a megdöbbenés — ha sokáig tart és öncélú meditációvá változik — éppen a cselekvést, a bizakodást bénítja majd meg. Mert mi erre hajlamosak vagyunk. Még a legkeményebben bíráló belső kivülállók is megdöbbennek: az őszinteséget, nyíltságot, kritikát nem tőlük tanulja ez a nép, ez a párt.

Meggyőződésem, hogy ebben az országban most mindenekelőtt cselekvő akaratra, minőségileg magas szintű munkára van szükség, és nem a feszültségek szítására, nem mások felé mutogatásra. Nem jött ide eddig se senki, hogy saját jó határozatainkat meglékelje. Mi lékelünk. Most se fog jönni senki se megvalósítani ezt a cselekvési programot, sem zsákutcába juttatni azt. Saját magunktól, munkánktól, mindenekelőtt szemléletünkötől függ, hogyan valósítjuk meg a novemberi határozatot.

Ez kétségkívül együtt jár bizonyos illúziók feladásával. Például tisztázni kell önmagunkban, hogy az életszínvonal alakulása nem független mindennapi munkánktól, hiszen elosztani társadalmi méretekben csak a megteremtett értékeket lehet. Ha én magam többet veszek ki ebből a nagy halomból, másnak jut kevesebb. S az önzés sajnos, már kezd eluralkodni bennünk is: mit érdekel, hogyan él a másik, van-e ennivalója, tüzelője anyámnak, apámnak, gyerekeknek, csak nekem legyen nagyobb halomban minden. Ez az önzés viszont továbbcsorog bennünket a gazdasági és etikai bizonytalanság útján, s halmozódik hatására a társadalmi hiány.

Egy nép, egy állam, egy társadalom együtt létezhet csupán. Ha nem tanuljuk meg, hogy a közösség bánata a mi bánatunk, s a közösség öröme a mi örömünk akkor is, ha egy méterrel talacsonyabb a fenyőfánk, nehezen tudunk kiutat találni gondjainkból. S ha a kiutat meg is találtuk, végigjárni is nehéz lesz. Mert kell kapaszkodónak előtünk valami, s kell, hogy mi is kapaszkodók legyünk másoknak. Ez egy nép, egy ország biztonságának alapja. Ha polgárai elengedik egymás kezét, s csupán önző céljait követik, a pillanat színesebb varázsát a szürkébb, de teljesebb célok helyett, valóban elszakadhat valami nemzettudatunkban is.

Talán nem véletlen, hogy az utóbbi időben közgondolkodásunkban előtérbe került a magyar reformkor, mindenekelőtt Széchenyi István személye, gondolkodása, programja. Azt hiszem, nemcsak korábbi háttérbe szorítása játszik ebben szerepet, hanem az is, hogy megnőtt az értéke a csöndesebb, de cselekvőbb, lassúbb, de elmélyültebb politikai-etikai magatartásnak. Mert a társadalomnak és a kornak ma nem arra van szüksége, hogy növeljük a feszültséget, keressük az összeütközéseket, hanem arra, hogy munkálkodjunk bölcsen a társadalmi közmegegyezés irányában és érdekében. Ez azt csak egyféleképpen lehet: saját munkánk, helyünk, feladataink vállalásával. Olyanféle emberi magatartással, ahogyan Széchenyi programszerűen megfogalmazta: „A kevést, mit végbevittér: kötelesség. Elvést, mit mulasztása szegény és gyalázat lett volna, ám teljesítése sem érdemel dicséretet.”

Nem is vitatkozzunk? De igen. Sőt azt hiszem, közgondolkodásunkban két dolgot feltétlenül meg kell valósítanunk ahhoz, hogy a novemberi határozatot ne csupán egy gazdaságpolitikai határozatként, hanem nemzeti cselekvési programként fogadhassuk el. Egyik oldalról növelni kell az emberi-közösségi felelősséget és feyelmet, másik oldalról növelni az őszinteséget, a nyíltságot. Azonban a kettő egymás nélkül elképzelhetetlen. Tragédia lenne, ha most a handabandázó odamondogatás váltaná fel a társadalmi méretű elemzést és bírálat erős törvényeit. És tragédia lenne, ha az őszinteség nem járna együtt a felelősség vállalásával és a feyelem erősödésével.

kinél-kinél személy szerint. Demokráciát csak abban az országban lehet teremteni, ahol a polgárok nemcsak jogaikat, hanem kötelességeiket is tudják vállalják és pontosan teljesítik. E nélkül a demokrácia anarchiába vagy demagógiába fullad. Vegyük tudomásul: az emberek szeretik, várják, akarják a jót és gyűlölik a rosszat, a gyűlöletet. Ez a legfontosabb erkölcsi törvény, s hiszem, hogy még elevenen él a mi nemzeti közösségünkben is. Támazkodjunk hát erre és ne a kerülő utakat, manipulációkat keressük, hanem a felelősségteljes őszinteséget, a becsületes munka által szilárduló nyíltságot.

Önbizalom nélküli ember alig-alig éri el szolidra hangolt céljait is. Miért lenne ez másként a nemzetek életében? A túlzott önbizalom, a nemzeti nagyképűség próbáit már végigjártuk. Szenvedtünk tőle sokat, s hordozzuk korbácsütéseit mind a mai napig. Most azonban mintha fordítva lenne: egyesek próbálnak egy egész nemzetet önbizalom nélkülvé alakítani. Pedig az élők élnek és élni akarnak.

Igen, az ember él és élni akar. És a nemzet is él és élni akar. Van alap hozzá, amit két kezünkkel eddig mi magunk raktunk. Mert mi teremtettünk minden értéket a hazában. Ady Endrőtől vettem kölcsön ezt a gondolatot, bár ő a nagybetűs Élet fogalmát használta, amelybe azonban ember és nemzet egyként beletartozik. S igaz van, ez az Élet „Nem azért adott annyi szépet, / Hogy átvádoljanak most rajta / Véres s ostoba fenések.” Higgyük el, ő sem, akkor sem csupán a háborút, a néptárist értette ostoba fenéseknek. Az önmarcangoló hittel, önzéssel, a bizalom- és önbizalomhiánnyal, a cselekvést tartalmazó moralizálással felcserélő tipikus, annyit ostromozott magyar mentalitást is.

De hát ki most az őrző, akinek vigyázni kell a strázsán? Könyvnyű lenne megint másra mutogatni. Könnyű volna vállat vonni és félre nézni, ha felelősségünkről esik szó. Mert tudom, hiszem, érzem, hogy az őrzők mi vagyunk, mi mindannyian, akit sorsunk magyarnak rendelt, és éppen ide rendelt, ahol életünket saját törvényeink szerint formálni szeretnénk. Az „ember Szébbe-szótt hitte” mindannyiunkban munkál, ott lakozik mozdulatunkban, ölelésünkben, ott lakozik újszülöttet felkaroló mosolyunkban és sirra hajló fájdalomainkban. A szébbe-szótt hit nélkül tartalmatlan volna minden emberbeni cselekvés. Annyi legendát, szép igazságot teremtett már ez a hit, a karácsonyi gyermek születésétől az ajándékozás boldogságáig.

Mi vagyunk az őrzők, miránk bízott ennek a hitnek a vállalása és őrzése. Nem rám, rád vagy órá, hanem mindannyiunkra, akik életünk tartalmát keressük, vállalják és szolgálnak is érte. A panaszkodásra, várakozásra, mások bántására történelmünk évszázadai alatt annyiszor ráfiztünk már. Most másra van szükség: okos szóra, cselekvő kézre, bölcs gondolatra, tiszta erkölcsre. Felelősségre és jóakaratu szavakra.

Ma este fényeket gyűjtünk egy legenda tiszteletére. Vegyük észre végre, hogy a fény a fontos, nem az alatta felhalmozott ajándékok. A fény a fontos, amely egyedül képes pásztorokat és királyokat az igazság felé vezetni. A fény a fontos, amely világítani tud, legyen bár pár szál fehér gyertya vagy színes lámpákkal pompázó modern szerkezet. A fény a fontos, amely az ember arcára esik és megvilágítja. Az alá gyűlő emberek ilyenkor mosolyogni is tudnak.

Mi e fény őrzésére rendeltettünk, amely a hit, az akarat, a cselekvés, a munka fénye. Hát ezért és így, csak önmagáért az őrzésért, nem díjért és dicsőségért: Őrzők, vigyázzatok a strázsán!

Őrzők, mi mindannyian: vigyázzunk a strázsán!

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván lapunk minden olvasójának
A HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
SZERKESZTŐSÉGE

Bényei József

Lázár György hazaérkezett Moszkvából

Moszkva, 1986. december 23. (MTI) — A két ország közötti árucseréforralom terven felüli bővítéséről és a gazdasági együttműködés új, közvetlen kapcsolatok alapuló formáinak gyakorlati megvalósításáról tárgyaltak kedden Moszkvában a magyar-szovjet kormányfői megbeszéléseken.

Lázár György, a Minisztertanács elnöke, aki hétfőn érkezett a szovjet kormány meghívására munkalátogatásra, kedden délelőtt a Kremben találkozott Nyikolaj Rizskovval, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökével. A két kormányfő által vezetett tárgyalócsoporthoz részt vettek a Lázár György kíséretében érkezett személyiségek és magas rangú szovjet partnereik.

A megbeszélések szünetében a Szovjetunió Minisztertanácsa díszbédet adott Lázár György és a többi magyar vendég tiszteletére. A díszbédet Nyikolaj Rizskov és Lázár György pohárköszöntője mondta.

Nyikolaj Rizskov pohárköszöntőjében hangzott: a két testvérpárt legutóbbi kongresszusán meghatározott feladatok azt követelik, hogy új módon közelítsék meg a két ország együttműködésével kapcsolatos kérdéseket, s hogy növekedjék ennek az együttműködésnek szerepe mind a Szovjetunió, mind Magyarország társadalmi-gazdasági fejlődésében.

A továbbiakban kiemelte, hogy Mihail Gorbacsov és Kádár János találkozásánál ért megállapodásokból kiindulva újabb, jelentős lépést teszünk a gazdasági és műszaki-tudományos kapcsolatok hatékonyságának foko-

zására, jó alapot teremtve ezzel a jövőbeni közös munkához.

Mindkét fél minisztériumi, főhatóságai és gazdasági szervezetei alapos előkészítő munkát végeztek az erőfeszítések egyesítése, a Szovjetunió és Magyarország termelési, valamint tudományos erőforrásainak hatékony felhasználása és az együttműködés új, fejlettebb formáinak széles körű alkalmazása érdekében — állapította meg a szovjet kormányfő.

Lázár György pohárköszöntőjében rámutatott: „Tartalmas és eredményes megbeszélést folytattunk gazdasági kapcsolataink fejlesztésének lehetőségeiről, feltételeiről, s közös egyetértésben határoztuk meg együttműködésünk elmélyítésének közelebbi és távolabbi tennivalóit”. Emlékeztetett arra, hogy az MSZMP Központi Bizottsága a közelmúltban napirendre tűzte és megvitatta a XIII. kongresszus óta végzett gazdasági munkát, helyzetünket és a VII. ötéves terv indulásának tapasztalatait. A kritikus és önkritikus elemzés feltárta, hogy bár sokat tettünk, mégsem elegendő ahhoz, hogy elégedettek lehessünk. A tények azt mutatják, hogy ebben az évben sem sikerült lendületbe hozni a magyar gazdaságot, ismét kieleződtek az egyensúlyi problémák.

A tárgyalás ezután még folytatódott, s a késő délutáni órákban fejeződött be. Lázár György és Nyikolaj Rizskov a megbeszélések eredményeit rögzítő jegyzőkönyvet írt alá a magyar kormányfő szálláshelyén.

Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára a nap folyamán találkozott Lev Zajkovval, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagjával, a KB titkárával. A szíves, elvtársi légkörű megbeszélésen véleménycserét folytattak a magyar-szovjet együttműködés néhány időszerű kérdéséről, elsősorban a kétoldalú gazdasági kapcsolatok elmélyítéséről, a szocialista országok műszaki-tudományos együttműködésének fejlesztéséről.

Lázár György, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke kedden hazaérkezett Moszkvából, ahol a Szovjetunió kormányának meghívására munkalátogatást tett. Kíséretében érkezett: Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Marjai József miniszterelnök-helyettes, a magyar-szovjet gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési kormányközi bizottság magyar tagozatának elnöke és Faluvégi Lajos miniszterelnök-helyettes, az Országos Terhivatal elnöke. Lázár Györgyöt Czinze Lajos miniszterelnök-helyettes, Várkonyi Péter külügyminiszter és Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatói Hivatalának elnöke fogadta a Feriegyi repülőtérén. Jelen volt Vladlen Puntusz, a Szovjetunió magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Sajtóközlemény Lázár György moszkvai látogatásáról

Lázár György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke kedden a Kremben megbeszélést folytatott Nyikolaj Rizskovval, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagjával, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnökével.

A tárgyalások során a fő figyelmet Magyarország és a Szovjetunió együttműködésének a legközelebbi években és hosszabb távon történő fejlesztésére fordították. Megelégedéssel állapították meg, hogy a magyar-szovjet kapcsolatok töretlenül és lendületesen fejlődnek a marxizmus-leninizmus és a szocialista internacionalizmus elvei alapján, s teljes egészében van Magyarország és a Szovjetunió elvi irányvonalának megvalósításában, amely testvéri barátságuk és mindenoldalú együttműködésük további erősítésére irányul a két ország népeinek érdekében.

A kormányfők hangoztatták a KGST-tagállamok idén novemberben Moszkvában tartott munkatalálkozóinak jelentőségét a szocialista országok közötti együttműködés fejlesztése, a szocializmus alkotóerejének fokozottabb feltárása, a béke és a nemzetközi biztonság szilárdításáért vívott harc szempontjából.

A kormányfők megkülönböztetett figyelmet szenteltek a legfelső szinten elért megállapodások végrehajtására irányuló konkrét intézkedéseknek a kétoldalú kereskedelmi-gazdasági és műszaki-tudományos kapcsolatok terén. Kedvezően értékelték a szovjet-magyar kereskedelem fejlesztésében végzett munkát, amelynek eredményeként előirányozzák a Magyarország és a Szovjetunió 1986-1990-re szóló hosszú lejáratú kereskedelmi egyezményében rögzített kölcsönös szállítások mennyiségének bővítését, a szovjet földgáz Magyarországára történő szállításának hosszú távú biztosítását, a gazdasági együttműködés leghaladóbb formáinak alkalmazására irányuló munka élénkítését.

Fontosnak nyilvánították, hogy gyorsuljon az intézkedések végrehajtása a két ország műszaki-tudományos és termelési kooperációjának elmélyítésében, elsősorban a KGST-tagállamok műszaki-tudományos haladása 2000-ig szóló komplex programjának teljesítésében, a termelői kapacitások és gazdasági erőforrások jobb kihasználására irányuló együttműködésben.

Az együttműködés hosszú távú fejlesztése legfontosabb feladatainak és útjainak meghatározása céljából megállapodtak, hogy 1987-ben kidolgozzák a Magyarország és a Szovjetunió közötti gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés fejlesztésének 15-20 éves koncepcióját, amely kapcsolódni fog a szocialista közösség többoldalú alapon kidolgozás alatt lévő munkamegosztási koncepciójához.

Hangsúlyozták annak szükségességét, hogy tevékenyebben alkalmazzák a gyakorlatban a termelési kooperációk olyan formáit, mint a vállalatok, gazdálkodó és tudományos szervezetek közvetlen kapcsolatait és közös vállalatok, nemzetközi egyesülések és szervezetek létrehozása. Ehhez kedvező feltételeket teremtenek a KGST 42. ülésszakának határozataival összhangban ez év novemberében aláírt magyar-szovjet kormányközi egyezmények. A felek meggyőződése szerint a gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés haladó formáinak elterjedése előmozdítja nemcsak a szocialista gazdasági integráció elmélyítését, hanem a széles körű tapasztalatcserét is, lehetővé teszi, hogy szilárdabb, tartósabb alapra helyezték a testvéri országok munkakollektívái és dolgozói közötti kapcsolatokat.

Az időszerű nemzetközi kérdésekről folytatott véleménycseréket a felek rámutattak: mivel a világban változatlanul nagy a feszültség, amelyet az Egyesült Államok és szövetségesei hadászati-katonai fölény megszerzésére irányuló törekvései idéznek elő, állhatatosan tovább kell fokozni a szocialista közösség országai, az összes békeszerető erő közös erőfeszítéseit azért, hogy megszüntessék a veszélyes fegyverkezési versenyt, hogy megszabadítsák az emberiséget a nukleáris veszélytől, és létrehozzák a nemzetközi biztonság egyetemes rendszerét. E célokat szolgálják az atomfegyverek felszámolására és a támadó őrfigyverek kifejlesztésének megakadályozására tett nagyszabású szovjet kezdeményezések. A felek hangoztatták annak fontosságát, hogy folytassák a küzdelmet a kísérleti atomrobbantások megszüntetéséért, és hogy e küzdelemnek új lendületet adjanak. Lázár György a Magyar Népköztársaság teljes támogatásáról biztosította a Szovjetunió építő szellemű álláspontját, amelyet a szovjet kormány december 18-i nyilatkozata fejtett ki.

A kormányfők sikra szálltak az összeurópai folyamat továbbviteléről, az európai katonai szembenállás szintjének csökkentéséről és a földréz politikai légkörének javításáról. Nagy előrelépés lenne ebbe az irányba a Varsói Szerződés tagállamai Politikai Tanácskozó Testületének budapesti ülése által az európai fegyveres erők és hagyományos fegyverzetek jelentős csökkentésére tett javaslatok megvalósítása.

A tárgyalások tárgyszerű és baráti légkörben zajlottak le, s a megvitátott kérdésekben megerősítették a nézetek azonosságát.

Lázár György meghívta Nyikolaj Rizskovot magyarországi hivatalos baráti látogatásra. A meghívást a szovjet miniszterelnök köszönettel elfogadta.

A VSZ külügyminisztériumi képviselőinek értekezlete

Moszkva, 1986. december 23. (MTI) — A Varsói Szerződés tagállamai külügyminisztériumainak képviselői 1986. december 22-23-án Moszkvában egyeztető tanácskozást folytattak a közel-keleti béke és biztonság kérdéséről. A résztvevők a véleménycseréket követően hangsúlyozták a közel-keleti békekonferencia mielőbbi összehívásának és nemzetközi előkészítő bizottság létrehozásának fontosságát.

Balkáni értekezlet

Bukarest, 1986. december 23. (MTI) — Befejeződött kedden a balkáni országok szakértőinek kétnapos értekezlete. A Balkán-félsziget vegyifegyver-mentes övezetét alakításával foglalkozó tanácskozáson öt balkáni ország, Bulgária, Görögország, Jugoszlávia, Románia és Törökország képviseltette magát, utóbbi csak megfigyelővel.

A balkáni országok szakértőinek megbeszélései az utóbbi években nemcsak nemzetközi kérdésekben váltak rendszeresekké, hanem a szállítási, energetikai, környezetvédelmi és idegenforgalmi együttműködésre is kiterjedtek.

A Balkán-félsziget vegyifegyver-mentes övezetét alakítását pontosan egy évvel ezelőtt kezdeményezte közös javaslatlalt Todor Zsivkov bolgár és Nicolae Ceausescu román államfő. Korábban ők is, és a környező államok más vezetői is indítványozták, hogy a térség legyen atomfegyvermentes övezet.

A kedden véget ért bukaresti tanácskozáson a román küldöttség nyilatkozattervezetét terjesztett elő a vegyifegyver-mentes övezet létrehozásáról. A tervezet tanulmányozásra átadják az érintett államok kormányainak.

A KISZ megyei bizottságának ülése

A KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága 1986. december 23-án délelőtt testületi ülést tartott, melyen személyi kérdésekben döntött.

A testület érdemei elismerése mellett felmentette testületi tagságából, megyei titkári funkciójából Molnár Ferencet és megyei titkári funkciójából Csontos Jánost, akik 1987. január elsejétől más, jelentős funkciókat töltenek be. A testület megválasztotta a KISZ megyei bizottság gazdaságpolitikai titkárának Ujvári Bélát, aki eddig a MÁV Járműjavító Üzem KISZ-bizottságának titkáráként dolgozott. Kooperálta tagjai sorába Csoma Józsefet, és megválasztotta a KISZ megyei bizottsága agitációs és propaganda titká-

rának. Csoma József megválasztásáig a KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottság gazdaságpolitikai titkáráként tevékenykedett. Az ifjúsági mozgalomban végzett kiemelkedő és eredményes munkájáért Csontos János KISZ-érdemérem kitüntetésben részesült.

A KISZ megyei bizottsága Gyergyói Ildikót kinevezte a hajdúszoboszlói politikai képzési központ vezetőjének. A testületi ülésen részt vett Magyar József, az MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának titkára, Pataki György, az MSZMP megyei bizottságának osztályvezetője és dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese.

Katonai eskü a Kossuth-laktanyában

Szülők, barátok, hozzátartozók előtt katonás rendben sorakoztak fel az újoncok székelyek. Kedden délelőtt a Kossuth-laktanyában tették esküt a közelimúltban bevonult fiatalok a haza fegyveres védelmére.

Alföldi Sándor alezredes, a parancsnok politikai helyettese üdvözölte a katonákat, a hozzátartozókat, valamint a társadalmi és tömegszervezetek és a fegyveres erők képviselőit. Aczél

György honvéd elszavalt Szendrei József Katonai eskü című versét. Vass Attila honvéd előolvasására a fiatal honvédek lelették az esküjüket.

Az ünnepi beszédet Vizi László mérnök alezredes parancsnokhelyettes mondta. Ezt követően Kiss Jenő honvéd választásbeszédében társai nevében is köszönetet mondott a parancsnoktársaknak a sokoldalú és megértő gondoskodásért.

Időnként túl magasak a fuvardíjak

A megyei szállítási bizottság december 23-án délelőtt tárgyalta meg a fuvardíjak megyei árelenőrzésének tapasztalatairól szóló jelentést, és beszéltek az év végi szállítási csúcs alakulásáról, a feladatok, feszültségek csökkentésére, feloldására tett intézkedésekről is.

A tájékoztatón általánosságban elhangzott, hogy a MÁV szertartó fuvaroztatott rakodási készsége javult, s jelentősen csökkent a kocsiallás miatt kifizetett összeg. Mindez azért is fontos, mert a vasúton szállí-

tott termékek mennyisége ugyanakkor nem lett kevesebb az elmúlt évhez képest.

A fuvardíjak megyei árelenőrzési tapasztalatai már nem ennyire kedvezőek. A kialakult egészséges versenyhelyzet ugyan jót tesz a szállítói kapacitás elosztásának, ám a szocialista és a magánszektorban egyaránt előfordul, hogy a felszámított díjak magasabbak a kiszabhatóknál, s megtörténiük az is, hogy a menetlevelek, a pénztárkönyvek, a különféle bizonylatok nem felelnek meg az előírásoknak.

Kilenc nap alatt a Föld körül

Washington, 1986. december 22. (MTI) — Céltudóan kedden a Voyager: e külföldi repülőgép, amely kéttagú személyzetével leszállás és üzemanyag-feltöltés nélkül kilenc nap alatt körbeperülte a Földet. Helyi idő szerint a reggeli órákban — közép-európai idő szerint délután négy órakor — leszállt a kaliforniai Edwards légitámaszpont repülőterére, ahonnan december 14-én indult útjára. A külön e célra szerkesztett gép ezzel új világrekordot állított fel: több mint 40 ezer kilométer telt meg egyhuzamban.

Az eddigi üzemanyag-feltöltés nélküli távolsági világrekord ennek kevesebb mint fele volt: egy amerikai bombázógép még 1962-ben állította fel, amikor Okinaváról egy spanyolországi légitámaszpontra repült.

A „repülő benzinkánál” különleges, műanyagból erősített papírból, szénzússágitextilből és műanyagokból építették fel, így üres súlya mindössze egy tonna. Törzsébe, két oldalt elhelyezett gondtalanok és szárnyaiba épített üzemanyagtartályai- ba így mintegy haterzet liternyi hajtóanyagot tölthettek. A gépet két kis teljesítményű légszavars motor hajtotta: egy a törzs orrán, a másik a törzs farán kapott helyet. Az új jelentős részén csak a hátsó tolómotor működtött. A Voyager sebessége alig 170-180 kilométer volt óránként.

A két pilóta rendkívül nehéz körülmények között tette meg az utat: az utaskabin mérete egy kisautó belső terének felénél is kisebb. A soros pilóta félig ülő, félig fekvő helyzetben irányította a gépet, pihenőtársa csak szűk helyen összekuporodva feketett le. Felegyenesedni egész úton nem tudtak.

A pilóta Richard Rutan 43 éves volt katonai repülő, akinek testvére, Burt tervezte a gépet. A segédpilóta Jeana Yeager 34 éves mérnök. Mindketten már több repülési világrekordot állítottak fel.

Útjuk rendkívül nehéz volt. A könnyű gép már az út első szakaszában, a Csendes-óceán és az Indiai-óceán fölött viharba került, s bár eltért eredeti útvonalától, a tájfaj annyira megdöbbant, hogy pilótái kisebb sérüléseket szenvedtek. Viharok akadályozták a repülést Afrika partjainál és az Atlanti-óceán fölött is.

Az útvonal a kaliforniai repülőteréről Hawaii és Guam-sziget érintésével az Indiai-félsziget déli csücske, Afrika középső része, Dél-Amerika északi partvidéke fölött vezetett. A megített távolságot teljes pontosággal csak később, a műszerek adatai alapján tudták megadni, mivel az úton többször is eltértek az eredeti pályától viharok miatt.

Az út nagy részében Rutan vezette a Voyagert. A két pilóta rendkívüli fáradtsággal küszködött, mert pi-

henni alig tudtak. Az önkéntes repülésirányítók szerint voltak olyan pillanatok, amikor nem voltak képesek a fáradtság miatt a normális helyzetmegítélésre, vagy a kapott utasítások megértésére, azonban minden alkalommal úrrá tudtak lenni a fáradtságon.

A leszállás és feltöltés nélküli világ körüli út elsősorban a teljesítmény miatt érdekes, bár a repülőgép-szerkesztők a későbbiekben hasznosíthatják majd a különleges építési gép egyes tapasztalatait új konstrukciók kialakításánál. A magában nem páratlan próbálkozás hatalmas érdeklődést keltett, és a két bator pilótát több ezer tömeg várta a leszállásnál.

A Voyager csaknem egy órán át körözött leszállás előtt az Edwards légitámaszpont fölött, ahol ugyanazon a száraz homokpályán ért földet — csaknem pontosan kilenc nappal a rajt után —, amelyre korábban az űrrepülőgépek szálltak le.

A leszállás előtt még bővebben akadtak izgalmas pillanatok: néhány órával korábban leállt a gép hátsó tolómotorja. Újra kellett indítani az orrmotort, de végül is sikerült mindkét motort üzembe helyezni, így hajtották végre a leszállást.

Rutan és Yeager segítség nélkül szállt ki az aprócska kabinból. A hatalmas tömeg nagy lelkesedéssel fogadta őket. Mindketten kórházi kivizsgálásra mennek a kilencnapos út után.

HOZZÁSZÓ

„A jövő

„Hogyan hasznosított kormány az Országgyűlési vitájában a zott képviselői javakat?” Ezt a kérdést először dr. Bányász államtitkár, a kormányvivője az elmúlt csütörtökön tette fel.

„Az országgyűlési képviselők által tett sok fontos javaslatot igyekszik mány a napi munkánk.

Izgalom a vo

— Reggel fél ötkor — meséli már a két követő szünetben Károlyné. — Hadház konzervgyári busszal be Debrecenbe és eltam érni a 6.25-ös. De én nem tudom, azzal, elromlott rajtam, így aztán idegesben átmertem a expresszhez, pedig, hogy akkor csak visít, hogy a tízre. Izgultam, s el is hatá meg egyszer ezt nem így! De 9.40-re ért a vonat s éppen volt, amikor beléptem Parlamentbe.

— Tudta, hogy a felszólaló lesz?

— Nem, ez csak rült ki, ezért aztán sen nyugtalan voltam.

Dr. Szilágyi Gábor dű-bihari képviselőtője is megkönnyebbülte kor Tóth Károlyné.

Erkölcsei, pol

— Ez így nincs ma — válaszolja —, hiszem, a képviselő már csak saját ve előtt is — erkölcsi, kötelességük, hogy véleményüket. Eppen ha egy mód van rá portüléseken mindig: ki lesz a hozzát ezekkel kapcsolatban szokott probléma le

— És ha izgalmas téma, ha több a zó?

— Nem kizárt, főleg több napon át több tárgyal a parlament, akár ketten is hoznak Hajdú-Biharból, bizonyos szokás

Battonya. Kaj

„A jövőnkért érzett felelősség”

„Hogyan hasznosítja a kormány az Országgyűlés családjogi vitájában elhangzott képviselői javaslatokat?” Ezt a kérdést kapta először dr. Bányász Rezső államtitkár, a kormány szóvivője az elmúlt csütörtöki sajtókonferencián.

„Az országgyűlési képviselők által tett sok fontos javaslatot igyekszik a kormány a napi munkájában

hasznosítani...” — kezdte válaszát az államtitkár.

Pénteken, az Országgyűlés téli ülésszakának első napján az állami költségvetést tárgyalták a „honatyák”. Tíz órakor Hetényi István pénzügyminiszter benyújtotta az Országgyűlésnek a törvényjavaslatot. A vita során néhány perccel egy óra után Tóth Károlyné (Hajdú-Bihar megye, 9. vk.) felszólalása következett.

„Hogyan hasznosítja a kormány a javaslatokat két napra apró módosítást.”

Még a Vas megyei képviselő hozzászólása tartott, amikor tálcán hozták a pohár vizet Tóth Károlyné. Lékai Gusztáv, a „szomszéd” nyújtotta tovább, s Tóth Károlyné azonnal hörpintett is egy kortyot. Nem látta rajta különösebb zavart, nem látta, hogy a Hajdúsági Iparművek művezetője néhány perc múlva belekezdte első parlamenti beszédébe.

Aztán eltelet az a néhány perc és Cserevka Ferencné, az Országgyűlés alelnöke őt szólította. S innentől tíz percen át — televízió, rádió, sajtó, fényképezés — rajta volt az ország szeme.

„Hallassam a hangom”

— Egyáltalán nem voltam megilletődött. Teljesen úgy fogtam fel, mintha otthon valamilyen gyűlésen beszélnek. Márpedig arra nagyon ügyelek, hogy választókerületemben minden fórumon ott legyek és hallassam is a hangomat.

— Hogyan készült a felszólalás szövege? Miként informálódott?

— Falugyűléseken, tanácsuléseken, a lakossággal való beszélgetéseken. En tudni akarom azoknak az embereknek a véleményét, akiket képviselek. Másfél éve vagyok képviselő — elég hamar szót kaptam. És el akarom mondani sok mindent, ami a mi területünket érinti. Annak megfelelően, hogy a választókerületemben a mezőgazdaságban és a Hajdúsági Iparművek révén az iparban is dolgoznak emberek. Konzultáltam többek között Antal Gyulával, a hadházközségi pártbizottság titkárával és Bartha Istvánnal, a gyár vezérigazgatójával.

energiatakarékos készülékek.”

— Valóban a vezérigazgató beszélt nekem erről a problémáról, s én gondoltam: ez egy alkalmas fórum arra, hogy felvessem. Hiszen itt mindent jegyzőkönyvben rögzítenek s aztán fel is dolgozzák az elhangzottakat. De szívesen elmondom, milyen gondjaim vannak a mi termelőszövetkezeteinknek és beszéltem a tájékoztatás fontosságáról.

„Jobban szükséges érzékelteni a lakossággal, hogy milyen gondok vannak. Ha az emberek megismerik a valós helyzetet, az felelősebb munkára ösztönöztetik őket. A parasztság és munkásosztály felöltött, tisztább, érthető, a mindennapi gondokat felvető, a kérdésben járatos válaszokat vár.”

Már csengettek a szünet végén, dr. Szilágyi Gábor vissza is ment az ülésterembe. Az előcsarnok tévéképernyőjén már Lázár György miniszterelnök tűnik fel, hiszen az ő hozzászólása következik.

„Öszinte, közvetlen beszéd volt, mely egyszerűségével hatott” — tolmácsolom bücszúól kollégáim és saját véleményemet Tóth Károlynénak, és igyekszem vissza magam is a sajtópályára. Leülök, s már a miniszterelnök beszédét figyelem.

„A közügyekről folytatott, gyakran forró hangulatú viták, a jobbító szándék megannyi megnyilvánulása, az életünk fonákosságainak bírálata mind-mind népünk politikai érettségéről, a közös ügyért, hazánk sorsáért, a jövőnkért érzett felelősségről tanúskodnak.”

Dombrovsky Ádám

Izgalom a vonaton

Reggel fél ötkor keltem — meséli már a beszédét követő szünetben Tóth Károlyné — Hadháziól a konzervgyári busszal jöttem be Debrecenbe és el akarom érni a 6.25-os gyorsot. De én nem tudom, mi volt azzal, elromlott rajta valami, így aztán idegességemben átmentem a Hajdú expresszhez, pedig tudtam, hogy akkor csak visítva érek be tízre. Izgultam is egész úton, s el is határoztam: még egyszer ezt nem csinálom így! De 9.40-re csak beért a vonat s éppen tíz óra volt, amikor beléptem a Parlamentbe.

— Tudta, hogy hanyadik felszólaló lesz?

— Nem, ez csak itt derült ki, ezért aztán különösen nyugtalan voltam a vonaton.

Dr. Szilágyi Gábor, a hajdú-bihari képviselő vezetője is megkönnyebbült, amikor Tóth Károlyné helyet

foglalt végre a többiek között.

— Emlékszem, vagy két-három ciklussal ezelőtt egyszer előfordult, hogy tízenegyre érkezünk be a vonattal. A hajdú-bihariak helye pedig ebben az ék alakban addig üresen maradt...

— Azt hittem, együtt utaznak mindig a képviselők. Most mégsem így történt.

— Nem, nem kötelező együtt utazni. Hiszen olyan is van, aki már előző este Pestre jön.

A hajdú-bihari képviselőcsoportnak 18 tagja van. Évente négyszer van országgyűlés, így az öt év során körülbelül mindenki egyszer kerül abba a lehetőségbe, hogy „ország-világ előtt” felszólalhat.

— Kötelező-e, hogy a megyéből mindig felszólaljon valaki? — kérdezem a csoportvezetőt.

— Ez így nincs megszabva — válaszolja —, de úgy hiszem, a képviselőknek — már csak saját választókerületük előtt is — erkölcsi, politikai kötelességük, hogy kifejték véleményüket. Eppen ezért, ha egy mód van rá, a csoportüléseken mindig elődöntjük: ki lesz a hozzászóló. De ezzel kapcsolatban nem is szokott probléma lenni.

— És ha izgalmasabb a téma, ha több a jelentkező?

— Nem kizárt, főleg, ha több napon át több témát is tárgyal a parlament, hogy akár ketten is hozzászóljanak Hajdú-Biharból. De vannak bizonyos szokások, bizonyos irratlan szabályok. Például arról, hogy a vitában felszólaló képviselőnek 10—12 percnel nem illik többet beszélnie. Nem szabad visszaérni a többiek türelmével. Hiszen pontos időbeosztással, majdnem percekre kidolgozottan ülésezünk.

— Be kell-e mutatni előre a beszédet?

— Nem. Az égvilágon senkinek. Egy feladatunk van: a sajtóhoz időben el kell juttatni.

— A mostani hozzászólást sem ismerte?

— Most reggel, hogy megérkezett Gizike, akkor futot-

Erkölcsei, politikai kötelesség

— Ez így nincs megszabva — válaszolja —, de úgy hiszem, a képviselőknek — már csak saját választókerületük előtt is — erkölcsi, politikai kötelességük, hogy kifejték véleményüket. Eppen ezért, ha egy mód van rá, a csoportüléseken mindig elődöntjük: ki lesz a hozzászóló. De ezzel kapcsolatban nem is szokott probléma lenni.

— És ha izgalmasabb a téma, ha több a jelentkező?

— Nem kizárt, főleg, ha több napon át több témát is tárgyal a parlament, hogy akár ketten is hozzászóljanak Hajdú-Biharból. De vannak bizonyos szokások, bizonyos irratlan szabályok. Például arról, hogy a vitában felszólaló képviselőnek 10—12 percnel nem illik többet beszélnie. Nem szabad visszaérni a többiek türelmével. Hiszen pontos időbeosztással, majdnem percekre kidolgozottan ülésezünk.

— Be kell-e mutatni előre a beszédet?

— Nem. Az égvilágon senkinek. Egy feladatunk van: a sajtóhoz időben el kell juttatni.

— A mostani hozzászólást sem ismerte?

— Most reggel, hogy megérkezett Gizike, akkor futot-

zonyos irratlan szabályok. Például arról, hogy a vitában felszólaló képviselőnek 10—12 percnel nem illik többet beszélnie. Nem szabad visszaérni a többiek türelmével. Hiszen pontos időbeosztással, majdnem percekre kidolgozottan ülésezünk.

— Be kell-e mutatni előre a beszédet?

— Nem. Az égvilágon senkinek. Egy feladatunk van: a sajtóhoz időben el kell juttatni.

— A mostani hozzászólást sem ismerte?

— Most reggel, hogy megérkezett Gizike, akkor futot-

Őszinte szó kell

Fehér karácsonyt jósolt a meteorológia, s ezúttal talán a természet sem cáfolja meg látványosan e kétes hírű tudomány művelőit. A puha lepel — kicsoda fantasztikus harmónia! — nemcsak hogy örömet szerez a gyerekeknek, s védi a tél hidegétől a gyenge hajtásokat; de még a szépség örömét is megadja annak, aki nem vesztette el érzékenységét a mindent beborító fehérség iránt. A tiszta hó illúziót kelt; eltakarja, megszépíti környezetünk megannyi csúfságát, ha csak átmenetileg is, a kegyetlen hóolvadásig.

Mint ahogy elfedi néhány órára mindennapi megpróbáltatásainkat a karácsonyest hangulata: az emberi léleknek az a sajátos állapota, amelyhez nélkülözhetetlen diszkrét szolgálat a fenyőfa illata, az ajándékozás öröme, a gyertyaláng, a csillagszóró és a közös vacsora. De felek, hogy a hó tovább őrzi most az elrejtett titkokat, mint a karácsonyest, a béke, a megnyugvás érzését. Félek, hogy mostanában nagyobb a bizonytalanság bennünk a szokásosnál, az év végéhez közeledve nemcsak a hagyomány kedvéért, hanem valódi helyzetünk okán tesszük fel a kérdést önmagunknak: mi lesz holnap és mi holnapután? Elkészítjük mi is a magunk költségvetését, amely bár nem olyan pontos, nem olyan szakszerű, mint amit az országgyűlésben tárgyalnak a minap; de mégis keményebb, jóval konkrétabb annál. A mértékek sem ugyanazok, különbözik a rovatok megnevezése is. Milliárdok helyett mi inkább csak forintokról, legfeljebb ezokról beszélünk; a kötelezettségek számunkra többnyire az OTP-hitelekkel azonosak, a társadalmi juttatás nyugdíjjal, család pótlékkal — de nem általában, hanem nagyon is kézzelfoghatóan, szülőkre, nagyszülőkre, gyerekekre, s persze magunkra is vonatkoztatva.

Mi lesz jövőre? — kérdezzük egymástól, önmagunktól. S még mielőtt a szilveszteri kabareében tehetséges és kevéssé tehetséges bohócok olcsó tréfálkozással akarják elintézni mindazt, amit jobb lenne komoly beszélgetésben megvitatni; próbálunk válaszolni. Igyekszünk elkerülni az elhamarkodott ítéletet, mérlegeljük szűkebb és tágabb környezetünk viszonyait, nem feledkezünk meg a világgazdasági folyamatokról sem — hiszen megtanultuk már használni a fogalmakat. S bár kissé csodálkozunk a többes szám első személy felelősséget megosztó használatán, afelől nem lehet kétségünk, hogy a következőknek viseléséről szólva indokolt ez a nyelvtani formula. Nem dolgoztunk elég feyelemzetten — ki érzi úgy, hogy ráillik a megállapítás? Nem alkalmazkodtunk elég gyorsan a világiaphoz, nem tudtunk előre lépni a szerkezetátalakításban — de kért-e valaki tőlem, tőled vagy tőle tanácsot? Ismét többet osztottunk el, mint amennyit megteremtünk — jó-jó, de ki, kinek és mikor? Hiszen arról sem feledkezhetünk el, hogy a munkabér, a havi kereset, gyakran nemhogy túlzott lenne, de már-már méltánytalannak mondható a nyújtott teljesítmény, s persze az árviszonyok összevetésének tükrében.

Nem is a fogalmazásra figyelünk igazán — hiszen lehet az csupán stilisztikai, szónoki eszköz —, inkább az ismétlődés tűnik fel. Immár hosszú-hosszú évek (évtizedek?) óta baj van az ipar szerkezetével, a munkafegyvellemmel, az elosztási viszonyokkal és így tovább, és így tovább. Mint ahogy az istencsapást is cserearányromlásként emlegetjük lassan, annyira beleéltük magunkat (íme, már én is engedek a többes szám első személy csábításának) e jelenség objektivitásának tévhitébe. Magyarzáratként soroljuk a példákat — hányszor több magyar munkát kell adni egy dollárért ma, mint tíz évvel ezelőtt —, pedig szegyenkeznünk kellene, hiszen a mi munkánkról — tehát az enyémről, a tiedről és az ő munkájáról — van szó.

Mi lesz hát velünk holnap — külön-külön mindannyiunkkal és rajtunk keresztül az országgal? Az biztos, hogy a „halaszthatatlan cselekvés” immár kényszerűség, a kifejezés megszűnt csupán szónoki fordulatként létezni. S az is biztos, hogy ha a műtétet (vagy épp a műtétet sorozatát) az utolsó pillanatban kell végrehajtani, az életben tartás a fő cél, s csak kevés figyelem jut a káros mellékhatásokra. Erre számítanunk kell, s nemigen remélhetjük, hogy éppen minket kerülnek el a szövődmények. Lesz, akinél könnyebb lefolyású, átmeneti csupán a baj, de lehet olyan is bőven, aki belerendül a csapásba. A keresetünk értékének változatlanúsága szinte semmisség ahhoz képest, ha valakinek új munkahelyet kell keresnie, új egzisztenciát teremtenie.

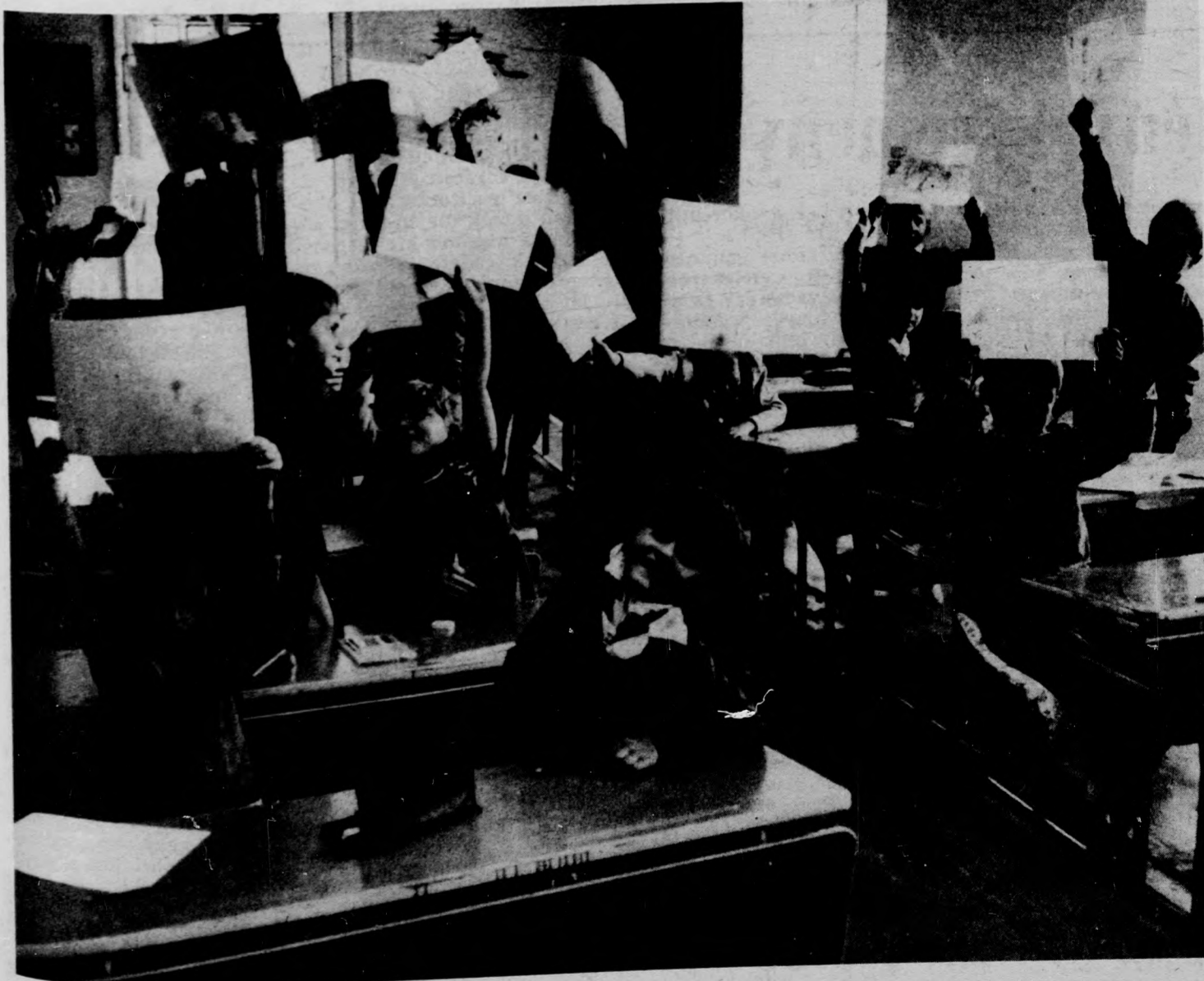
Nem hallgathatom el a példát, amely szinte jelképes erejű mai viszonyaink közepette. Húsz éve is elmúlt, hogy gyerekeimmel voltam tanúja a felnőttek beszélgetésének, a nyugdíjas gyári munkás és a rokon vezérigazgató eszmecseréjének. Nem volt vita közöttük: igenis, az ózdi gyárban két-három ezer emberrel kevesebb is elvégezhetné ugyanazt a munkát. Akkor miért csodálkozunk mindezen most, amikor a közeljövő teendői között emlegetjük a kohók leállítását, a bányák bezárását, s általában, a gazdaságtalan üzemek visszafeljesztését — ahogy mondani szoktuk. Csodálkozni csak azon lehet, hogy vajon miért nem jutottunk el eddig a pontig sok-sok év alatt fokozatosan, lépésről lépésre haladva, a kedvező feltételek megteremtésével elkerülve a hirtelen ugrás lábtörés, esetleg belső zűzódás veszélyét.

A megbékélés ünnepe a karácsony, békélünk hát meg szomorú állapotainkkal is? Nem, ezt ne tegyük semmiképpen, vitathatatlan eredményeinket ne tüntessük fel értékesebbnek valódi értékünkkel. Ne azt figyeljük, hogy van rosszabb is, hiszen számunkra hízog viszonyítási alapot könnyen találhatunk. Inkább azt kutassuk, hová juthatunk volna, ha kellene tartanunk? Ha eddig kélekedtünk, legalább tanuljunk belőle, s ne kövessük el újra és újra ugyanazt a hibát.

Mit tehet mindezt az egyes ember? Követelheti saját helyén, saját környezetében a többes szám első személy homályának eloszlását, a teendők pontos megfogalmazását, a teljesítmények szigorú értékelését — persze nemcsak a munkásét, de a művezetőét, a bérelszármólóét meg a főmérnökét is, az igazgatóét, s tovább, minden fokán a hierarchiának. S nem utolsósorban követelheti az elosztás elveinek, mértékének a tisztázását is.

Mindez elég a jobb jövőhöz? Bár hosszabb távon a kedvező hatás szinte törvényszerű, csodákban nem reménykedhetünk. Tovább tart számunkra a hét szűk esztendő, amelynek „befejezési határidejét” (a többszöri módosítás után) ma már senki nem tudja megjósolni. Ha le is mondunk még egy ideig az ösztöni gyarapodás kétségtelen előnyeiről, legalább érezhessük magunknak a többes szám első személyben fogalmazott örömteli vagy éppen szomorú igazságokat. Apróságoknak tetszik talán, mégis fontos körülmény: szólhassunk bele külön-külön, egyenként is (közösségi értelemben) a magunk dolgába. Ehhez nem elég a rendeletek megalkotása, az úgynevezett demokratikus fórumok létrehozása. Ehhez őszinte szó kell, nyíltság, világos beszéd a közös dolgainkról, éppen úgy, ahogy az felnőt, értelmes emberek társadalmában illik. Karácsonykor is, meg máskor is.

Görömbölyi László

Battonya, Rajzóra az S. O. S. gyermekfaluban

(MTI-fotó: Stekovics János)

Upjohn

A chicagói O'Hara repülőterre landolni készülő Boeing 727-es gép ablakából csodálatos kilátás nyílik a tóparti városra. Közben az üléskarfiák speciálisan kiképzett aljzatába helyezhető sztereó fülhallgatóban egy pillanatra végzszakad a zenének — a pilóta ilyenkor nemcsak a városi hőmérsékletet és a pontos időt közli, hanem azt is, mely hotelekben van még szabad szoba —, az ablak melletti ülésen hátradőlő magyar utazóban megfogalmazódik a kérdés: vajon mi maradt Al Capone egykori fellegvárából. (Mint ismeretes, Chicago a húsz-harminc éves amerikai gengszterközpontja volt. Megannyi film és könyv is beszámolt az alvilági bandák állandó — véres — küzdelméről.)

Az első furcsa benyomás akkor éri a magyar újságírókat, amikor taxiba ülve nem chicagói címet ad meg. A tizenhét éves szolgálatban álló taxisofőr meglepetten néz vissza az ülésről, habozik. Amikor pedig elvállalja a közel 200 kilométeres fuvarát, a várható összeg felét előlegként kéri. (Erthető, hiszen a légi közlekedés egyik amerikai legvirágzóbb, Chicagóban igazán nem megszokott, hogy 200 kilométeres útra taxival vállalkozik az idegen. „Tizenöt évvel ezelőtt volt ilyen fuvarom legutóbb” — mondja a taxisofőr, akit láthatóan megnyugtatt az átadott zöldhasú dollár-bankjegyek zizegése.)

S eközben az idegen tovább csodálkozik. A „gengszterek városában” közlekedő taxik alapvetően mások, mint a New Yorkban levők. A legfőbb különbség az, hogy sokkal jobb az állaguk. Mintha a gazdasági visszaesés nem is ezt az északi területet — többek között Chicago közvetlen környékét — érintette volna legerőteljesebben az Egyesült Államokban. De hát a jelek szerint a taxisás nem tekinthető válságáznak. „Igazán nem panaszkodhatom” — mondja a hosszú út során meglehetősen beszédesnek bizonyuló taxis, majd hozzáteszi: „meggazdagodni azonban ebből nem lehet!” Később elmondja azt is, hogy naponta legalább 12 órát kell dolgoznia ahhoz, hogy megfelelően élhessen.

A „megfelelő” természetesen az amerikai életforma és életszínvonal értelmében fogható föl — több nyugat-európai és más országbeli utazó számára a közepes amerikai életszínvonal is igen magasnak tűnhet.

Furcsaságokra, értékes információszerszere is mód nyílik a hosszú út során. Az elsővel tulajdonképpen már New Yorkban is találkozni lehetett, de Chicagóban csak megerősödik az ember érzése: különleges figyelmet szentelnek manapság Amerikában a testi fogyatékosoknak. Szinte minden nagyobb közlekedési csomópont járdáit átalakították oly módon, hogy a tolokocsival közlekedők minden nehézség nélkül át tudjanak menni az úton. (Érdekes, de hasonló példa egy korábbi utazás emlékéből: Oslóban néhány hónappal ezelőtt az összes közlekedési jelzőlámpát átalakították. A fényjelzés mellé hangjelző berendezést is felszereltek. Amikor a gyalogosok áthaladhatnak, sípoló hang jelez — így a vakok is tudhatják, mikor biztonságos az átkelés...)

A másik megállapítás hosszú ideig megfogalmazhatatlanul ül az emberben, s csak akkor válik értelmezhetővé, amikor a chicagói taxis megáll, hogy tankoljon. Háromfajta kút

között választhat: a dízel mellett az egyiket a felirat „ólommentes”, a másikon pedig „szuper-ólommentes”. Magyarán: ólommentes, a környezetre ártalmas benzint már nem szolgálnak ki az amerikai kutaknál. (Csakúgy, mint például Ausztriában, ahol 1986 nyarától kezdve már csak a szuperbenzint árulják ólmozottan, normál benzint katalizátor nélküli kocsiba már nem szabad tölteni.)

Az amerikai helyzet hasonlít a Japánban kialakultakra: komolyan veszik a környezetvédelmet. Főleg a nagyvárosok levegőjén érezhető, hogy a kocsik nem okádják magukból a kellemetlen szagú, rádásul mérgező gázokat. Feltűnő, hogy New York belvárosában is viszonylag jó a levegő, s ugyanez mondható el Chicagóra is. Bár utóbbi esetében nyilván kedvező hatást gyakorol az is, hogy az északi tavakról állandóan fúj a szél. „A szél városa” — csak így nevezik Amerika-szerte Chicagót.

Ami pedig Al Capone kései leszármazottait illeti: Chicago alig veszélyesebb, mint a többi amerikai nagyváros. Nappal különösebb gond nélkül lehet közlekedni sétálni. Este viszont a helyiek által veszélyesnek ítélt övezetekbe nem tanácsos elmenni. Ha az ember betartja ezeket az utasításokat, akkor nem kell kellemetlenségre számítani. (A taxisofőr nevetve mondja, ő már messziről megismeri a „jó” és a „rossz” fuvarát. Így aztán egyes körzetekbe egyszerűen nem megy el. Ennek a józan óvatosságnak köszönheti, hogy őt még nem rabolták ki.)

Al Capone-ról az idén igen sokat beszéltek Chicagóban. Megtalálták ugyanis azt a szállodát, ahol annak idején főhadiszállása volt. Ügyvédek, rendőrök jelenlétében kibontották az Al Capone egykori rezidenciája fölötti álmennyezetet is, de a várt ékszerek és dollárjegyek helyett mindössze elszárgult iratokat találtak. Így aztán az egykori gengszterfőnök is hamar lekerült a lapok első oldaláról. (Furcsa megfigyelés: amíg a New York-i taxikban csak a hátsó ülés-

re lehet ülni, a sofőrtől pedig plexifal választja el az utast, addig Chicagóban nincs ilyen védőfelszerelés a kocsikban. Úgy látszik, itt kevésbé tartanak támadásoktól, mint New Yorkban.)

A chicagói emlékek felidézésével hamar eltelik a közel háromórás út. Megjelenik a végcél, Kalamazoo. A közel száz ezer lakosú város november végén újságíró-találkozó színhelye: a világ egyik legjelentősebb gyógyszergyára, az Upjohn célját azonban világosan jelzi, hogy az idén először érkezett meghívó magyar újságíróknak. (A helyszínen pedig a cég vezetői elmondják: számításuk szerint továbbra is nagy lehetőségek rejlenek a magyar-amerikai gazdasági kapcsolatokban, többek között a gyógyszer-gyártás, illetve az ezzel párhuzamosan kifejleszhető növényvédőszer-gyártás terén. Az Upjohn már rég képviselteti magát hazánkban, elsősorban alapanyagokkal. Most növelni szeretné a jelenlétét, s hazánkban szeretne növényvédőszer gyártatni Upjohn alanyagból. Ez számunkra is komoly előnyt jelentene, mert a licencváltás után lényegesen olcsóbban juthatnánk a fontos növényvédőszerhez. Kalamazooi becslesek szerint egyébként a magyarországi eladások négymillió dollárra rúghatnak az idén. S bár ez elenyésző a több mint kétfélmilliárd dolláros termelési értékkel büszkélkedhető gyógyszeripari óriás számára, Kalamazooban mégis érzi a látogatást, hogy itt a legkisebb üzletet is értékelik. Talán ez a cég feltevéseinek egyik magyarázata.)

A másik egyértelműen az, hogy az Upjohn mindig is képes volt számot vetni erejével, lehetőségeivel. Az Upjohn idén ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját, s e száz év alatt a gyógyszer- és növényvédőszer-gyártás több területén világszerte ismertté vált. Fejlesztésének alapja a kutatás és a „fejlesztés” — hangsúlyozzák Kalamazooban. S az adatok önmagukért beszélnek: a vállalat tavaly 284 millió dollárt költött kutatásra és fejlesztésre...

Oltványi Tamás

Ünnepek, tények, remények

Amióta csak az eszemet tudom — egy alkalmat kivéve — mindig ugyanaz került elém a karácsonyest ünnepi asztalára. Borleves, rántott hal, mákos guba. Szeretnék hinni abban, hogy ez a menü most már amíg élék, nem változik.

Pedig sokféle karácsonyot éltem át. Olyat is, amikor szinte sűrűn megrázták a karácsonyfánk ágait szegénységünk. És olyat, amikor csak arra gondolhattunk, mindegyik megvan. Háború és béke, családi boldogtalanság és kacagó derű egyaránt jutott ünnepimre. Egy azonos volt mindahányban. Jámor vágyakozásom, hogy azt a bizonyos estét ne csak a jó izek, a meleg hajlék, a szívvel adott és örvendező lélekkel átvett ajándék együttesének tekintsek, akikhez kötődöm.

Zavarba hozna, ha le kéne írnom, mi is az a kötőanyag, amittől rendkívül kevés karácsony este az elköltött éték, és tündérvadász-szerű az a nyakkendő vagy sál, amit azoktól kapunk, akik fontosak számunkra. És mitől érezzük azt, hogy gyarapodtunk valamiben, ha bármit is adni tudunk másoknak. Egy vitathatatlan. Aligha van ősbib, kötelezővény aláírása nélkül is szá-

milliók szokásrendjébe beivódott magatartásparancs, mint amit ez a fenyőillatú nap szab meg. Az első világháború egykori frontkatonái megmondhatják: huszonegyedik estejének néző hány órájára előzetes tárgyalások nélkül is elhallgattak a szemben állók tűzfegyverei.

De nincs okom arra, hogy általában beszéljek a karácsony bekeségét teremtő bűvéről. Szomorú viszáltsága a történelem menetének, amit ezen az ünnepeken is tapasztalhatunk. A vitálnak az a része, melyet a kereszténység Szentföldnek nevez: harcok martaléka. Ponzoligépek és rakéták, pisztolyok és aknavetők gyilkos párbajai zajlanak tán még Betlehem fölött is, ahol a Biblia szerint világrajött a Kiszéd.

Sajátságos, hogy a „kiszéd” szót jobbadán csak ez-nyel az egy nappal kapcsolatban használják. És fájdalmas kötelesség leírni — éppen ezen a napon — hogy Földünkön naponta negyven ezer gyermek hal meg. Mert nem juttatnak szervezetükbe betegsége elleni oltóanyagot. Mert nincs mit enniük. Mert nem kapnak egészséges ivóvizet. Hol van ettől Heródesznek az a vérenyese, melyet

Levél helyett

Családunkban az volt a dolgok ünnepi rendje, hogy december ötödikén este egy-egy levélkét csúsztattunk a csillóóra fényesített cipőbe. A Mikulás bácsival közöttük ilyen formában szívünk leghőbb vágyát, s kértük — természetesen mintaszertű viselkedést, szorgalmat, jó iskolai jegyeket ígérve —, hasson oda, hogy a karácsonyi gyertyák fényében ott láthassuk azt a fenyőfa alatt. Hogy papírra rótt kívánságaim közül mennyi teljesült annak idején, nem emlékszem. Gondolom, nem sok. Háborús, inflációs időkben voltam kisiskolás gyerek.

Az évek múlásával eltűnt a karácsonyi misztikum, elmaradtak a Mikulásnak címezett levelek is. A gyerekkori szokás azonban mélyen rögződött. December ötödikén este azóta sem tudom úgy átadni magam az alvásnak, hogy végig ne gondolnám, mit is szeretnék karácsonyra.

Most megint itt a december, s engem a megszokás arra készítet, hogy szerbe-szamba szedjem, mihez kérem a Mikulás bácsi közbenjárását. Vágyaim igazán nem nagyok, valóra váltásukkal, remélem, magam is megbirkólok, nem szorulok az öreg szakállasra. Lehet, furcsának tűnik, de nem hiányoznak az életemből milliós értékeket hordozó tárgyak. Kedvvel nézegetem az utcákban sorjázó szebbnél szebb házakat, megbámulom az autósodákat, de egyik sem oly vonzó számomra, hogy a Mikulásnak irándó levélbe felvegyem. Így aztán az idei levelemet nagyon röviden megfogalmazhatnám. Sok-sok gondolkodás, latolgatás után ennyit írnék a papírra: „Egy kis jókedvet kérek.”

Ennyit csúszhat. A Mikulás bácsi elég okos ahhoz, hogy átlásson a színtán. Talán még süveges ősz fejét is megcsóválja telhetetlenségem miatt. Hiszen a jókedv, ez a rövidke szó feltevésként maga alá takar szinte mindent, ami az életünkben fontos lehet. Egészséget, családot, otthon, barátokat, kedvvel végzett munkát. Kívül rekeszti a körön a félelmet, az életünkért, jövőnkért való rettegést, a világszűztűz lehetőségé miatti szorongást.

De hát miért kell kérni a jókedvet? Valahogy az utóbbi időben eltűnt az engem is körülvevő világból. Korábbi megletére pedig határozottan emlékszem. Életemnek bármelyik időszakát idézem fel, nincs benne olyan év, olyan hónap, aminek ne lett volna meg a maga öröme. Öt-tíz év múltán vajon a mostani jelenről is ez lesz az emlékeztetőm? Valószínűleg. De miért nem érezhetem így ma?

Tudom, hogyne tudnám, életünk mostanság nem ünnepnapok sorozata. A „nehézség” szó úgy befészkelődött már az én mondataimba is, hogy általában csak a „gond” és a „probléma” szokta időnként kiszorítani. Pedig biztos vagyok benne, hogy mostanában is akad örülni való, kisebb, nagyobb, de nem is kevés. Csak mint-ha a szemüvegem lenne olyan, hogy a gonderdőben nem engedni látni az örömbokrokat.

Töprengek rajta, mi lehet az oka. Végiggondolom egyéni életemet, úgy érzem, minden rendben van. A jövődelmem ugyan nem nyomja szét a családi pénzesdoboz oldalát, de azt

azért mégsem mondhatom, hogy rosszabbul állunk, mint öt-hat évvel ezelőtt. A lakásunk éppúgy megvan, sőt a nyáron ki is festettük, a Trabantom ott pihen ilyenkor a garázs nyugalmában, s arra sem emlékszem, hogy egyszer is vacsora nélkül fekdüztünk le, legfeljebb, ha az ebéd bizonyult túlzottan bőségesnek. Lehetne persze nagyobb is az a lakás ötven négyzetméternél, a kocsit is Skoda vagy Zastava, s a színes tévének is szívesen örültem volna már ezen a karácsonyon, de hát azáltal, hogy mindez még nincs meg, szegényebb nem lettem, legfeljebb a gazdagodásom toldott későbbi időre.

Lehet, hogy ez lopja el a jókedvet? Hogy be kell érni azzal, ameddig gyarapodásban eljutottam, s a nagyobb tervekét kénytelen vagyok későbbre halasztani? Tanultam, hiszen a társadalomtudomány már régóta ismeri a tényt: a közérzet nemcsak akkor válik rosszabbá, ha vissza kell lépni. Akkor is, ha stagnál a fejlődés vagy a dinamizmusa lassabbodik. Úgy tűnik, mintha visszafelé haladnánk. Olyan lehet ez, mint amikor a hegymászó jó időben feljut egy bizonyos magasságra, s mert onnan csak lassúbb ütemben futja az eréből, néha már úgy érzi, a cél nem is közeledek, hanem távolodik. Kilométereket maga mögött hagyva a métereknek már nem tud örülni.

Be kell vallanom, nem vagyok egészen biztos benne, hogy valóban az örömkészség hiányzik-e mostanában tulajdonságaim közül. Néha úgy érzem, restelkednem kellene, ha bárki is elégedettnek, jókedvűnek látna. Ilkik örülni bárminek is olyan időkben, amikor a felmérés során megkérdezett fiatal szülőkből többsége lakáslehetőségtől a nemzethalál kivédéséig mindenre hivatkozott, csak arra nem, azért akart gyereket, mert szülőnek lenni a legnagyobb boldogság? Örvendezhetek apró eredményeim fölött nyilvánosan, amikor a közönségi tanács elnöke szerénykedve állít be a szerkesztőségbe megkérdező, téma-e a sajtónak, hogy új rendező épült a falujukban? S aki egyáltalán jutott valamire, kényszerítő szükségét érzi azonnal számtalan nyűgöt, bajt felsorolni, nehogy már azt higgye valaki, oka van az örömről.

Gond, baj persze rengeteg van, s nem is mernék vállalkozni rá, hogy „lefokozzam” őket. De vajon miért teszem meg ezt az örömlétezőségeket? Jó az nekem, ha különösebb ok nélkül is egyfolytában erőltetem a sa-vanyú ábrázotát, és soha sem merem kimondani: most, ebben a percben jól érzem magam? Nem lenne sokkal kellemesebb a gondokat maguk helyére nyomva, többet figyelni arra, ami jókedvre deríthet? Hiszen, nagytól nélkül is találhatnák mindennap ilyet, nem is egyet, hanem számosat. És hiszem, segítségükkel könnyebben sikerülne végiglépkedni a valós nehézségek labirintusaiban is.

Hát kedves Mikulás bácsi, ezért ilyen rövid az én idej elképzelt levelem. Bár talán jobb lenne, ha helyet-e egy idézetet írnék csak le. Nemzeti Himnuszunkból. Hiszen a jókedv kívánása abban is az első helyen szerepel.

Nagy Zsuzsa

lól, hogy most is nagy, és egy bolygója, mely benépes sok gyermek számára fájdalmas szélsőségek mutatkoznak atekintetben — mit raktak le, vasúti síneket, talál a karácsonyfa alatt. És még győtrőbb, mint ahogyan annak idején reám zuhant a magunk kis szegénységének tudata. A mai gyerekek zöme nem égi döntést lát abban, hogy mit kap és mit a másik.

Mindezek csupán apró kétségek az ünnep paradés hangulatában. Mert minden érzelmi vagy anyagi üzemenkben a karácsony a pénz. Mái elő-elő bukkann emlékeztetőben gyermekkorom néhány kínos élménye. Hogy évszámra arról íratlak tanítóink, tanáraink — újesztendő első fogalmazásdolgózatát: mit hozott a Jéluzska? Arcpirító szélsőségek tártultak föl a beszámolóokban. A dölyfös gazdagság, a rátartó jómód, és a röstelt nincs mesanni megnívánulása. Már gyermekfejjel meg kellett értenem, hogy az iskolai munkában tanúsított szorgalom, a példás magaviselet, az észfürgő fogékonysága nem föltétlenül készíti arra az argvált, hogy az osztály büszkeségét halmozza el írtakkal, ruhaneművel, mindazzal, ami a jeles napot méltán emlékeztessé teszi. Hanem mindig azt, akinek jobb módú a családja. Bizom abban, ma már nem dolozzattam, hogy kiknek mire futotta a nagy bevásárlások alkalmával. De percnyi kétségem sincs afe-

Bajor Nagy Ernő

Rokons

Avagy mit b

Nem múlik el nap, hogy ne ismernénk új arcokat, embereket, szor valóban csak arc van szó, az utcán, a ban, a tévében látunk kit, aki magára vonja a figyelmet. Ilyenkor lágyúrsan megállap magunkban, hogy az vonzó vagy taszító, személyiségének pillan össztartása kiváltja értletünket. Az effajta értlésnek persze nem szabad jelentőséget tulajítani, hiszen tudatunk lexszerűen, a lényeg zésével minősít, a jellekességé stb. — tehát fontosabb karaktervo — ismerete nélkül, szin zárólag az illető szeréség hatása, vagy köznyzólvá megjelenése, fe se bővületében.

De vajon az ember jelenése, külső habitusa tartozik a személyiség nyegéhez? Nos, ezen szasan lehetne vitat. Egy francia író szerint den harminc évén ember felelős az arcáé arc értelmet, emberség kölciséget tükröz, mindezek hiányát. Az erü sugároz vagy fáraogor vagy enyhült, bagos vagy mogorva, o vagy jóindulatú. Van os alkoholisták arc. Az vannak a női arcok, egyik ápol, gondozott, tal kellemes — ez ne jezi ki emberét? A ápolatlan, ráncos, e tó vajon nem árulkodnak mélyiség életfelfogás (Persze sokszor élet ményeiről is!) A hígyeny vagy igényte nem tartozik hozzá kve az emberi karak példál a fogatlan szá árulkodó? Az öltözék is beszelve. Vajon ne nye az embernek, fé és nőnek egyaránt, hán, elegánsan akar ó megjeleni? Ezzel n állítanak, hogy ruha az ember? Tegyük t is a kérdést: a visel cseppet sem jellemzi selő?

Jómagam e kérdésel válaszolg, hogy a lenés, az a bizonyos effektus fontos, távol lebecsülendő, mert b mértékig kifejezi az első jellemének lé. Ámde nem teljesen, döntő módon! Pszich sok már csináltak oly sérletet, mintha lopá tén volna a boltban, vittek rosszul öltözött, arcú embert is. A gy talán mondanom se — azonnal ráterelődött a világban a nag emberségeket általában rosszul öltözött, rossz emberek követik el, e lenkezőleg! A szép igaz, a csúnya és a automatikus összekesát csak a naiv ember dolja komolyan. Meg reked, bizonyos éle Ododában és az isko osztályaiaban a péld lasztás, egymás érté megítélése még jobba külső benyomásokon egy-egy szép kislány kistűt szoktak hang elismerni. Ha az évekig együtt mara érvönalnak alaposan deződnék. Nos, a feln sadalomnak sem ártá venne azt a felis hogy az emberi jel minősítés mindig csa egy adott időszakba meg a helyét, az em évek során sokat vált egyik előnyére, a más ranyára. Van, aki ér aki hanyatlak.

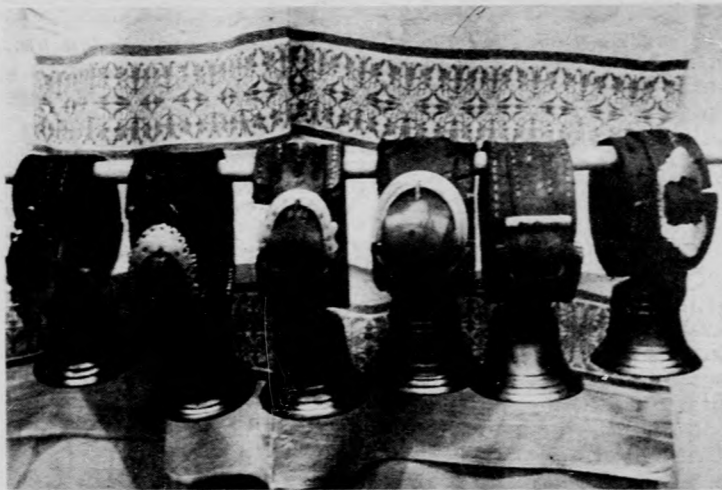
A megjelenés, a m rő külső, a jó fellépé legfeljebb csak a r szakmában és a szór toipar egyes ágazatai letve a nyilvánosság előtt dolgozók számá alapvető követelmény nyos, hogy egy-egy k lámfilm hatása, pont a reklámozott áru azon is múlik, mennyi konszenzes, megnyer férfi vagy nő, esetle replócsoport, amelyre látom bízták. A szakember mindig sz

Csengők, ruhák, érmék

A DÉRI MÚZEUM ÚJ SZERZEMÉNYEIBŐL

Holló László 1928-as önarcképe

Nagyiváni csengő, bősörményi műhelyből, mögöttük szatmári szőttes

1719-ből való az ónmázás habán tányér

A múzeumban leáll a „forgalom”: a látogatók úgy néznek a muzeológus lányra, akár a tárlókban lévő műtárgyakra. Persze, hiszen a muzeológuson gyönyörű kalotaszegi öltözet: a múzeum egyik „új szerzeménye”. A hölgy kizárólag a fotóriporter kedvéért öltötte magára, mint ahogy próbababá helyett a régi debreceni polgári viselet egyik darabját is élő modellre „húztuk”.

Új szerzeményeket fényképezünk. Dr. Gazda Lászlótól, a megyei múzeumi szervezet igazgatójától azt kértük, mondja el, mutassa meg, milyen új tárgyakal gyarapodott az utóbbi egy-két esztendőben a szervezet, s legfőképpen a Déri Múzeum. Az ajándékozás, a vásárlás, a gyűjtés eredmé-

nyeképpen (a műtárgygyarapodás három közismert forrásáról van szó) mennyiségileg is, értékét tekintve is gazdagabb lett az intézmény. A régészeti anyag legszebb új darabjai a sárutudvari honfoglaláskori temető 262 sírjából kerültek elő: szabályak, csontos íjak, tegezek, ezüstberakásos lószerszámok, bizánci arany fülbevalók, aranyozott ezüstlemezek és áttört korongok, ruhadíszek. A történelmi gyűjtemény a második világháborúból való archív fotóanyaggyarapodott, a debreceni Hapák fotóművészek a város bom-bázását ábrázoló képeivel; cívisportrékkal, a debreceni Veréb-féle műlakatos céh kovácsoltvas díszinek műhelyrajzaival, a megyei éremgyűjtő szervezet aján-

dékaival. A néprajzi gyűjtemény számos új darabja közül kiemelkedik a század eleji szatmári szőttesanyag, a múlt század végétől datálható csengőgyűjtemény, a negyvenes évekből való kalotaszegi viselet, népi ünnepi játékok eszközzanyaga, gyermekjátékok. Maksa Ol-ga, a művész özvegye kilenc darabból álló Holló-képet adományozott a képző- és iparművészeti gyűjteménynek, de hozzájutott a múzeum új Gulácsy Lajos-, Dési-Huber István-, Bakos Tibor-, Vadász Endre-, Rabéczy Ernő-, Káplár-művek-hez is. Szép darabokkal gazdagodott az iparművészeti részleg: bútorkal, habánkerámiaival, múlt századi üveganyaggal, ékszerekkel, néhány mongol tárggyal. A természettudományi gyű-

teménybe került dr. Radó András hagyatéka, madarak ásványok. Az irodalmi anyag új darabjai elsősorban a Sarló-gyűjteményt bővítették, de számos szín-ház- és sajtótörténeti dokumentumra is szert tettek. Az irodalmi kéziratgyűjteménybe került Juhász Géza kézirat-gyűjteménye, Juhász Izabella hagyatéka, Julow Viktor kéziratanyaga, az egykori lapszerkesztő, Benyovszky Pál helyi, vonatkozású kéz-iratai, számos Tóth Árpád-kézirat, rajzok, plakettek, grafikai munkák.

Persze csak tallóztunk: csupán jeleztük majdani ki-állítások lehetséges darab-jait.

Kép: Kalmár István
Szöveg: Cs. Nagy Ibolya

Rézhusal berakásos kengyelek, honfoglaláskori temetőből

Thököly-érem

Üvegtárgyak: diszitett, festett, csiszolt, köszörült darabok

Csokortartó és ezüst karperec a XIX. század végéből

Tóth Árpád verskézirata

Szép este volt Éretem az utolsó
Rajzoló est! Egy csendes kedvű lak
Éretem állt ma: nagy, komor koporsó
A bűnösök és tiszták egy alatt:
Igen, az volt, a holt Nyár koporsója,
Vás, barna szomb, a róka hajnal, oldalt
Mélyen lombját az alkony meggyújtotta,
Mint sárga füstöt fahéjok pöfölgöttek.

I im, most vigyáz utatnak át a csender:
Gyerecsapat karácsonk, körbeálltak,
Minden, ami láttam szívemre töltött minden,
Oh, csendes élet! Gyere! Gyere! felelő!
Gyere! mi kinted van a déli világon
Gyere! his szellem, szent
Gyere! tóth

Viseletek: debreceni ruhaderék és kalotaszegi pártás öltözet

Debrecen

BESZÉLGETÉS

Csendes László 1985 őszén szerződött a Csokonai Színházhoz. A Kecskeméti Színházhoz a Trójai nők szerepét játszotta. Bródy Sándor színházában a Koldusoperájában. Most a debreceni Csokonai Színházban a Szabó Magda című műveket szerdáján a csokor- és sajtótörténeti dokumentumra is szert tettek. Az irodalmi kéziratgyűjteménybe került Juhász Géza kézirat-gyűjteménye, Juhász Izabella hagyatéka, Julow Viktor kéziratanyaga, az egykori lapszerkesztő, Benyovszky Pál helyi, vonatkozású kéz-iratai, számos Tóth Árpád-kézirat, rajzok, plakettek, grafikai munkák.

Persze csak tallóztunk: csupán jeleztük majdani ki-állítások lehetséges darab-jait.

Kép: Kalmár István
Szöveg: Cs. Nagy Ibolya

Igazság szerint hat k...
ta összefűzéséről van
nem egybekomponált o...
riumról. Mégis egységes
hiszen a karácsony törté...
van benne megírva. Ba...
1934. év karácsonyánah...
rom napjára, Újévre, és V...
resztre írt egy-egy kar...
az evangélium szövegér...
állandó szövegkötője. F...
der karácsonyi medit...
nak felhasználásával.

A mű olyan hatalmas...
retű, hogy egy hangy...
nyen nem is szólaltá...
meg. A Debreceni K...
Kórus saját rendezésű...
cember 19-i nagytém...
hangversenyén is négy...
— az első, a második, a...
madik és a hatodik ka...
— tűzött másorra. Az...
részek így is szervesen...
össze, a második amoly...
rai Andanténak hat...
harmadik és a hatodik...
jellegében némileg ná...
Az egyes kantátaikon...
viszont tökéletes a kor...
ció, recitativo — ária...
rus úgy váltja egymást...
mindig úgy érezzük, a...
éppen az következik, a...
következnie kell.

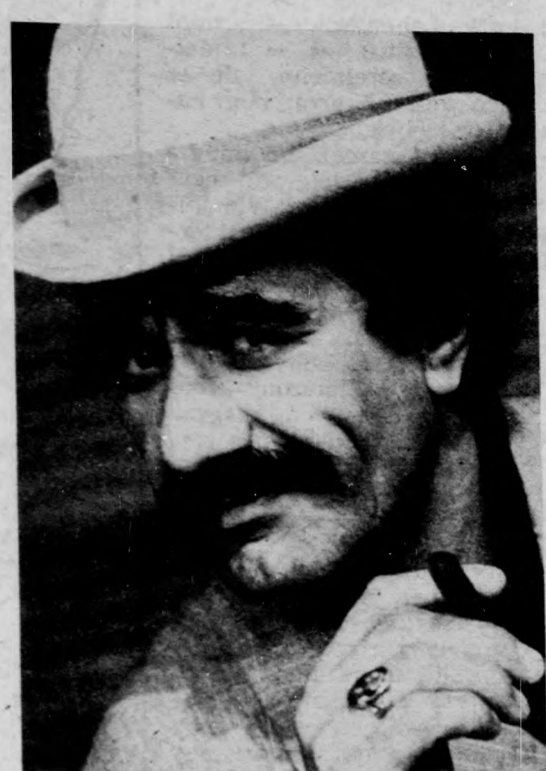
A zsűfoglalás m...
Nagytemplom felemelő...
csónyi ünnep és gyöny...
ges Bach-ünnep szính...
vált. Ismét bebizonyos...
hogy a nagy Johann...
tian nemcsak a több...
mőség utólráhetetlen...
re, hanem melegen...
ember, igazi lírikus is...
az énekhang és a ze...
színek olykor elbű...
szép egyesítésével a...
színek hangulatát is...
tudja adni a komp...
tökéletességhez. Az ári

Debrecenről debrecenieknek

BESZÉLGETÉS CSENDES LÁSZLÓVAL

Csendes László 1985 őszén szerződött a Csokonai Színházhoz. A Kecskeméti Járásbírói és a Trójai nőkben szerepelt, majd Bicska Maxi szerepét játszotta Brecht "Kis híadósoperájában". Most pedig a "Kassai Thálián" című dráma főszerepét játszotta. A debreceni színház vezetői, akik rendkívül magas színvonalú művészeket tartanak a színházban, azokat a színházbarátokat, akik rendszeresen olvasói a Film, Színház és Művészet című lapoknak, és más színházi lapoknak, ugyanis a debreceni pályafutása nem Magyarországon kezdődött.

Ok hívtak és én szívesen jöttem. Nem települtem át Magyarországra, a családom ma is Kassán él. Miért? Kecskemétre megérkeztem, már mások voltak a Katona József Színház vezetői. Amikor aztán Gali László, aki régi ismerősöm és barátom, hívott Debrecenbe, örömmel mondtam igent.

Csendes László mint Bicska Maxi

— Mennyiben valósultak meg elképzelései, sikerült-e új szereket festeni arra a bizonyos palettára?

— Az a két év, amit Kecskeméten eltöltöttem, számomra afféle asszimiláció volt. Lassanként beleszóltam abba az élethelyzetbe, amiben a magyar színészek élnek. Nekem Csehszlovákiában csak a színház volt. Húsz évet töltöttem el így. Itt, Magyarországon a színházon kívül adódtak más lehetőségeim is, játszottam filmekben, Debrecenben tanítok az Ady Endre Gimnázium dramaturgiai osztályában. Szakmailag pedig más közeget mozogva, olyan feladatokat kellett megoldanom, amelyekre korábban nem volt lehetőségem. Úgy érzem, most már a fekete és a fehér mellett más színek is vannak azon a palettán.

— Debrecenbe szerződése óta lassan már másfél esztendő telt el. A színház egyik garzonlakása lett az otthona. A Csokonai Színház sokat foglalkoztatott művésze, s mint említette, az Ady Endre Gimnáziumban is tanít. Próbák, előadások, tanítási órák töltik ki az életét. Ha van egy kis szabad ideje, siet haza Kassára. Most egy olyan darabban játszik, ami Debrecenről, a debrecenieknek szól. Mennyiben jelent különleges feladatot a Debrecenről szóló előadások, Domokos főbíró megformá-

lása egy messziről Debrecenbe került színésznek?

— A városból aránylag keveset ismerek, az emberekkel alig-alig kerültem kapcsolatba, elsősorban azért, mert nagyon elfoglalt voltam. Az viszont nagyon kellemes meglepetés volt számomra, hogy milyen nagy szeretettel fogadta a közönség Szabó Magda drámáját. En amikor a szereppel ismerkedtem, a szituáció és a figura általánosítható mondanójával foglalkoztam. Úgy érzem, ami Domokos főbíróval megtörtént, az bárhol mással is előfordulhatott volna. De a debreceniek úgy ítélik, városuk költőjéről, kollégiumukról van szó. Domokos főbíró valóban nagy formátumú, gyénniség. Csokonai mondja róla a darabban, hogy neve fenn fog maradni: Persze a költő nem gondolt még akkor arra, hogy vele mi fog történni. Ő úgy gondolta, hogy Domokosnak meghatározó szerep jutott Debrecen történetében.

— Kocsis Istvánnal beszélgettem néhány évvel ezelőtt a Bolyai Jánosról szóló monodramájáról. Ő említette, hogy az ön produkciója volt eddig a legjobb. Pedig kiváló színészek egész sora

vállalkozott a bemutatására. Debrecenben miért nem láthattuk a Bolyai János estét?

— Amikor elolvastam Kocsis monodramáját, az elemtől erővel hatott rám. Hosszú éveken keresztül készültem arra, hogy bemutassam. Csak akkor vállalkoztam rá, hogy közönség elé vigyem, amikor úgy éreztem, teljesen kész vagyok vele. Nagyon szeretem a Bolyait. Hasonlóképpen vagyok egyébként a másik Kocsissal is, a Vincent van Gogh-gal is. De azt hiszem, még hosszú idő elteltéig, amíg úgy érzem, színpadra léphetek vele. Nem vagyok az a fajta ember, aki fut a siker után. A színésznek az a dolga, hogy játsszon. Amikor idekerültem, jeleztem, hogy szívesen vállalkoznék a Bolyai bemutatására. De nem akadt vállalkozó, aki a szervező előkészítő munkát elvégezte volna. A napokban beszélgettünk Pinczés Istvánnal, a Csokonai Színház rendezőjével, s lehetséges, hogy az évad második felében Debrecenben is sor kerül a Bolyai bemutatására.

Csendes Lászlóra újabb jelentős feladat vár. John Arden Gyöngyvetel című drámájának egyik főszerepére készül. A bemutatás január közepén lesz. Mostanában naponta délelőtt és délután is próbál, este pedig előadása van. Nem látszik fáradtnak. Az a határozottság jellemzi, miközben beszélgetünk, amint amilyen Domokos főbíróját. Minden mondatát megfontolt és pontos. Úgy érzem, a legjobb alkotói éveiben van, nyelvetek éves. Nem tudjuk, meddig marad nálunk, s talán ő sem, hogy hány színházi évadot tölt még Magyarországon. Azt hiszem, hogy színészi egyénisége kiteljesedett az elmúlt években. Talán reményei is megvalósultak. Én mégis úgy érzem, hogy itt, Debrecenben az őt megillető igazi nagy feladatát még nem kapta meg. Hosszabb beszélgetésre az idő rövidsége miatt nem futotta idejéből. Így azzal búcsúzunk, viszontlátásra januárban, a Gyöngyvetel bemutatóján!

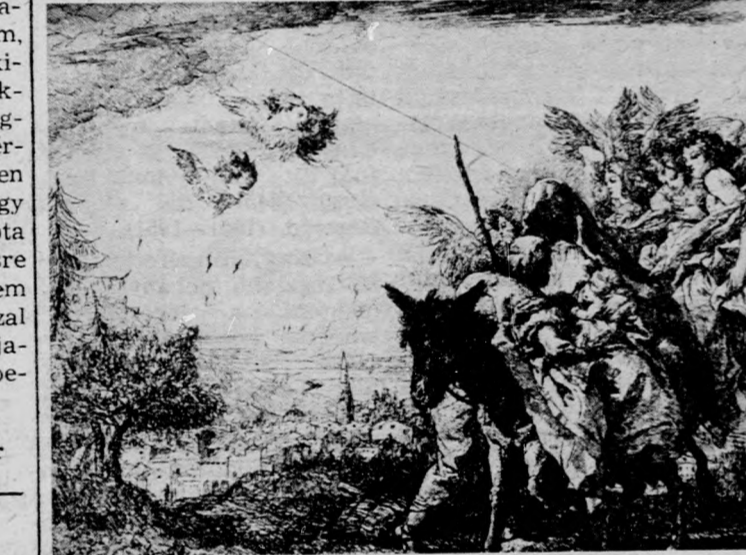
Filep Tibor

Három lap a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményéből

Federico Barocci (Urbino, 1532 körül—1612): Angyali üdvözlés. 1584—1588. Rézkarc, rézmetszet és hidegtű.

A barokk festészet emocionalizmusának és szinköltészetének nagy hatású előfutára, Federico Barocci csupán négy grafikai készített, az Angyali üdvözlés a legszebb közülük. Saját sikeres képeinek sokszorosítási szándéka indította arra, hogy grafikai technikával próbálkozzon — az Angyali üdvözlés a Francesco Maria II della Rovere által a lotoreti bazilika hercegi kápolnájába megrendelt és 1584-ben befejezett festménye alapján készítette. Különlegesen lírai, puhán egymásba mosódó szín- és fényhatásokra épülő festői stílusának megfelelő grafikai kifejezést keresve jutott el a korábban inkább külön-külön alkalmazott mélynyomós eljárások — a rézmetszés, a rézkarcolás és a hidegtű — kombinálásához, ami a tónusátmenetek gazdagítását tette lehetővé. Ezzel Barocci a XVII. században kiteljesedő festői rézkarcoló stílus egyik úttörője lett, aki a grafika olyan nagymestere számára is példát szolgáltatott, mint Rembrandt.

Giandomenico Tiepolo (Veneza, 1727—1804): Menekülés Egyiptomba. 1753. Rézkarc.

Giambattista Tiepolo fia és tanítványa, Giandomenico főként rajzaiban és rézkarcaiban alakított ki apjától független egyéni formanyelvet, amely a grafika olyan megújítója számára is mintaképp szolgálhatott, mint Francisco Goya. Grafikai munkásságának csúcsteljesítménye az 1753-ban Würzburgban kiadott sorozat, melyben egy régóta kedvelt újtestamentumi témát dolgozott fel, modern szemléletben: a Herodes parancsára végrehajtott betlehemi gyermekgyilkosság elől Egyiptomba menekülő Szent Család útját ábrázolta. Az égi segítséggel megtett fáradságos utat pergő pillanatképek felváltásával meséli el, amelyeken a szamarat vezető, kosarat cipelő József köznapi foglalatossága és az angyalok által oltalmazott Mária és gyermek Jézus csoportjának költői téltelensége jól megfér egymással. E kompozíciók jellemző, új vonása a motívumok „szetszórása”. Míg Giambattista capriccióján és scherzóján a főmotívumok a képmező középső részén kiegyensúlyozott csoportba rendeződnek, Giandomenico szándékosan egyenetlenül osztja el őket, sokszor egészen a képmező szélére helyez egy alakcsoportot, viszont látszólag szeszélyes fény- és árnyékkoncentusok eleven ritmusával — például sűrű vonalkötegekből sziluettszerűen kibontakozó formák berajzolásával — tökéletes művészi egyensúlyba hozza a kompozíciót.

Az egész roppant zenei építmény megszólaltatásának spirituosa, Strausz Kálmán karnagy jó munkát végzett. Pillanatra nem volt érezhető, hogy figyelmét bármilyen elkerülte volna; biztos kézzel és fejfel irányított kórust, zenekart egyaránt.

A mű megértése szempontjából nem volt közömbös, hogy a hallgatók kezükbe kapták annak tömör ismertetőjét. Ez igen jól orientálja a tartalom és az időbeosztás szempontjából a hallgatót, és egy ilyen nagyműnél ez nagyon is lényeges. Végül elmondhatjuk, hogy a Kodály Kórus önszorgalma nem volt hiábavaló: több mint ezer debreceni zenebarátnak szerettek igazi zenei élményt a szeretet napjának előestéjén.

Straky Tibor

Igazság szerint hat kantáta összefűzéséről van szó, nem egybekomponált oratóriumról. Mégis egységes mű, hiszen a karácsony története van benne megírva. Bach az 1834. év karácsonyának három napjára, Újévre, az azt követő vasárnapra és Vízkeresztre írt egy-egy kantátát az evangélium szövegének és állandó szövegköltője, Picander karácsonyi meditációinak felhasználásával.

A mű olyan hatalmas méretű, hogy egy hangversenyen nem is szólalhat meg. A Debreceni Kodály Kórus saját rendezésű, december 19-i nagytemplomi hangversenyén is négy részt — az első, a második, a harmadik és a hatodik kantátát — tűzött műsorra. Az egyes részek így is szervesen álltak össze, a második amolyan lírai Andanténak hatott, a harmadik és a hatodik volt jellegében némileg hasonló. Az egyes kantátákon belül viszont tökéletes a kompozíció, recitativo — ária — kórus úgy váltja egymást, hogy mindig úgy érezzük, most éppen az következik, aminek következnie kell.

A zsúfolóság megtelt Nagytemplom felemelő karácsonyi ünnep és gyönyörűség. Bach-ünnep színhelyévé vált. Ismét bebizonyosodott, hogy a nagy Johann Sebastian nemcsak a többszólamúság utólráhetetlen mestere, hanem melegen érző ember, igazi lírikus is, aki az énekhang és a zenekari színek olykor elbűvölően szép egyesítésével a hangszínek hangulatát is hozzá tudja adni a kompozíció tökéletességéhez. Az áriák er-

KARÁCSONYI ORATÓRIUM

A KODÁLY KÓRUS HANGVERSENYE

re különösen szép példát nyújtanak, de a második kantáta zenekari bevezetése, a pasztorális hatású Simfonia is egyedülálló a maga hangulatfestésével. Egy ilyen tétel hallatán az ember mármár arra hajlik, hogy Bach tulajdonképpen mindent megírt, a későbbi zeneszerzők már csak egy-két sajátosságot adtak hozzá a különben tökéletes mintához.

A Kodály Kórus telt, meleg kórushangzással, precíz polifonikus belépéseivel méltóan tolmácsolta az énekkarra bízott mondanivalót. Hiányérzetünk néha abból a kényszerű helyzetből fakadt, hogy a férfiak-nők egyharmad-kétharmad aránya azért mégsem az ideális. A fényesen csengő női szövegek mögött bizony inkább csak háttér a férfiak; de azt is megfigyelhetjük, hogy önálló megszólalásaik alkalomával homogen szólamhangzással tudtak formát adni egy-egy zenei frázisnak. A korábbiak tömör összkari hangzása a templomi környezetben különösen hitelesen idézte a protestáns zene közösségének puritán világát.

A MÁV Filharmonikusok biztos zenekari bázist adtak az énekeseknek. A szorgal-

Neki több szép ária is jut a műben és érdemes volt rá felfigyelni. Nem „lógott ki” a sorból, legfeljebb annyiban volt előnytelen a helyzete, hogy nem minden regiszterben van még a helyén ez az inkább mezzoszoprán, mint alt hang. Az erőteljes szöveg régiókból kiemelkedő magasabb hangoknak viszont teste van, drámai teltséggel szól a kétvonalas c — é közti hangtartomány, és ami a legfontosabb: szépen formál, hangjával valóban a zenét szolgálja. Hogy is mondta Kodály az 1950. évi nagyerdei Székelyfőnyő-bemutató után: „... miért vendégszereplőkkel hozták ki a Székelyfőnyőt, mikor a hallottak után itélve, Debrecenben is vannak tehetséges énekesek?”

A mű megértése szempontjából nem volt közömbös, hogy a hallgatók kezükbe kapták annak tömör ismertetőjét. Ez igen jól orientálja a tartalom és az időbeosztás szempontjából a hallgatót, és egy ilyen nagyműnél ez nagyon is lényeges. Végül elmondhatjuk, hogy a Kodály Kórus önszorgalma nem volt hiábavaló: több mint ezer debreceni zenebarátnak szerettek igazi zenei élményt a szeretet napjának előestéjén.

Straky Tibor

„Kitartottam Debrecen mellett”

BESZÉLGETÉS A 75 ÉVES GUNDA BÉLÁVAL

Mikor felkeresem a néprajz debreceni Herder-díjas professzorát, látom, hogy az íróasztalától állt fel ajtót nyitni. Dolgozott most is, nagy szorgalommal és kedvvel, csak úgy, mint az elmúlt fél évszázad alatt bármikor. Teleki Pál, Báthy Zsigmond, Györffy István tanítványának (akinek éppen karácsonykor lesz a 75. születésnapja) ma is irigylésre méltó munkabírása, az életkorát meghazudtoló szellemi frissessége, egészségi állapota. Apró füzetekbe írogatott éppen, később kiderült: az Alpokban nyáron gyűjtött adatait rendezgette, felvételeit leltározta.

— Mindig kis füzetekbe jegyzetelek, ezt a messze földön ismert Thurnwaldtól láttam, aki azt mondta: ha egy ilyen elkalodzik, nem túl nagy kár érte, viszont, ha telejegyzetelt hatalmas füzetet hagyysz el, hetek, hónapok munkája vész oda. Ő ezt a saját kárára Új-Guinea szigetén tapasztalta meg.

— Ha jól sejtem, a nyugdíjasévek nem tétlen nyugalomban telnek.

— Korántsem. Többet dolgozom, mint annak előtte. Van egy akadémiai állásom, tudományos tanácsadó vagyok, ez a státus a néprajzi tanszékre van telepítve. Felelős szerkesztője vagyok az Acta Ethnographicának, az MTA idegen nyelvű folyóiratának, s tanítok is még heti két órában. Az ösfoglalkozásokról beszéltek a hallgatóknak, de szeretem azt is, hogy a tudomány általánosabb kérdéseivel foglalkozunk.

— A közelmúltban végzett legnagyobb feladata bizonyára A világ halászlátok kultúrája című kétkötetes idegen nyelvi munka szerkesztése volt.

— Így van, ez hat-hét évetem vette igénybe. Sokok külföldi szerzőtől, távoli ország etnográfusaitól kértem írást. Az ötven tanulmányból kettő az enyém. A bevezetőben ismerttettem a halászlátra vonatkozó újabb kutatások eredményeit, másik dolgozatom a balkáni és a kárpáti halászlát néhány ősi problémáját elemelte. A természetes mű két évvel ezelőtt látott napvilágot.

— Professzor úr nevével gyakran lehet találkozni ma is a társadalomtudományi folyóiratokban közlött írások élén, de fölfedezni cikkeiket, recenzióit sok periodikában, sőt a napilapokban is. Melyek voltak a mostanában megjelent legfontosabbak vélt publikációi?

— Több külföldi tudományos ülésen, szimpóziumon vettem részt az elmúlt egy-két esztendőben is. Jártam Lvovban a kárpát-balkáni kongresszuson, Belgrádban a délkelet-európai népek kultúráját elemző tanácskozáson, voltam a felső-bajországi szabadtéri múzeum kongresszusán. Az itt hallottakról, tapasztalataimról igyekeztem beszámolni a szaklapokban, s több felkérésnek is eleget kellett tennem. A hamburgi Sociologusnak a hazatért amerikai magyarok életmódjáról írtam, a szintén nyugatnémet Curarának egy kárpát-rajnai magyar falu. Dercen népi gyógyászatát ismertető dolgozatot küldtem, a Tbiliszi-ben a most szász Csitae grúz etnográfus tiszteletére kiadott emlékkönyvnek a kárpáti pásztorok ősi ruhadarabjairól, az úgynevezett fekete inéről írtam. A Dániában megjelenő Ethnologia Euroa-ban a kárpáti prehisztórikus természetű növény

nyek kulturális ökológiájáról szóló tanulmányom jelent meg. Megemlítem még az International Folklore Reviewbe írt tanulmányomat, amelyben a magyar varázsdalokat, ráolvasásokat vettem szemügyre, s megjelent egy írásom a Wiegelmann műnsteri professzor tiszteletére kiadott emlékkönyvben is. Nagyon fontosnak tartom, hogy a magyar kutatási eredmények bekerüljenek a nemzetközi vérkeringésbe, a tudomány információk áramába, ez növeli az egyébként igen csak megbecsült magyar néprajztudomány tekintélyét.

— Tavaly tavaszon olvastam a Vigiliában a Kolozsvári memento című írását, amelyben arról ír, hogy a második világháború idején nem egy zsidó származású üldözöttet próbált megmenteni az érdekében írt levelekkel. 1945-ben az ottani zsidó népközösség azért igazolhatta, hogy „a fasiszta uralom alatt demokratikus magatartást tanúsított és több, a fasiszta által üldözött zsidó életét mentette meg”. Az üldözöttek között akadt nyomász, könyvkereskedő, s etnográfus is, mint Honti János (1910–1945) és Palotay Gertrúd (1901–1951).

— Nagyon szerettem volna legalább néhányat megmenteni a legértékesebb emberek közül. 1944 tavaszától igazolványokat állítottam ki és több poszton lévőnek, így Horthy Miklósnak is írtam a mentesítést kérő, az üldözés megszüntetésére irányuló hivatalos leveleket. Mint az Ethnographia szerkesztője, közltem egy Honti fordította Stith Thompson-tanulmányt, s megjelenttem a zsidó Heller Bernát dolgozatát. Ezek akkor kockázatos lépéseknek számítottak. 1944 augusztusában nem tudtam megakadályozni, hogy a Magyar Néprajzi Társaság ne küldjön ki a tagjainak egy nyilatkozatot, amelyben mindenkinél közölnie kellett, hogy zsidónak számít-e. A visszaküldött nyilatkozathoz egy levelet mellékeltem, amelyben — többek között — emlékeztettem arra, hogy eddig „... a Társaság soha nem nézte azt, hogy tagjai közül ki milyen valláshoz tartozik, vagy melyik fajhoz, hanem azt vette mindig figyelembe, hogy ki milyen mértékben tett szolgálatot a Társaság, a magyar népi műveltség és az egyetemes magyarság ügyének. Pápai Károly, Munkácsi Bernát, Heller Bernát, Strausz Adolf és a többiek munkássága bizonyítja azt, hogy azok, akik a Társaság tagjai közül a zsidó valláshoz vagy fajhoz tartoztak, olyan munkásságot végeztek, amely a Magyar Néprajzi Társaság és a magyar néprajz

érdekeiben, amelyre mindig büszkeséggel tekinthetünk. Tiltakoztam az ellen, hogy Róheim Géza munkáit kivonják a forgalomból, azaz elégessék. Ez ügyben Kolosváry-Borcsa Mihályhoz, a sajtóügylek kormánybiztosához írtam levelet, amelyben kifejtettem: Róheim minden munkája nagy tudományos értékkel bír, s hogy művei a hazai néprajztudomány mind a legjelesebb termékei között fognak helyet foglalni. A legnehezebb napokban több üldözött a tanszék szemináriumtermeiben tartózkodott, a hallgatók, mint unokatestvérüket, rokonukat hozták

tozik. Lehetnek — mint ahogy voltak is — fájdalmaim, sérelmeim, de ez nem volt ok arra, hogy hazát cseréljek. — Professzor úr mindig sok munkán dolgozott egyszerre, s ezek rendkívül különbözőek voltak. Most tervez-e csak egy-egy témára koncentrálni, hosszabb lélegzetű, könyvterjedelmű írást? — Befejezés előtt áll a rostaforogató asszony című könyvem, amely a magyar népszokások, hiedelmek természetét vizsgálja. Ez nem agyonlábjegyzetelt dolgozat, tehát nemcsak szakembereknek számom. Népi kultúránk európaiságát bizonyítom ebben a könyvben, azt, hogy sokkal több benne az európai, mint a finnugor és a török elem. Mint ahogy átvettük a latinságot, föl-vettük a kereszténységet, fogadtuk a reneszánszt, s a megannyi korstílust, úgy népi kultúránkba is rengeteg elem bekerült a környező népek tradíciójából. Monográfiát készülnék írni a magyar ösfoglalkozásokról, s szeretném megírni a népi építkezés és a társadalomszervezet kapcsolatáról tervezett dolgozatomat is. Lokális témákkal nem nagyon akarok foglalkozni mostanában, a nagyobb tér- és időperspektívákra bíró témákra számom az időmet.

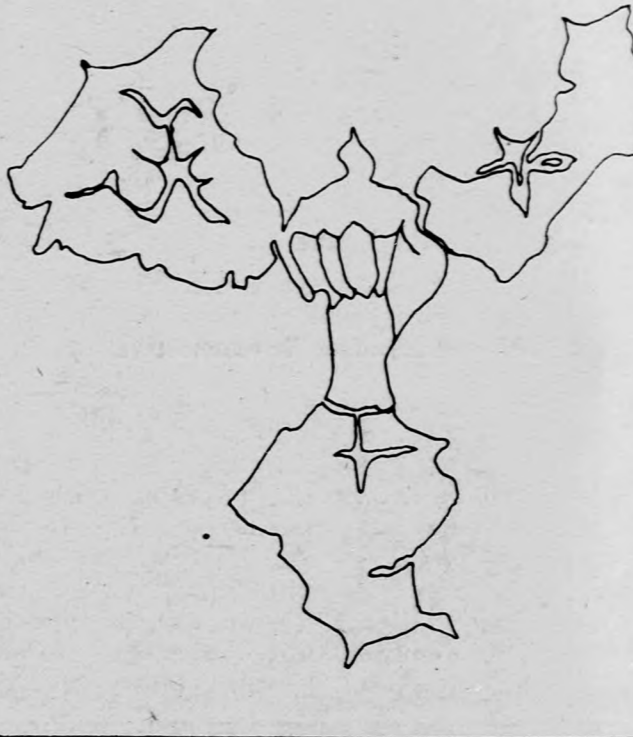
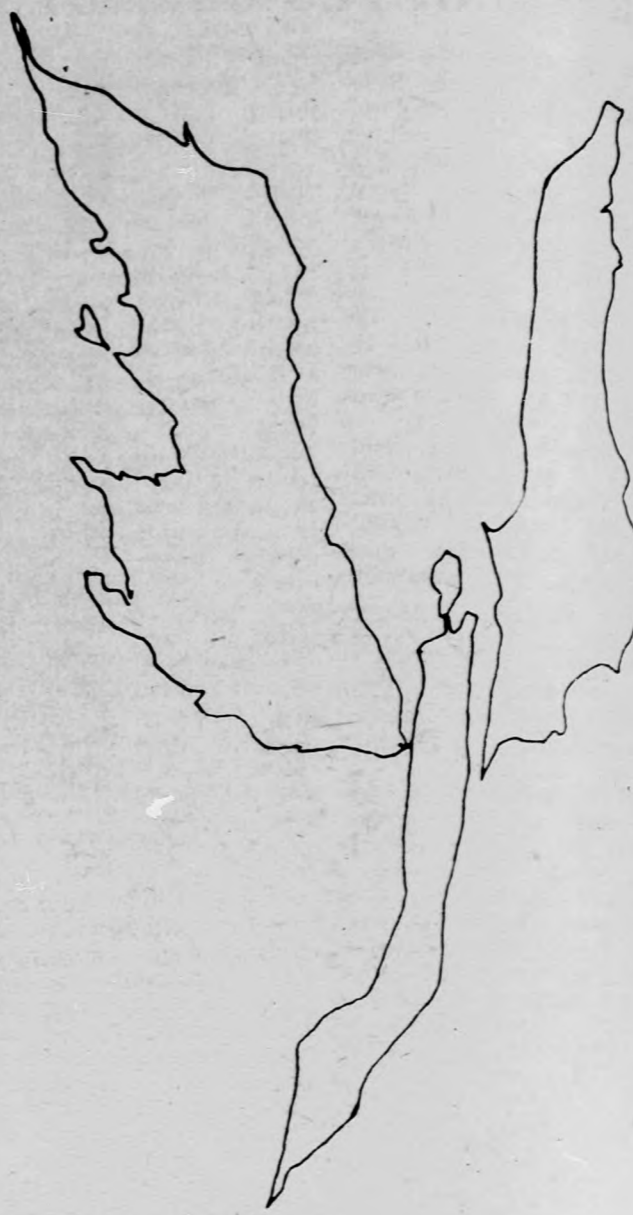
— A laikus vélekedés szerint a néprajztudomány napjai meg vannak számlálva, mondván, hogy a kutató ma hiába megy a terepre, az etnográfusok „laboratóriumába”, alig talál valamit a hagyományos kultúrából. Igaza van-e az így gondolkodóknak?

— Visszakérdezek: agónizál-e a klasszika filológia? Soha nem látott módon prosperál, pedig nem élnek a latinok, az ókori görögök, nyelvük holt nyelv. A paleoantropológiának megvan a számlálva a napjai? Ellenkezőleg: szép eredményeket hoznak a kutatások. Úgy gondolom, a néprajzkutatónak is mindig lesz dolga. Igaz, a jelenkutatást valószínűleg a szociológia átvállalja majd, de a néprajz szakemberének marad elég tennivalója a múzeumok raktáraiban, könyvtáraiban, adattáraiban. Ezek segítségével számtalan kérdésre kell választ keresnie, sok homályos „szögletben” kell fényt gyűjtania.

— 1966-ban a Berkeley Egyetemen kínáltak fel egy állást, de nem fogadtam el, kitartottam Debrecen mellett. Mehettem volna Hamburgba és Stockholmba is, de maradtam az itteni tanszék élén. Azt vallom, hogy az embernek, kivált egy tudósnek nem szabad elhagynia a szülőhazáját. Ott kell hasznossá lennie, ahová szellemileg, genetikailag tar-

Erdel Sándor

SZÉLES JUDIT GRAFIKÁI

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS:

A SZÁNKÓ

Vége az apja vonatát jelzi a hangosbmondó. A mérnök az aluljáró mellvédjéről előrehajolva tekinget körbe, hogy minél előbb megpillant-hassa az öreg. Hol lehet már? Vagy mégsem jött el? Már csupán néhányan szállingóznak elő az aluljáróból, amikor lassan, komótosan ballagva feltűnik az öregember. A mérnök megdöbben. Alig ismerni rá legutóbbi találkozásuk óta, egy fél esztendő alatt is sokat öregedett, de ami ennél is szembetűnőbb, megörbédett. A régen oly egyenes tartású szikár embert mintha csak összébb hajlított volna az idő. Papírba csomagolt, madzaggal gondosan többször is átkötözött nagy, hosszúka tárgyat cipel.

— Itt vagyok, apám...! — integet a mérnök, és a lépcsőkön elébe sietve átöleli az öreg. — Ez meg itt micsoda...?

— Ez... ez egy szánkó... — mosolyog az öregember és hagyja, hogy a fia kivegye a csomagot a kezéből. — Jánoskának csináltam, pontosan a mását annak, amilyet régen neked. Erős, kemény fából készült, megbír ez négy embert is.

A mérnök csak bólint erre, a fiára gondol, akinek már megvették a japán magnót, a befért karácsonyi ajándékot. Nem valószínű, hogy a tizenöt éves srác úgy örül majd ennek a szánkónak, mint valamikor ő. De ez csak éppen átvillan az agyán, amíg a frissen esett hóban a kocsija felé kormányozza az öreg.

— Ez itt az autóm... — áll meg a vajszerű Zsiguli előtt a mérnök. — Nemrég vettem. Azelőtt egy piros

Skodám volt. Ugye emlékszik még rá, édesapám?

— Szép kocsiz ez is... — mustrálgatja az öregember —, és jó nagyok tetszik. Elfértek benne mind.

— Kényelmesen... — mondja a mérnök és közben az apját figyeli. Az öregember észreveszi, elmosolyodik.

— Bizony, összemertem kissé... — mondja.

— És az orvos...? Mint mond az orvos? Lehet még ezen segíteni? — Ezen már bajosan... — ingatja a fejét az öregember —, de ne búsulj, majd a koporsóban kiegyenesedek.

— Ne mondjon már ilyeneket, apám!

— Miért ne mondjak? A nyolcvanadikát taposom, örökké én se élhetek... Na, jól van, na... Tedd már be valahová azt a szánkót, nehogy itt feledjék.

A mérnök a csomagtartóba teszi a szánkót, majd besegíti az apját az autóba. Elindulnak. Csöndesen gurul velük a Zsiguli az elnéptelenedett utcákon, kerekei alatt, mintha hirtelen leterített fehér szubsztyeg simulna puhán. Az öreg nézelődik a hátsó ülésről. Megbámulja a karácsonyi dekorációktól díszes kirakatokat, hoka arca megszinesedik a neonreklámok fényétől.

Ez a csöndes szemlélődés hamar véget ér a lakótelepi tizemeletes panelház előtt. A mérnök előbb a szánkót teszi be a liftbe, utána belépnek ők is.

— Hallod-e... — mondja az öregember —, aztán nem szokott elromlani ez a masina?

— Néha bizony megtörténik... — És nőtt-e már szárnyatok, amivel olyankor felrepültök az ötdik emeletre?

— Az még éppen nem nőtt... — nevet a mérnök —, de itt van tartalékban a lábunk. Jó hasznát vesszük akkor.

— A haragcsengő szavára a mérnöknek nyitja az ajtót.

— Ni csak, apuka... — mondja az asszony —, jöjjön már beljebb, hadd vegyem jobban szemügyre.

— Nincs már rajtam sok látnivaló, lányom... — mondja az öregember —, ami pedig maradt még, az inkább sötétben mutatósabb.

— A kedve még a régi... — nevet az asszony, közben a férjének üzenve a látványtól meghökkenő pillantással. A férfi érte a sajnálkozó tekintetet, bólint, majd betessékeli apját a lakásba.

— Kabátoljon le, édesapám... — mondja.

— És Jánoska? — néz körül az öregember, míg fia segítségével kibontakozik a nehézs, kopottas szürk-télikabátjából.

— Nincs még ifthon... — mond az asszony. — Egy osztálytársán van, itt, a házban. Tudja, apuka, nekem akarom, hogy itt legyen, amíg dísztem a fát. Nagy fiú már, igaz, de nekem azért még mindig kicsi marad különösen ilyenkor, karácsony este.

Az öregember a szoba sarkában meghúzódó, plafonig nyúlózkodó karácsonyfát nézi.

— Festeni se lehetne különben — mondja —, olyan, mint egy szépen felöltöztetett menyasszony. Tedd már alá a szánkót is, fiam, de a papirosát se szedd le róla, veszdődjön csak vele Jánoska, nagyobb lesz úgy a meglepetés.

— Éhes, apuka... — kérdezi a menyé. — Vagy ráérünk később is vacsorázni?

KATONA JUDIT:

TESTAMENTUM

Fák könnye bugyan, fölveszi csontkemény ingét a világ, takarja, óvja védtelen, szendergő, megszűlött fiát.

Fagyok árbocon csillag ül, két csöndet lép a béke most: lebbedő függönyök mögül gyerekszem mécsese lobog.

BODA ISTVÁN:

AZ A KARÁCSONY

Az a karácsony, ott a régi hó, a fenyő, mit a bátyám ültetett. És azután mintha az égi szó, az ember tudta, felkészülhetett, mire? A csöndre. Arra a szelíd mozdulatra ahogy anyám keze, mint egy galambszárny felemelkedik, hogy a kemencéből majd kivége

a rőtre sült mákos-rudat. A táj gyöngyfűgöngyén át szivárgott a köd. Vergődött a szélben a csutkaszár puhán és suttogva a domb mögött. Onnan jött le az alkony, és vele egy angyal, ő meg kézen fogva hozta az ünnepet. Törékeny teteje zúzmarás volt. És szőke volt a kontya.

És arcára az esti csillagok sugárzása szeplőket pettyezett. Én meg néztem, hogy lassan kiragogy az öröm, és a tehén szekeret felangyalhajazta egész a dérszóra, mint égszín-kék petúniák szirma, csak hullt, csak pihézett a tél, egészen fehér lett tőle a ráf,

S egész fehér a saroglya. Azon a szalmaszál, a nyárról ott maradt illat. Egy messzi, régi csillagon készülődött az égi pillanat, a legenda, az a betlehemi. Párával megtelt egészen a jászol ahogy a tehén fel-lelengeti, s orra a rácsához éppen odapászol.

Valami volt és lett a levegőbe. Énekhang? Sírás? Vagy csak az a szép emlék, amelyik éppen lebegően hozza és dönti az igézetét? Együtt és akkor. Azt hittük soha, hogy minden az és minden végleges. Hogy hozzánk nem lesz soha mostoha a sors, hogy velünk majd kivételez.

Hogy a szemünkben mindig ott marad, ha nem más, hát az ünnep, a karácsony. Mindig lesz, kell, hogy legyen egy darab remény damasztból szőve, mint a bársony fogni, védeni. Tél van. Rámcsorog a fájdalom, az összetört valóság. Egész távolról: Csordapásztorok... fejfa és rajta szegfű, őszirózsák

s a hó, a hó. És egész vastagon, és minden új év újabb réteget borít reám. Ülök és hallgatom s hallom a karácsonyi éneket. Hallom és most már hallani fogom, belőlem szól, vagy én szólok belőle? Olyan fehér a tél a házsonon, mintha egy angyal volna rája löve...

Három évtizede Téliapó

Idestova három évtizede ölt magára ilyenkor karácsonytájan földig érő, bordó színű köpenyt, hűz fel a lábára szép sárga csizmát, ragaszt az arcára hófehér szakállt, bajuszt és hűz a fejére ősz parókát, fehér pomponos, piros sapkát. Hádics László, a Fővárosi Operettszínház népszerű művésze. Ugyanis ő a parlamenti Téliapó.

— Hogy kezdődött?

— Először, Csákányi László, aki akkoriban ugyancsak színházunk tagja volt, épp december 23-án belázasodott. Engem kértek fel, hogy ugorjak be helyette az úttörőszövetség hagyományos parlamenti karácsonyi fenyőfaünnepségén, ahol két napon keresztül az ország legjobb, legszorgalmasabb, legszofogadóbb kisfiúit, kislányait látják vendégül, nagyszabású műsor

és ajándékosztás keretében. Kollégám azóta átszereződött a Vidám Színpadra. Én pedig végleg átvettem tőle az „örökséget”: a Téliapó-jelmezt, amelyet évről évre újabb ruhadíszekkel ékesítetek. Pedig nem is olyan könnyű ez a feladat! Már az első alkalommal ingyuladást szereztem be!

— Miért?

— Mert az is tradíció ilyenkor, hogy a gyermekek meghívóikat „dedikál-tatják” a Téliapóval, és ez több mint kétezer aláírást jelent!

— Mégis vállalja! Bizonyára nem ok nélkül!

— Ha a fellépti díjra gondol, az szinte szót sem érdemel. De az a határtalan szeretet, amellyel a kicsinyek körülvesznek, minden pénznél többet ér! Belenézni, kislányait látják vendégül, nagyszabású műsor

ni boldog kacagásukat — van ennél szebb muzsika a világon?

— Hányszor alakítja egymás után?

— December 23-án van a nyilvános főpróba, ilyenkor a parlamenti dolgozók gyermekei vesznek részt a fenyőfaünnepségen. 23-én és 26-án reggel 9-kor és délután 3-kor jönnek az újabb „seregek”, most már az egész országból. Hiába fő otthon a karácsonyi ebéd, családomnak ezeken a szép ünnepnapokon nélkülözniük kell engem az asztalnál. Éppen csak arra van időm, hogy a két „fellépés” között bekapjak valamit a büfében.

— Mennyi idősök a résztvevő gyerekek?

— A legfiatalabb három-, a legidősebb úgy 10–11 esztendő. Ennek köszönhetően, hogy azok, akik az első években „járultak elém”, az óriás fenyőfa tövében elhelyezett „trónusomhoz”, ma már a saját gyermekeiket kísérik el a kupolaterem ajtajáig.

— Csak eddig?

— Szükség volt erre a korlátozásra, mert a kezdeti években a szülők szinte kizsárolták a kicsinyeket. Nem csoda: legtöbbször maga is először járt a Parlamentben, és legalább olyan élményt jelentett számukra a látvány, mint az apróságoknak. Ezért most a szülőknek „tilos a bemenet”.

— Hogyan fogadják a fiatalok? Nem ismerik fel? Nem kukucskálnak a köpenye alá?

— Ez még egyszer sem fordult elő! Az már igen, hogy a bátortalanabbak először riadtan néztek rám, sőt pityeregni kezdtek, de

azután — látva a többieket örömet — belementek a játékba. Hiszen én pontosan úgy nézek ki, mint a mese-könyvekből már korábban ismert Mikulás bácsi. Igyekezünk is nyomban az ünnepegy kezdetekekor megmozgatni a fantáziájukat. Van, amikor szánkón érkezem a fa alá, máskor rakétából bújjak ki, vagy éppenséggel Rodolfo — aki ugyancsak őstag a parlamenti karácsonyfa-ünnepségen — fekete dobozból „varázsol” elő. Elmondom köszöntőmet, bemutatom a háziasszonyokat — legtöbbször Béres Ilona, Papp Vera vagy Húvösölvölgy Ildikó tölti be ezt a feladatkört —, majd konferálom a több órás műsort. Hogy el ne felejtsem: újabbban házi azda is van: Hirtling István, a Nemzeti Színház fiatal, igen tehetséges művésze, aki annak idején úttörőként, majd úttörővezetőként vett részt az előadásokon, s így ő is törzstagunk számít.

— Saját családjait nem szokta meghívni?

— Dehogynem! Ameddig kislányom, Annamária még jogosult volt a részvételre, ő is ott papsolt a többiekek között. Természetesen felismert — hiszen előzőleg otthon beavattuk a titokba —, de dicséretre szóljon, hogy sohasem árulkodott, egyszer sem súgta oda pajtásainak: „Ez nem igazi Téliapó, hanem az apukám...”

Hádics László színészi munkásságát már több hivatalos elismerés fémjelizte. De kettőre a legutóbbi: a közreműködéséért kétszer kapta meg a Kiváló Úttörővezető jelvényt, és Dajka Margit után ő vehette át másodikként az úttörőszövetség által alapított A gyermekekért elnevezésű érdemérmét.

Garai Tamás

Hádics László — Téliapó (Dolezsál László felvétele — KS)

MÁTYÁS FERENC:

KARÁCSONYI MEDITÁCIÓ

Fenyőszag, isten, s ami kell még: balzsam, morfium, hogy megünnepeljük a világon a fényt, amely csalás lett és atombomba — óh, Uram, bocsáss meg, hogy ajkamra veszem a nevedet pogány módon, de aki Veled egy: a keresztény világ már oda süllyedt, hogy nevedben is ártatlanul büntet, s aláaknázza szép eged maholnap. Hallgass meg engem istenem, ahol vagy, nem ünneprontás, ha ajkamon feltűr a keserűség, nézzed csak: a „mennyei” szárnyas angyalod mit cipel a hátán, repülők kísérik a gonoszág szárnyán, ma messze tőlünk, s holnap, ki tudja hol, holttestünk fölé talán anyánk hajol. Óh, ne vigy minket a kísértetbe! A Béke szent pálmáját tedd le a földre, legyen már Békesség, hogy az emberek megtehessek az utat, s szálljanak fel Hozzád, s végtelen titkod kibogozzák.

G. NAGY ILIÁN:

MIKOR SÍRVA ÁLLUNK

Valakinek meztőláb kellene indulni újra a zúzmarás földön egyetlen álomtól reggel másként kezdeni mindent látva hogy valaki köszönti a hajnalt a Napot újra fákat vízeket üdvözöl didergő időben is öröms arcva van

Egy szaváért mindnyájan kinevetnénk hisz oly rendetlenül élünk már mióta elfeledtük alázatra nevelni bensőnkben a gonoszt a csodákat úgy elfeledtük mintha száműzöttek lennénk mindannyian

Pedig voltak — világa-alakú fenyő körül mikor sírva állunk tudjuk mit mulasztottunk egész évben éveken át nagyon utáltnak ha jönne most valaki fejünkre olvasva mindent

Boldogan mondaná „eddig a gonosznak éltetek én hullottam én rejtőztem érte de látásom öröm én

elringatott lelkek sorsok ajándéka minden vagyonnál löbber érte de a tűz s gyöngye arcáról megszökik emlék gyávkából elköltözik”

Fehéren villognak a fák majd elnémul karácsonyi harangszó nyelve és nem jön senki de tudjuk a lélek szabadulásra vár kimondhatatlanra a szeretet

— Akár holnap is... — legyint az öregember —, kevesebbet eszem én már egy verébénél is...

A harangcsengő ismét megszólal, utána Jánoska hangja süvölt be.

— Mi van? Megjött már a Jézuska?

— Megjött... — nyitja az ajtót az anyja és beengedi a házának indult, kerek képi, szőke kamaszt, aki rögtön a karácsonyfát rejtő nappali szobába rohan.

— Hol van? Hol a magnó...? — kérdezi futtában.

— Várj csak... — szól utána a mérnök —, hátha nincs is ott.

A fiú megtorpan, értetlenül az apjára bámul.

— Nem kaptam meg?

— Előbb talán köszöntenéd a nagyapát — vált át szigorúbbra a mérnök hangja. — Vagy szerinted ez fölösleges?

— Szia, nagyapa... — int az öreg felé türelmetlenül a fiú, majd apja tekintetétől vezérelten odamegy hozzá és megcsókolja. Aztán ismét az apjához fordul: — Megnézhetném már...?

— Csak nézd meg, kis unokám... — válaszol erre a nagyapja —, csak nézd meg azokat az ajándékokat...

A fiú a karácsonyfánál terem és máris lecsap a magnóra.

— Kösz! Pontosan olyan, mint a Jocké. Elvihetem hozzá, hogy felvegyünk néhány számot?

— Előbb nézd meg a többi ajándékot is... — mondja az anyja.

A fiú leguggol, gyors fejmozgással körbevizslat, mintha egyszerre akar-ná meglátni mindent.

— Görkorsolya! Kösz! Bördzsek! Oltári jó! Kapkodnak majd levegő után a srácok, ha meglátnak ebben a szerelésben! Fényképezőgép! Igazán klasszak vagytok! Ez itt mi...? Mi van ebben a nagy csomagban?

— Nem tudom... — mondja az apja —, bontsd ki.

— Kitalálhatom? — néz rá a fiú.

— Vízisi? Vagy nem?

— Ne találgass, bontsd ki...

A fiú izgatottan tépkedi a barna csomagolópapírt és pillanatok alatt lemezteleníti a nagy, erős szánkót, melynek ülőkéjére szép ciradás betákkal oda van véve: Jánoskáké.

— Egy szánkó... — mondja a fiú csalódottan, majd a szüleinek néz. — Ezt minek vettétek? Hiszen még ott van a pincében a régi.

— Nem mi vettük... — mondja az apja —, hanem a nagyapád csinálta a számodra. Pontosan olyan ez, amilyen nekem volt gyermekkoromban.

— Húztalak is rajta eleget — szólal meg az öregember —, és igen szeretted, ha úgy tettem, mint a ló, trappolva, kapkodva a lábam és még nyerttettem is. Emlékszel még erre?

— Már hogyan emlékeznek... — mondta a mérnök —, mindig talált rá alkalmat, hogy megszánkóztasson. Pedig akadt munkája bőven.

A fiú már a magnót babrálja, nézi.

— Ha ennyire tetszik neked ez a szánkó — mondja —, akkor neked adom. Legyen a tiéd, apa.

— Mit mondtál?!

— Ha ennyire tetszik, akkor... —

— Te pimasz! — lép közelebb a mérnök. — Akarsz egy ünnepi pofont? Tudod, hogy meddig csinálta ezt a nagyapád?!

— Ne bántsd... — kapja el a mérnök karját az öregember —, semmit se szabad erőltetni. Aztán én vagyok a hibás, mert igazán megkérdezhettem volna levetében, hogy van-e man nekí szánkója. Csinálhattam volna mást is.

A mérnök nem szól, kimegy a szobából.

— Ne vegye zokon, apuka — mondja a mérnök —, hiszen gyermek még... Beszélj itt összevissza...

Jánoska, köszönd meg szépen a nagyapának a szánkót.

— Kösz, nagyapa... — mondja a fiú, majd az anyjához fordul: — Csak néhány számot, mama. Visszamehetek a Jockékhoz?

— Menj csak... — sóhajt az anyja.

Amikor a fiú után becsapódik az ajtó, visszajön a mérnök. A szánkóhoz megy, körbejárja, majd hirtelen felemeli.

— Fiaccskám... — mondja a feleségének —, tudsz még várni a vacsorával?

— Miért? Mit akarsz most csinálni?

— Csak egy fél órát még... Na, jöjjön, édesapám. Lemegyünk egy kicsit.

— Hová, fiam...?

— Majd meglátja... Na, jöjjön... —

A ház előtt a mérnök a hóra csuszszintja a szánkót.

— Édesapám, szánkóztott maga valaha?

— Csak azért, mert most megszánkóztatom egy kicsit...

— Ne bolondozz már, te... —

— Nem bolondozom... Na, üljön csak rá... —

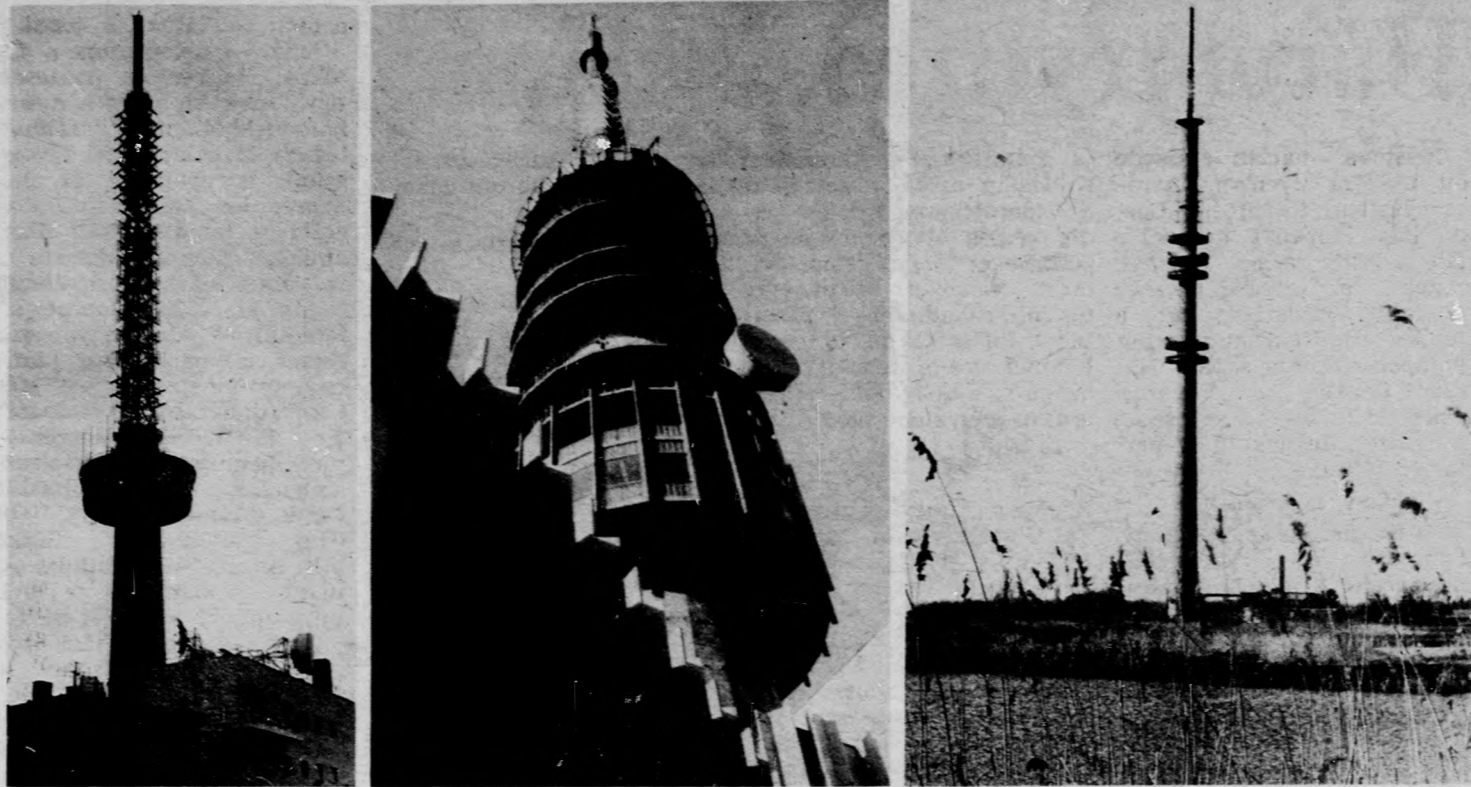
— Megláthatnak... —

— Na és aztán? Akkor meglátják. Akinek nem tetszik, az elfordul.

Az öregember tévovázik, körbenézet, majd hogy senkit sem lát, lassan ráereszkedik a szánkóra. A mérnök kézbe veszi a szíjat, elindul, aztán egyre gyorsabban húzza a szánkót, körbe a nagy betonház körül, trappolva, mint a ló.

— Állj már meg, te, állj meg... — szól rá az öregember —, hiszen kifáradsz bele... —

A mérnök megáll, kiengedi kezéből a szíjat, és leül az öregember mellé a szánkóra. Sokáig ülnek így, hallgatnak. Valahonnan harangszó érkezik hozzájuk, messziről, mintha a múltból kondítanak.

Tokaj, Kékes, Komádi tv-állomások

MŰSORSZÓRÁS - 1986

Sokak összekötő kapcsa, karácsonykor és szilveszterkor milliós szórakozása lesz a rádió és a televízió. Sokak hallgatják majd a rádió szilveszteri kabaréját, de talán még többen nézik az övet búcsúztatva a televízió műsorát. Elmondhatjuk: nemcsak az ünnepeken, hanem egész évben életünk részévé, napjaink, estéink társává vált a rádió és a televízió. Reggel a rádió híradásaiból értesülünk hazánk és a nagyvilág eseményeiről, estéink elképzelhetőnek a híradó, a film-sorozatokat nélkül. Egyre több színes készülékkel olvashatjuk a teletaxi információt. A rádió és televízió a tömegtájékoztató leg-hatásosabb eszközeiként ker-
helyet életünkben. A Magyar Rádió és a Magyar Televízió egymástól függetlenül készít műsorait a Magyar Posta juttatja el adóhálózatával otthonainkba. Ez az adóhálózat az elmúlt években megújult, és a műszaki fejlesztések eredményeként jelentősen javult a műsorok vétellehetősége. Cikkünkben a változó adóhálózattal kapcsolatos fejlesztési eredményekről, a hírközlésben dolgozók munkájáról adunk most tájékoztatást.

Adóhálózataival az elmúlt évben 3500 órányi első tv-műsört és 2300 óra második műsört sugárzott a Posta Rádió- és Televízióműszaki Igazgatóság. A rádióműsor-szóró adóhálózatot általánossá vált a jobb hangminőséget nyújtó ultrarövidhullámú, sztereofonikus rádió-műsorszórás. A közép-hullámú adóhálózat fejlesztésénél figyelembe vették a lakosság tulajdonában lévő vevőkészülék-állomány összetételét. Így épült fel Solton a 2000 kW-os adóállomás a Kossuth-műsor ellátásának javítására, illetve a napokban adták át a Petőfi-műsor vétellehetőségét javító új adóállomást Marcaliban. Az URH-adóhálózat országos kiépítése befejeződött. Sztereosították a Petőfi-műsört sugárzó adókat. 1984-ben a Petőfi-műsört sugárzó URH-adókon és a solti Kossuth adón a Magyar Rádió megkezdte éjszakai adásainak sugárzását. 1985 novemberétől a posta rövidhullámon is sugározza a Kossuth rádió műsorát. Megkezdődött a CCIR-tar-

ományban (87,5-108 MHz) sugárzó URH-adók telepítése. Kabhegy és Budapest után Sopronban, Csávo-lyon, Debrecenben és Szegeden telepítik a VII. öt-éves tervben ilyen adóberendezéseket. A kábeltelevízió rendszerek fejlesztése, az úrtávközlés, a műholdas műsorvételi lehetőségek megteremtése is jelen tervidőszaki feladatai között szerepel a postának, amely a VII. öt éves tervidőszakban be szeretné fejezni a tv-1 programot sugárzó nagyadóhálózatának kiépítését, és nagy teljesítményű adók segítségével mintegy tíz százalékkal növelni a tv-2 programja által besugárzott területeket. Tovább bővül a kis teljesítményű átjátszóadók száma, melyekkel kis területek ellátatlanságát tudják megoldani.

Hajdú-Bihar megye mind a rádió-, mind a televízió-műsorok vétellehetőségét tekintve a jól ellátott területek kategóriájába tartozik. Három nagy adóállomás: Tokaj, Komádi, Kékes biztosítja a rádió- és televízió-műsorok vétellehetőségét jó minőségben. Debrecen nagyvárosi jellegű adóállomások kisebb-nagyobb vételi problémákkal küzd. A három adóállomás által is ellátott nagyváros egyes részein a tv-műsorok vétellehetősége gyengék, ezért is telepített a posta két kis teljesítményű átjátszóadót a belvárosban. Mint Székely István felügyelőszervező és Regéceki Dénes üzemi vezető Tokajban a napokban tájékoztatásukban elmondta, a két hazai gyártmányú átjátszóadó javítja a debreceni vétellehetőséget. A tv-1. műsorról és a tv-2. műsorról is UHF-sávban a 40-es, illetve a 29-es csatornán sugározzák. A rádióműsorok vételi gondjaira, illetve egy majdani regionális stúdió műsorának sugárzására az évtized végéig CCIR-sávú URH-adókat kap Debrecenben. A televízió központi antennák egy részének Komádira történő átállításával sikerült kiküszöbölni a tokaji egyes műsornál jelentkező interferenciás zavart. Egyébként a tokaji egyes műsor a tervek szerint — az URH-adók CCIR-sávba történő telepítése miatt is — anyagi lehetőségektől függően, új, UHF-sávban

sugárzó adóval kerül sugárzásra a tervezett rekonstrukciót követően. A tv-2. műsorról sugárzó japán adóberendezés immár 12 éve komolyabb meghibásodás nélkül a 26. csatornán biztosítja jelentős területen a második műsor vételét. A három darab 10 kilowattos URH-adóberendezés a Magyar Rádió három műsora mellett a helyi, körzeti regionális rádióműsorokat is továbbítja, bár kérdéses, hogy a miskolci stúdió műsora érdekli-e a hajdú-bihari hallgatókat. Az állomás mikrohullámú hálózata megújulva segíti a nemzetközi műsorservert, és a távhívást is. Újdonság, és a gyors híradást segíti a telepített új GTT-berendezés, amely a keleti lánca állomásairól: Kisvárdára, Miskolcra, Tokajra, Debrecenre, Kékesre lehetővé teszi a közvetlen videofeljátszást. A városi televíziók, de a tv-híradások is gyakran élnek ezzel a szinte „élő” közvetítési lehetőséggel. Debrecen mikrohullámú állomása Románia irányába televíziós jelátviteli és sokcsatornás távbeszélő-forgalmi feladatot lát el, míg Tokaj a Szovjetunió fele lát el ugyanilyen feladatot is.

A Hajdú-Bihart ellátó másik adóállomás Kékes, mely 1982-ben került átadásra, új épülettel és berendezésekkel. A tengerszint felett mintegy 1200 méteres magasságig nyúlik adóantennája. Hazánk legmagasabb pontjáról sugározza a rádió- és televízió-műsorokat. A csaknem ezer négyzetméternyi épület monolit vasbetonból épített homlokzata a legmostohább hegyvidéki időjárást is elviseli. A 178 méteres toronynak alsó része vasbeton, nyolcvanméternyi része acélszerkezet. Ennek tetején van az üvegcsővel merevített, műanyag henger, amely védi az UHF 36. csatornán sugárzó második tv-műsört továbbító adóberendezés antennáit. A tv-1-es műsorról a 8-as csatornán sugározzák. Az URH-sávban sugárzott három rádióműsor, illetve a két tv-műsor kedvező vétellehetőséget biztosít megyénk nyugati részének.

A bihari térség ellátását Komádi biztosítja, mely adóállomás rekonstrukciójáról a közelmúltban több-

ször hírt adtunk olvasóinknak. A több éves munka eredményeként megújult az adóállomás. Korszerű mikrohullámú berendezések, új elektromos távvezeték-áramfejlesztő berendezések kerültek telepítésre. Japán, NEC gyártmányú UHF-adóberendezés kezdte meg a 32. csatornán sugározni a tv-2. műsorról. Új adóantennát kapott a tv-1. műsorról a 7. csatornán sugárzó EMV-adóberendezés. Az adóállomás modulációs ellátását is javítja a közelmúltban Földesen átadott teljesen automatikus üzemi mikrohullámú állomás. A rádióműsorokat sugárzó URH-adók üzembiztonságát javítja az ugyancsak mostanában telepített három darab tartalék adóberendezés.

Mindhárom nagy adóállomás műszaki szakemberei elmondták, hogy az általuk sugárzott rádió- és televízióműsorok kifogástalan vételéhez — az adóállomások közvetlen körzetét kivéve — megfelelően méretezett és kivitelezett vevőantenna szükséges. Sztereó rádiózás, színes televíziózás elképzelhetetlen e feltétel teljesítése nélkül. Különösen jelentkezik ez a feltétel a teletaxi (képvásadás adásidőben való vételére alkalmas) színes televízióknál. Hiába az adóoldalon szigorú műszaki előírások által biztosított műsorszórás, ha vevőoldalon nem tesznek még többet a zavarmentes műsorvételért. Természetesen a posta figyelemmel kíséri a vétellehetőségek alakulását, illetve a vételzavarok megszüntetésére intézkedéseket tesz. A postának törekvése, hogy a lakosság, a rádió- és televízió-elfelvezetők jobban megismerjék a hírközlésben dolgozók munkáját, a műszaki fejlesztési elképzeléseket. Ezért is jelentette meg a közelmúltban a Mi újság a postán című kiadványát, melyből megismerjük annak az 1800 mérnöknek és technikusnak a munkáját is, akik nyolcvan telephelyről biztosítják az ország műsorellátását. Közülük sokan karácsonykor és szilveszterkor is az olvasókért, rádióhallgatókért és tv-nézőkért dolgoznak az ország adóállomásaiban, így Tokajban, Kékesben, Debrecenben és Komádiban is.

Péter Imre

A komádi új NEC-adó

GTT mikrohullámú berendezés

„Nincs lehetetlenség, csak tehetetlenség”

Egy lelkes emberről

Társadalmi rangjához tekintélyéhez nem „méltoán”, rendkívül egyszerűen él. Olyannyira egyszerűen, hogy amikor a házat keresem, elmentem mellette, egy nálánál magasabb, modernebb épületet kiszemelve. Az egyszerű házikó kertje gondozott és tiszta, mint az a kutya, amelyik csengetésemkor „kutyakötelességét” teljesítve megugatott. Aztán első piszenetésemre elhallgatott — minek cifrázza a dolgot, ha egyszer a gazdasszony is szívesen látott vendégként fogadott.

Sok a virág az előszobában is! — gyűjtöttem látogatásom benyomásait, miközben levettem a kabátomat és beléptem a szobába. Ekkor már Szendi Sándorné mesélt. Feltartóztatlanul, kérdések nélkül. Alig tudtam tekintettel és figyelemmel befogni a könyvek, festmények, apró emléktárgyak gazdagságát. Sok-sok szín, sok-sok forma, szinte kápráztató, és közben Szendi Sándorné lelkesen, nyugdíjaskorát meghazudtolva mesélt.

Negyvenöt október 11-től ideiglenes szerződéssel Dombostanyára kerültem tanítónak. Az iskolaépület siralmas állapotban volt, többek között az ablaka is hiányzott. Üveg nem volt, mi meg fáztunk. Mit lehetett tenni? — a helybéli kastélyból kivágtuk az üveget. Igen ám, de gitt nem volt, honnan is lett volna. Kitaláltuk, hogy szilvalekvárral helyettesítjük. Kiválóan betapasztottuk, nem volt vele semmi baj. Csak hogy a gyerekek szerették a szilvalekvárt, és másnap reggelre kinyalagatták az ablakkeretből mindet. Ezek után nem lehetett mást tenni, homokkal kevertük a lekvárt és újra betapasztottuk. Olyan jól megfogta, hogy a fekete lekvárfoltok tén meg azóta is ott vannak az üvegen. Sok emlékezetes bolondságot csináltunk akkor fiatal fejjel. Az emberek is mások voltak egy-máshoz, olyan önzetlenek, összetartóak voltak — mondta vendéglátóm, és hogy alátámaszta állítását, mesélte még jó ideig a régi, romantikusnak tűnő emlékeket, míg végül fel tudtam tenni az első kérdésemet: honnan származik, hogyan és mikor lett debreceni?

Pesten született. Édesapja pedagógusember volt és mivel a katedra kötelessége a Nagyrábé melletti Pernyéspusztára szolgált, így 12 éves koráig ott élt. Aztán édesapja nyugdíjazásakor Debrecenbe költöztek. Ez volt a kezdet, ezután a tanuló- és tanítóévek nyugalmas, romantikus sora jött, egészen addig, amíg el nem teltek a tanítóskodás első éveit. Akkor is nehéz volt Debrecenben pedagógus állást keríteni, így nem csoda, hogy amikor a hajdúhadházi úttörőcsapat vezetőjeként följárlották neki a debreceni úttörőház igazgatói állását, örömmel elfogadta. Persze ez a följárlás nem ment olyan egyszerűen, habár gyorsan zajlott minden. A hajdúhadházi iskolából hathetes úttörő-vezetői tanfolyamra küldték Pestre. A hat hét letelével hosszasan elbeszélgették vele az ottani „mesterek”, ám neki fogalma sem volt arról, hogy miért. Csak később tudta meg, hogy Debrecennek se városi úttörőtitkára, se úttörőház-igazgatója nincs. Mivel ez utóbbi volt a sürgetőbb, a pesti javaslat alapján kinevezték igazgatónak, annak ellenére, hogy iskolájában éppen te-

tőzött a munka. Ezek az évek voltak életének sorsforduló éveit, hiszen ekkor került kapcsolatba az úttörőmozgalommal, és ekkor ismerkedett meg férjével, Szendi Sándorral.

Több mint 12 évig voltam az úttörőházban — mondta, és közben két csésze kávé telt az asztalra szertartásosan. — Úgy néz ezeket — mondta —, hogy én festettem a saját kezemmel. Kicsit el van csurogva a festék, de kedves emlék. „Ennyi” maradt az úttörőházi évekből.

Mit adott az úttörőmozgalom? — kérdeztem, miközben forgattam igényesen tarkára festett csészéjét. Öszintén megmondom, én nem láttam rajta az elcsurgott festéket.

Hogy mit adott? — gondolkodik, aztán lendületesen belevág. — Lelkes voltam, belevetettem magam mindenbe. Országos kiállításokat nyertünk, az énekar, a zenekar, a táncosok dr. Béres András vezetésével mind-mind nagyon elismertek voltak. A csillebérci tábor megnyitóján a budapesti Honvéd Zenekar mellett mi szereplünk. Tudja, akkor nem volt ilyen politéchnikai oktatás az iskolákban, és ezt az úttörőház pótolta. Lakatos, asztalos, porcelánfestő és művészeti szakkörök is voltak. Akkor kevésbé volt vezetőképző jellegű, több volt a szórakozás a házban. Szombaton is, vasárnap is. Az ország első legjobb vidéki úttörőháza volt a miénk. Nagyon nagy volt a lelkesedés a közösségi dolgokért. Ez ma nincs. Ha valamit át kellene adnom a fiataloknak — reflektál a kérdésemre —, akkor ezt adnám. A lelkesedést, mert az ma nincs, pedig nagy szükség van rá. Nekem mindig az volt a véleményem, hogy nincs lehetetlenség, csak tehetetlenség.

Aztán a beszélgetés eddigi tempója elakadt. Nem mintha nem lett volna mondanivalója Szendi Sándornénak, inkább csak visszavert a múltból a mába. A nosztalgia kellemes szellője csirkögősi vihará vált, de ez a dermedtség csak másodpercekig tartott, jó kedvem, optimizmusom és lendülete hamar visszatért.

Honnan ment nyugdíjba és hogyan telnek napjai mostanában?

Családi okok miatt vissza kellett térnem a tanításhoz, onnan mentem nyugdíjba 1981-ben. Azóta gyakorlatilag az itthoni munka köt le. Rettenetesen szeretem a kertet, nagyon élvezem ezt a munkát. Azonkívül kézimunkázom. Kötök, főzök, bevásárlók, szóval rendben tartom a házat.

Ezek után átadom a kérdés jogát önnek. Mit kérdezne az emberektől az újságon keresztül, ha az olvasóknak önmaguknak kellene megadniuk a választ?

Igen — gondolkodik el Szendiné. — Értem azt, hogy fontosak az anyagok. De mire jó az, hogy ez az első? Sőt az egyetlen. És az, hogy a család bensőséges legyen, az sehol nincs. Jó ez? Hová vezet ez?

Búcsúzásunk után fél órával eszembe jutott, hogy egy kérdést elfelejtettem föltenni neki. Azt, hogy hogyan érzi magát napjainkban? Hogyan érzi magát egy optimista, lelkes, talán romantikus ember a mai világban?

Barna Attila

A P

Nem emberről, tejes felhőkben, lassan az éjre, a kiserdő, hogy létezik. Akárcsak fogja a szelek nagyjátékkal repülő Olykor, persze olyan telemekre negyvenesre p... házak lakói... volna lapátolt... s valahányszor... új ösvényt ke... évben a húsv... erdővel, úgy l... tek a szakáll... kat átrésztelt...

A hó most... írunk decembe... nem hullott... sem volt, nyá... ez, mondja V... lóságosan.

— Na, anny... föld nem hom... tebb, ez az o... te a házam fa...

Addig őrizt... vályogházának... ladozni nem... Fenyegette a... A katasztrófa... semmi, Vaszi... parálni is tu... tud, úgyhogy... mincőtök és... küli tizenegy... javából. Ma... gyek!

Elmegyek, itt trécselünk... ban. Néhány... hány tucatny... Iskola volt, k... kás építésére... mondanom... nemigen rópt... sivatagi szél... néhány ifjú... gozni persze... káptalani bir... lakói zömmel... a hajdani cse... szült új háza... följebb egyik... Vaszilkó nént... a meg a vilá... gy gözekefű... gyobb hely... közeli Görbe...

A bolt kicsi... kellene, a l... benne, s a... sem igényeln... ró Sándorné... rító, fűtő, b... ben — megt... kó néni hön... beprésléjük... zötyögünk a... jobbról szab... akartak új t... az elképzelés... lett semmi.

— Azelőtt... vitték mind... lan Rózsa, V... tudja, hova:

— Görbehá... tam. Kint va...

Nem kérde... lom, hogy a... bagotai hara... alighanem o... a káptalan g... családostól b...

A Görbehá... szélső ház a... eperfa az ud... nája, nemes... ranta liba, k... gó, inyét rá... a földre p... illatos szem... visszamaradt... meg, amely... dugja a fej... ólon nincs a... gatja most i... kát. Az epe... a malac tíz... van.

A ház va... amit akkor... után, Bagot... emberei erre... az egy kicsi... sik a sok... Előbbi most... ka és a ma... ért csak '49... ténete van.

— Annak... Görbeházáró... summának... volt juhász... települtünk... gyűlt az eg... a falra, arra... mindenünk... maradt meg... mellette a f...

A PUSZTA, TÉLEN

Nem embernek való idő ez! A köd tejes felhőkben úszik a Hortobágy szélén, lassan az út pereme sem látszik már, a kiserdőről pedig csak elhiszem, hogy létezik. Azt mondják, télen ez az akácok fogja fel a pusztát felől süvöltő szelek nagyját, s valamennyire a szelekkel repülő hóvak is útját állja. Olykor, persze, mert emlékeznek itt olyan telekre is, az ezerkilencszáznegyvenesre például, amikor a cselédházak lakói az ablakpárkányon guggolva lapátolták kijáratot maguknak, s valahányszor az állatokhoz mentek, új ösvényt kellett nyitniuk. Abban az évben a hűsvét is fehér volt, a kiserdővel, úgy látszik, nem sokat törődtek a szakállukat rázó égiek, áldásait átpréslték a gallyak között is.

A hó most várát magára, hiába irunk december közepét, egy pehely le nem hullott még Nagybogotára. Eső sem volt, nyáron se, ősszel se, sivatag ez, mondja Vaszilko néni, sivatag valóságosan.

— Na, annyi a különbség, hogy a föld nem homokos, annál jobb, kötöttebb, ez az oka, hogy tavaly itt őrzte a házam falánál a rengeteg vizet.

Addig őrzte, amíg a Vaszilko néni vályogházának a falai puffadozni, omladozni nem kezdték, katasztrófával fenyegetve az özevgyasszonyi portát. A katasztrófából szerencsére nem lett semmi, Vaszilko néni vályogházát reparálni is tud, egyáltalán, mindent tud, úgyhogy ez a ház, létének harmadik századában, a férfi nélküli tizenegy év után is — ház még a javából. Majd meglátom, ha elmegegyek!

Elmegegyek, igen, egyelőre azonban itt trécelünk a tanya közepén, a boltban. Néhány ház, néhány család, néhány tucatnyi ember, ez Nagybogóta. Iskola volt, de megszüntették, új lakás építésére engedélyt nem adnak, mondanom se kell, hogy esténként nemigen röptei diszközene hangjait a sivatagi szél. Valahogy megvannak, néhány ifjú ember is akad azért, dolgozni persze eljárnak innen. Régi egri káptalani bírtok volt ez a vidék, mai lakói zömmel születésük óta itt élnek, a hajdani cselédlakások anyagából készült új házakban. Ha költöztek, legelőbb egyik tanyáról a másikra, mint Vaszilko néni is, aki Fövényesen látta meg a világot Szabó Magdolnánál, egy gözekefűtő leánykánt, s a legnagyobb hely, ahol életében lakott, a közeli Görbeháza.

A bolt kicsi, de ide nagyobb nem is kellene, a legszükségesebb áru elfér benne, s a mindennapi beszélgetések sem igényelnek tágasabb puccot. Szabó Sándorné, Bertalan Rózsa — takarító, fűtő, bolti segédként egyszemélyesen — megtömi a vaskályhát, Vaszilko néni hóna alá kapja a kenyeret, beprésljük magunkat a kocsiba, és zötyögünk ama vályogház felé. Oldalt, jobbról szabályos négyzetű tér, ide akartak új telepet építeni, ez volt az elképzelése a tanyának, amiből nem lett semmi.

— Azelőtt itt állt a két harang, elvitték mind a kettőt — mondja Bertalan Rózsa, Vaszilko néni pedig azt is tudja, hova:

— Görbeházán van az egyik, látam. Kint van a temetőben.

Nem kérdezem meg, de úgy gondolom, hogy a temetőbe nem az egykori, bagotai harangért jár, ott feketnek, alighanem ott nyugszanak a szülei is, a káptalan gözekefűtője ugyanis több családostól beköltözött a faluba.

A Görbeházára vezető út mellett, a szélső ház a Vaszilko-porta. Hatalmas eperfa az udvaron, a pusztaiak manna, nemesebb gyümölcs híján. Nyaranta liba, kacsa, tyúk, még a fintorgó, inyét rángató kutya is kapkodja a földre potyogott, lilán szétkenődő, illatos szemeket, sőt az a növényben visszamaradt malacka sem vethette meg, amelyik a kapucsapódásra kidugja a fejét az ölből. Ki is jön, az ólon nincs azt is, a gazdája úgy pátyolgatja most is, mint egy ölbevaló macskát. Az eperfa alatt pléhlábas, benne a malac tizorajja, hozzá is lát, tíz óra van.

A ház valójában két ház. A régi, amit akkor építettek, amikor a háború után, Bagota és Fövényes volt cselédemberei erre a területre költöztek, az az egy kicsit később, 1949-ben, a másik a sok vizet látott vályogház. Előbbi most a tyúkok, a kutya, macska és a malac rezidenciája. Hogy miért csak '49-re készült el, annak története van.

— Annak az a története, hogy én Görbeházáról Fövényesre jártam ki summásnak. A Vaszilko Csurgóháton volt juhász. Amikor hozzám ment, oda települtünk le, de a front alatt felgyúlt az egész tanya. Most nézz oda, a falra, arra a képre. Az maradt meg, mindenünk odaégett. Ez a kormos kép maradt meg, a Vaszilko áll rajta, és mellette a Horthy, lovon.

A fűrge kis Vaszilko néni, csven-évesen, odanyargal a képhez, csurgó-háti életük egyetlen rekvizitumához.

— A Vaszilko magas, derek ember volt, még ezen is látszik. Egett a tanya, a bútoraim, a süldőim. Ami nem égett, azt elhajtották, a két tehenünket, a káptalan hátezer birkáját. Kellett a katonáknak. Összekaptak a két gyereket, és a káptalan megmaradt bivalyával elindultunk Görbeházára, a szüleimhez. Utközben állandóan lövöldöztek, a bivaly megijedt és leborított minket a kanálisba. A szüleimtől azután kiköltöztünk a falu és Bagota között félúton lévő Vitéztelekre. Volt ott egy sor ház, a nánási vitézek kapták az első világháború után, ott akkor minden üres volt, az egyik házba beköltöztünk. Ezért csak később mentünk ki Bagotára.

A bontott épületanyag csak egy szobányi volt, de a szoba saját, és lett mellé föld is. Föld lett, csak hogy majdnem hiába, a Vaszilko ugyanis nem bírt meglenni birkák nélkül. Juhász volt, juhász is maradt, mondja Szabó Magdolna, akit az ura szabályos juhásznévá tett.

— Én úgy fejtém, mint a férfiak. Az uram, ahogy lehetett, birkákat vett és juhászodott reggeltől estig. A földet én műveltem. És mellette jártam ki a gomolyáért, vittem leadni. Hol száz birkánk volt, hol kettő. Szántottam, vetettem, még arattam is. A Vaszilko azt mondta, három birkát nem adna egy hold földért.

A juhász, piros orcával, feszes katonaruhában, a jobbára kasirozott Horthy mellől, a koromfolt alól nézi Szabó Magdolnát. Szabó Magdolna bizony vénasszony lett. A gyerekei felnöttek, elköltöztek, felnőtt és elköltözött az itt nevelkedett görbeházi kis árva fiú is. A nappalok szöszmötölésével telnek, az esték televíziózással. És egyre több idő emlékezéssel. Hallgatóság mindig akad, még ebben a televíziós, vágató világban is. Most például a Bertalan Rózsa és én. Vaszilko néni azokról a telekről mesél, amikor még együtt volt a család. A negyvenegyesről, amikor ablakig ért a hó. A karácsonyról, a feldisznított galagonyaágról, a selyempapírba csomagolt, saját főzésű szaloncukorról. A mákos bobájkáról; amit karácsony vigiliáján ettek, meg a töltött káposztáról, amihez szentestén csak akkor nyúlhattak, amikor feljött a csillag. A nagypéteki szilvaciberéről, az eldugott ajándékokról: zokniról, ceruzáról. És mesél azokról az évekről is, amikor még Vaszilkohoz és a birkáihoz semmi köze nem volt.

— Esténként összejártunk, kártyáztunk, beszélgettünk. Ricsajoztunk. Én citeráztam, száz nótát is játszottam volna. Finom Rózi voltam a falu rosszában. Mond, Bertalan Rózsa, nem jobb volt akkor?

Bertalan Rózsa szerint jobb volt, de a juhász a falon — mert rideg embernek képzelem — pörzsölt bajusza mögül azt morogná: — Jobb volt, merthogy tizenhét éves voltál, öregasszony.

Üldögélünk.

En a régi dikón, a barátné a magásra vetett ágy legszélén, épp, hogy le nem csúszik. Vaszilko néni jön meg, olykor dob néhány szendyarabot a tűzre. Szemben velem a konyhaasztal, rajta egy Junosztó televízió, fölötte, a falba vert szögek akaszva, vásonzacskókban szárazszássa. Laska, lebbencs. A füzetem egy hokedlin, irom, amit Vaszilko néni válaszol:

— Persze hogy főzők magamnak.

Mindig.

— Hol tölti a karácsonyt?

— Bemegyek Margitára, a lányomhoz. Na, ezek már nem galagonyás karácsonyok, nem vadkörtefaágas karácsonyok!

— Nem betegeskedik?

Lekopogja a hokedlin.

— Nem fél a téltől?

Valami olyasmit jelent a kézmozdulata, hogy nem lehet olyan tél, amelyen ő még át nem élt volna, a hortobágyi telek az ő számára már nem tartogatnak meglepetést. Annnyira azért nem fordult ki a világ kereké!

— Ha méssz hazafelé, innen az útról majd láthatod egy fenyvet. Arról beszéltem.

A kód már nem is lebeg, ez már egy masszív, fehér tömb, persze, hogy nem látom a fenyvet. Azért el tudom képzelni a történetet. Karácsony napja van, a gyerekek még kicsik, de a galagonyaágakból már elégük van. Vaszilko néni fogja a kislaltát, Vaszilko nyilván a birkákkal tekereg a pusztán, elballag az erdőbe és lop egy szép, formás kis fenyőt. Nem kapja rajta senki, ez nem valami izgalmas történet, ez csupán arról szól, hogy egy valamikori esztendőben, a bagotai Vaszilkoéknál, csillaggyűlés után, igazi karácsonya mellett falatozták a csigalevest és a töltött káposztát.

Cs. Nagy Ibolya

Küzdelem a szívverésért

És december 12-én beköszöntött a karácsony

A rohammentő október 9-én 16 óra 10 perckor a debreceni klinika idegsebészeti osztályára szállította az eszméletlen Rác Attila tizenhárom éves debreceni lakost, mert a gyerek balesetet szenvedett. (Féktávolságon belül egy gépkocsi elé kerékpározott.) Az idegsebészeti osztályon megállapították, hogy koponyatörése, vagy olyan jellegű sérülése, amit operálni kellene, nincs. Továbbá, hogy bal oldali fejsérülésén kívül a szájából, orrjáratából szívárog a vér. Rác Attilának ezen az éjszakán a légzése fokozatosan leállt, lélegeztetőgépre tették, majd szinte csak a csodában bizva, átszállították a gyermekklinika intenzív osztályára.

„Emlékszik a tegnapi napra”

Október 10-én a fiú mély kómában van. Géppel lélegeztetik, nincsenek reflexei, teljesen bna, vénásan táplálják, a gyomrában szonda van, hólyagjában katéter, s a különböző műszerek drótláncjai hálózatként be az észlelési lap a következőket rögzíti: az éjszaka folyamán két alkalommal voltak súlyos görcsei.

Október 11-én az állapota változatlan. Sikertelenül próbálkoznak a gépi lélegeztetés megszüntetésével.

Október 13. Állapota változatlan. A szemészeti vizsgálat megállapítja, hogy a szemhéjmozgás hiánya miatt fennáll a szaruhártya kiszáradásának veszélye. Védőoldatokkal kezelik.

Október 16-án a helyzet egyre kilátástalanabb. És már eltelt hét nap.

Október 17. Az első reménység. Attila fájdalomingerre reagál.

Október 20. Ismét megkíséreljük levenni a lélegeztetőgépről. Sikertelenül.

Október 21. Visszatért a spontán légzése. Leveszik a gépről, de magas láza van, és tüdőgyulladás tünetei jelentkeznek. Reményre még nincs semmi okuk.

Október 25. Drámai nap volt. A fiú lázas, eszméletlen, a testszerte, jelenkező kiütések jelzik a keringési zavarokat. Mindkét bokáján kisebb fekélyek keletkeztek. Fennáll a szepszis veszélye.

Október 26. Magas láza van, a tüdő fölött gyulladás-

ra jellemző hallgatózási letélet rögzít az észlelési lap. Október 27. Állapota változatlan. Véglegesen eltávolították a lélegeztetőgépet, ami azt is jelenti, hogy a légzése egyenletes, a keringési zavarok megszűntek.

Október 29. Egyszerű „parancsokat” végrehajt. „Nyisd ki a szemed” — kinyitja.

Október 31. Huszonkét nap telt el, Attila változatlanul öntudatlan. „Parancsra” felszólításra a szemét kinyitja, bezárja, kezeit megmozdítja.

November 1. Sir.

November 2. Úgy tűnik, érti, amit mondanak neki.

November 5. Tekintete egyre értelmesebb.

November 8. Beszél.

November 14. Sovány, sápadt, tudati állapota tovább javul. Sajnos a lábait nem mozgatja.

November 17. Eszik. Lassan, üvegből, szívószondával.

November 19. A lábait is mozgatja.

November 20. Kezei, lábait jól mozognak, elkezdődik a gyógytorna.

November 26. Sovány, sápadt, láztalan, tudatállapota tovább javul, sokat „gondolkodik”, papírt, ceruzát kér. Irni kezd. Jó kedélyű.

November 28. Az ágyról leszáll, állapota tovább javul, de sajnos elfelejti a tegnapi napot.

November 30. Emlékszik a tegnapi napra.

December 1. Vágyik haza.

Virág, róza, apa, kártya

Attilát december 12-én hazazengedik a gyermekklinika intenzív osztályáról. Még aznap meglátogatom. Vidám, épp a kórházi életről mesél testvéreinek, Magdinak és Jocónak, míg én az édesanyjával egy másik szobában beszélgetek.

A gyerek balesete után a szülők teljesen összetörték. Rác Kálmáné elmeséli, hogy az első időkben csak egy-egy percet bírt ki a betegágy mellett. A gyermekklinika igazgató professzora nyíltan feltárta előttük, hogy Attila életben maradása már-már a csoda határát súrolja, és ki tudja... Nem baj, mondta akkor az apa, csak éljen.

Október 27-én már egy fél órát töltöttem el az intenzív osztályon — mondja Ráczné. — Figyeltem az orvosok, a nővérek munkáját. Láttam, milyen odaadóan ápolják a fiamat. Öránként lemosták. Úgy bántak vele, mint egy csecsemővel. figyelték minden rezdülését és állandóan beszéltek hozzá. Pedig akkor még a szemét se nyitotta ki. Mondták, hogy beszéljek én is. Szóljak a fiamhoz. Aztán mentem másnap is, harmadnap is, otthon pedig gyakoroltam a beszédet, miközben föztem, már a fedőt is megszólítottam. És egyszer, amikor azt mondtam neki: Ocsi, nyisd ki a szemed, és ő kinyitotta, azt hittem, meghalok örömben.

— Arra emlékszik, mi volt a fiának az első szava?

— Igen. Virág. És amikor ezt kimondta, köré sereglettünk és tovább kérdeztük: milyen virág? És ő nagyon halkán, suttogva kimondta: róza. Aznap még két szót mondott: apa és kártya, s valahogy megértette velünk, hogy szeretné, ha bejönné az apja és kártyázna vele.

— S mi lett a virággal?

— Amikor bevittem, azt mondta, adjam a doktornőnek.

És ettől az időtől kezdve a Rác házaspár délutánonként felöltötte a steril zöld ruhát és négy-öt órán át ápolták, beszélgettek a fiukkal. Ez az időszak nemcsak Attila kedélyállapotát javította, hanem a szülőknek is hasznos volt, hiszen úgy érezték, hogy aktív részeseivé válnak gyermekük viselkedésének. Mindemellett még meg is tanulták a gyógyítás apró fortélyait.

Pár hete a professzor úr azt ígerte nekem, hogy Attila karácsonyra hazajöhet. Azt mondták, hogy ő lesz a mi ajándékunk. De nem kellett addig sem várunk, nálunk ma, december 12-én beköszöntött be a karácsony.

Hosszú időszak következett még, míg Rác Attila viselkedését régi erejét. De már levelet írt a barátainak és élvezi a karácsonyi ajándékba kapott — hisz, ha a szülők előbb megkapták az

ajándékot, úgy illik, hogy a gyerekek is előbb kapják — lemezjátson felhangzó muzsikát.

Itt lehet győzni vagy veszteni

A gyermekklinika 1983-ban alakult meg az intenzív osztály, létrehozása nagy feladat elé állította a klinika dolgozóit. Hiszen nemcsak a korszerű technikai felszerelések kezelését kellett megtanulniuk, hanem szükség volt szellemi, érzelmi átalakulásra is. Mert mit is jelent az intenzív osztályon dolgozó munkája? A XVIII. század elején tevékenykedő híres holland orvosostól származik az idézet, amely meghatározza az intenzív ellátás szakmai és etikai lényegét: gondoskodni kell arról, hogy a beteg feje hűvös maradjon (lázcsillapítás), lábai melegek (sokkalanítás), belei átjárhatóak legyenek; ugyanakkor a gyógyítóknak hideg fejű (józan ész), meleg (fürge) lábakkal és nyílt érzelmekkel (empátia) kell cselekedniük.

A gyermekklinika professzorával hosszan beszélgettünk erről.

— Nem a korszerű gépektől intenzív egy osztály, ezek csak kellékek — természetesen szükségesek kellékek, hanem a teljes beteg felé fordulástól, a beteggel való folyamatos azonosulástól, az empátiától. Ezért van az, hogy ezen az osztályon két évnél tovább nem bírák az orvosok, ápolók. Kimerülnek az állandó döntéskényszertől, a veszélyhelyzetek örökös értékelésétől, a folyamatos intenzív koncentrációtól, az apró tünetekre való gyors reagálástól. Itt lehet győzni vagy veszíteni. A győzelem pedig egyformán teljes odaadást igényel az osztály valamennyi dolgozójától — mondta a professzor.

S miután a professzor minden segítséget, információt megadott munkámhoz, arra kért, hogy ne említsem név szerint az intenzív osztály dolgozóit. Emeljem ki a csapatmunkát, ahol az orvos és a nővér tevékenység azonos értékű, és az eredményben tükröződik. Tiszteletben tartottam a professzor kérését.

Még egy ígérettel azonban adós vagyok. Nevezetesen azzal, amit december első napjainak egyik reggelén tettem egy sápadt, sovány fiatalasszonynak, aki a Napló hírszerkesztőjét, e sorok íróját kereste. Különösen mozgalmas reggel volt, nyugtatók a kollégák, a főnök utasításokat osztott, a telefon pedig szüntelenül berregett. Miközben a kagylóért nyúltam, intettem a vendégnek, üljön le. Egy fél lépést tett a fotel felé, aztán megállt megint félszegen, mozdulatlanul.

Rác Kálmánénak hívnak — mondta, amikor befejeztem a telefonálást — azt szeretném kérni, hogy írják meg... vagis köszönjék meg a nevemben az újságon keresztül a gyermekklinika osztályán dolgozóknak, hogy megmentették a fiam életét.

Nem könnyű, hiszen máris magam előtt látom, ahogy az intenzív osztály szívszorító csendjében Attila ágvánál ott áll a doktornő és figyeli a sovány kis test auro rezdüléseit. Aztán néhány percre megszakítja — ott maradnak mások és az anyuka, aki akaratlanul is hallja a doktornő telefonbeszélgetését otthon beteg fekvő gyermekével: Vedd be kicsikém a gyógyszered és ne féli, aludj szépen — mondta naevon halkán, aztán visszasielt Attila ágvához. Hogyan is lehet ezt megköszönni?

Tatár Éva

Amikor a könyv új gazdára lel:

Könyvek kalapács alatt

1969 óta eleinte évente csak egyszer, majd az utóbbi időben kétszer rendeztek könyvaukciónkat hazánkban. A november közepén tartott AKV-árverést egy újabb előzte meg: a Könyvértékesítő Vállalat, amelynek időpontja október—november fordulójára esett. Az Állami Könyvterjesztő Vállalat kedvezőbb helyzetben volt, mivel számára ez már a 24-dikét jelentette.

Csikós élet
Ista Kardos János
v. számadós-könyve
Hajdúbosszormény, 1933.

UJ KALENDARÍUM
Kisvárosi Újság
1757 - dik. Évfolyam
1969. évi kiadás
A kiadások 45. évfolyamánál kezdődően a kiadások 45. évfolyamánál kezdődően a kiadások 45. évfolyamánál kezdődően...

ban vele. Az, hogy egy-egy kiadvány mennyire cserél gazdát, az csak a pillanatnyi keresletől függ, illetve a vásárolni kívánók pénzértékesítőjéről. Az árverések elsődleges célja az, hogy a magántulajdonban lévő ritka, s értékes munkák — könyvek, kéziratok, térképek — bekerüljenek a hazai könyvforgalomba, melyeket a közgyűjtemények igyekeznek maguk számára megvásárolni, de ez nem minden esetben sikerül. A két aukción között egy alapvető különbség mutatkozott: nevezetesen, a kikiáltási árak szembetűnő eltérése. Ez valószínűleg a Könyvértékesítő Vállalat „vizsgaelőadásából” adódott. Tehát nem elégséges csak konkurrálni egy tapasztaltabb céggel, így az AKV-val, de illedelmes elfogadni a jól bevált, hazánál kevesebb fogásokat is. Az alacsonyabb „indítási ár” jobban vonzza az érdeklődőket, hamarabb emelkedik föl a társaság. Ellenkező esetben — amint ez a „premier aukción” is volt — a könyv nem talál vevőre.

A jövőre nézve talán hasznos lehetne, ha — mint a jelen esetekben is, amikor három nagy aukción volt, s egy kamaraárverés — helytörténeti anyaggal — évente csak egy nagyméretű árverésre kerülne sor, s ezt néhány, speciális anyagot fölvonulató, kamaraárverés egészítené ki. De az is egy megoldást kínálhatna, ha ebbe az akcióba a vidéki nagyvárosok is bekapcsolódnának, így közte Debrecen is. Itt elsősorban a helytörténeti műveket kínálva árverésekre gondolok. Természetesen egy-egy ilyen aukción „befogná” pl. Debrecen hatókörét: Szolnok, Szabolcs-Szatmár, Békés megyét is. Az ilyen típusú aukción segítenék — véleményem szerint — a vidéken szunnyadó „anyag”-ról

a port letörölni. Mindehhez az is szükséges lenne, hogy az egész könyvszakma megújuljon, beleértve jelenlegi könyvkiadásunkat is. A könyv, mint szellemi termék, s egyúttal kereskedelmi portéka — a kereslet és kínálat törvényeihez igazodva — jól kifejezi egy társadalom „szellemi éhségét”, nem mellőzve olyan szempontokat sem, mint a könyv pénztökének megőrző szerepe. De ez az igazi bibliofiloktól távol esik, számításba sem jöhető kritérium. Az aukciók arra is választ adnak, hogy mi iránt mutatkozik különösen nagy igény. Ezt mindenképpen figyelembe kell venni a reprint kiadásoknál. Bár

Ház és Uraz
István Csikós

POETAI MUNKAI
GELLÉRI ANDOR ENDRE
SZOMJAS INASOK

Visszatérve az őszi könyvaukción, a Könyvértékesítő Vállalat a kongresszusi központ Bartók-teremben zajlott le október 31-én s november 1-jén. A gazdag képanyagot fölvonulató katalógus legmagasabb kikiáltási áron kínálta Decsy Sámuel 1792-ben Bécsben kiadott, hazánk történetéről szóló könyvét. A 36 ezer forintos ár a 31 rézmetszet nagy értékének is tulajdonítható. Ritkasága ellenére sem talált vevőre. Balásházy János: Az 1831-dik esztendő felső magyarországi zendüléseknek történeti leírása (Pest, 1832) dupla áron kelt el. Csokonai Vitéz Mihály: Diétai magyar műzsálya hét és fél ezer forintért cserélt gazdát. Ez a munka is a ritkaságok közé tartozik. Az Erdély öröksége c. tizkötetes sorozat továbbra is az érdeklődés homlokterében van. Gvadányi József: A világnak közönséges története... még csonkassága ellenére is tízezer forint fölött kelt el. A kilenc-kötetes mű — teljes sorozatként — ritkán kerül kalapács alá. Karinth Frigyes: Pesti mókák (Globuskiadás) tizenhátszáz áron jutott új tulajdonosához. A DEK állományából ez idáig hiányzott a Documenta humana sorozatból Nietzsche levelei (1863—1889) Strém István és G. Beke Margit fordításában. A különlegeseket csak fokozza, hogy száz számozott sorszám készült belőle, s a vásárolt példány a második sorszámot viseli. A Debrecenben

oktató Szabó István professzor A magyarság életrajza c. műve (Bp. 1942), dedikálva ezer forintot kelt. Kardos János: Csikós-élet c. visszaemlékezései (Hajdúbosszormény, 1933), amely annak idején magánkiadásként jelent meg, mindemellett nagyon ritka, közel ezer forintot ért meg új tulajdonosának. Az AKV november 14—15-i aukciójáról elmondható, hogy az utóbbi évek egyik legsikerültebbjévé vált, ami az eladott példányok számát illeti. A száz fölött lévő művek szinte kivétel nélkül elkeltek. Továbbra is nagy volt az érdeklődés a Kner- és Tevan-kiadású munkák iránt. Kozma Lajos: Zsuzsa Bergengóciában, a Gyomai Kner Múzeumnak közel hét-ezer forintjába került. Meglehető érdeklődést tanúsítottak a kéziratok és aprónyomatványok iránt. Gárdonyi Géza levelezéseit az Országos Széchényi Könyvtár vásárolta meg. A negyven darabból álló gyűjtemény az 1893—1921 közötti évekre datálódik. József Attila: Az istenek halnak, az ember él c. kritikai tanulmánya — rendkívül ritka — a Szegedi Somogyi könyvtár állományát gazdagítja. Molnár Ferenc: Égi és földi szerelem c. drámája, Rippl-Rónai József öt könyvnyomatú képével — számozott kiadásban — harmincszoros áron talált gazdára egy magángyűjtő személyében. Ez volt az őszi aukción egyik meglepetése. Általában a 19. századi klasszikusaink iránt csökkent az érdeklődés. Ha egy-egy mű vevőre talált, az jórészt kiáltási áron történt. Úgy tűnik, a szakácskönyvek korszaka — szerencsére — lezárult, legalábbis erősen csökkent az érdeklődés. Eből látszik, hogy a piac teletöltött.

Szurányi Béla

Adventtől aprószentekig

Karácsonyi népszokások

Gyermekfejjel megélt betlehemekre ma is emlékszem, és ilyenkor, karácsony táján, a betlehemezésre emlékszem leginkább. Pedig a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó szokásoknak könyvtárnyi irodalma van, csak a hiedelmek, mágius eljárásoknak a fölsorolása megtöltene egy kötetet. Am a legtöbbjük megértéséhez vagy felidézéséhez már föl kell útni a Néprajzi lexikont, bele kell olvasni Dömötör Tekla és más tudósok munkáiba, mert személyesen egyre kevesebben lehetünk részesei az elhalványuló népszokásoknak, kivesztfőlben lévő kultikus cselekedeteknek.

Ezért is örülök, hogy vannak még személyes emlékeim is. Békesség, nyugalom, szeretet töltött el bennünket azon az estén, amikor hangos rigmusokkal jöttek a betlehemesek. Hozták a színes papírból, sztanliából, faládából eskábált betlehemet, amely tornyos kis építmény volt, ajtónyílásán pántlikák díszlettek. Belsejét — ahol agyagból formált Jézuska, pásztorok, állatok voltak, és csipetnyi szalma-

morzsálék — piros paprika zacskójába rejtett gyertya világította meg.

A betlehemezők mifelénk legtöbbször négyen voltak — egy öreg és egy fiatal pásztor s egy angyal, a negyedik szereplő pedig a jászolt ábrázoló betlehemet vitte —, de volt, amikor öten-heten is összeálltak, hogy előadják Jézus születésének, a szent család szálláskeresésének történetét. Fehér gatyában, gyolesingben, bekecsben és panyókára vetett gubában voltak a férfiak, kifordított báránnybor kucsmával a fejükön, és angyalhajat ragyogtatott a tündérlány. A köszöntőszövegek elmondása után ajándékok kaptak: kalácsot, itókat, almát s diót gyűjtögettek így, házról házra járva. Egy néhány ezer lelkes hajdú-bihari faluban élő gyerekként még mit sem tudtam arról, hogy a hajdani liturgiikus misztériumjáték századunkra adománygyűjtő alkalom, gyermekszórakozás lett. Számomra világunkat színesítő látványosságként maradt emlékezetes, amire napokig készültünk-vártunk, s amiről még utána is hosszú ideig beszélgettünk.

TÉLI NAPFORDULÓ — KARÁCSONYFÁVAL

A december 21-i téli napfordulóhoz már az ókortól kezdve számos szokás, rítus kapcsolódik. Előbb a Nap, később az Úr születése adott tartalmat a decemberi ünnepnek, vagyis pogány és keresztény kultusz élt évszázadokig egymás mellett. A téliközépi, helyenként még ma is megtartott ünnepek már december 13-án, Luca napján elkezdődnek, karácsony másnapján teződnek, és az újévre is jut belőlük. A karácsony köré csoportosuló ünnepkör kedves szokásait ma már egyre kevesebben helyen eleventik föl, de az idősebbek még sok érdekességet mesélnek a regőlésről, aprószentekölésről, a lányok dramatikus játékaról, a bölcsőkeről, továbbá háromkirály-járásról, csillagozásról, kotyolásról, kecskészésről vagy turka-járásról. A Szigetköz apró falvaiban lucázók, másutt kormozók ijesztették az embereket, a Körösök vidékén a koringyálás adta meg az ünnep ízét, Tolnában, a bukovinai székelyeknél pedig a csobányozás járta.

E természetvarázsló, jósló és gonoszűző, gyógyító és szerencsekíváló

cselekedetek, szokások sokasága a következő évi bőség és szerencse előidézésére éppúgy irányult, mint a bajok és a szerencsétlenség megelőzésére. (A téli napforduló ugyanis őseink szerint — a leghosszabb éjszaka lévén — különösen alkalmas volt a rossz szellemek hatásának érvényesülésére.)

Ősi évekzöld, termékenységarázsló hagyományokra vezetnek vissza a néprajzkutatók az örökzöld fa vagy karácsonyi ág funkcióját is. A december végi ünnepek csúcspontját jelentő karácsonyfá-állítás germán eredetűre való de új keletű szokás. Európában az első feldiszfitt fenyőt a 17. század elején Strasbourghban állították föl. Nálunk a múlt század első felében német hatásra terjedt, előbb az arisztokrácia, majd a polgárság körében. Egészen századunk harmincas éveig, csak a falusi polgárcsaládoknál volt divatos — a szegényebbek sokáig borókat szereztek, azt akasztották fel az „áltálfára”, a mestergerepdára, és cernára fűzött pattogtatott kukoricával, házilag süttött percekkel díszítették. Került rá alma, dió is.

TERÍTETT ASZTALNÁL

December 24-ét karácsony böjtjének is nevezték, ezért ezen a napon nem volt szabad reggelizni. Napközben csak szűkenyeret fogyasztottak, a vacsorát olajjal, böjtösen készítették. Zsíros, húsos ételt először az éjfél miséről hazatérve lehetett fogyasztani, a matyók ezt angyalhurkának nevezték. A paraszti háztartásokban az ünnep első napján nem főztek, nem süttöttek, a hiedelem szerint viszont tizenháromféle ételnek kellett az asztalra kerülnie. A böjtös vacsorától a gazdaasszonynak egész idő alatt nem volt szabad felállnia, ha azt akarta, hogy a következő évben kotlói alól kikeljenek a csibék.

Az ünnepkörből jószereivel a hosszadalmas és bőséges eszem-iszom az egyetlen szokás, amely teljes egészében folytatódik napjainkban is. A hajdani nagy lakomák keresztényné szelidített változata mágius jelentőségű étellekkel volt tele. A sok szemű mák, bab és borsó a sok pénz és a bőség jelképe volt, a fokhagyma a boszorkányok rontása elleni harcát, a piros alma pedig az egészség, a szépség és a szerelem szimbólumának számított. Karácsonykor ajánlatos volt vadételeket és lencsefőzeléket, tilos volt viszont csirkét és sertést fogyasztani. Az egykor böjti szokásból eredő hal-éves megmaradt, és hagyományává vált. Nem is gondolnánk, hogy ma a fővárosban ötször olyan népes körben dívik, mint vidéken. Jellemző mégis az, hogy ünnep estéjén a vacsorát a legtöbb helyen halászlével kezdik és mákos bejglivel fejezik be.

Másutt borleves, rántott hal és mákos guba a sorrend. Hajdú-Biharban a hagyományos vacsorához tartozott a dobájka vagy kólska. (A pálcikaszereven elnyújtott, összeszöndörített kelt tésztát megsütötték, majd darabokra vágták, forró vízzel leöntötték; a vízből kimerítve cukorral, mákkal meghintették és úgy fogyasztották.) Karácsony első és második napján az ünnepi étlap még sokféle finom falattal bővült, a pulyka-, kacsa- és libasültől a különféle édes tésztákig. A karácsonyi morzsa a néprajzi szakirodalom szerint különös fontossággal bírt az emberi és állati betegség gyógyítása szempontjából.

Karácsonykor bűn volt dolgozni, jószágot befogni. Az ünnep előestéjén nem volt szabad elmenni a háztól. Aki mégis megette, pórul járt, mert az új évben annál a háznál nem konyogott a tyúk. Ugyancsak karácsony előestéjén a falvakban szalmát, szénát, gabonát és különböző terménymagvakat raktak az asztal alá, eredetileg a következő esztendői bő termés biztosítása érdekében. Mindezt másnap az eladó lányknak kellett összeszöndörnie és kivinnie a kertbe. Ha közben kakasszó hallatszott, az azt jelentette, hogy a nagylány a következő évben férjhez megy, mégpedig oda, akinek a portájáról a kakas kukorékolott.

Egyes vidékeken karácsony böjtjének delutánján egy nagyobb hagymáról tizenkét héjat szedtek le, és mind-egyikbe sőt tettek. Éjfél mise után sorra nézték őket, s amelyikben a sód elolvadt, az azt jelentette, hogy az esztendőnek az a számú hónapja csapadékos lesz. Ez az úgynevezett hagymakalendárium. A házról házra járó regősök vagy az eladósorban lévő lányt boronálták össze mondókájukban

tott. Karácsonykor ajánlatos volt vadételeket és lencsefőzeléket, tilos volt viszont csirkét és sertést fogyasztani. Az egykor böjti szokásból eredő hal-éves megmaradt, és hagyományává vált. Nem is gondolnánk, hogy ma a fővárosban ötször olyan népes körben dívik, mint vidéken. Jellemző mégis az, hogy ünnep estéjén a vacsorát a legtöbb helyen halászlével kezdik és mákos bejglivel fejezik be.

Másutt borleves, rántott hal és mákos guba a sorrend. Hajdú-Biharban a hagyományos vacsorához tartozott a dobájka vagy kólska. (A pálcikaszereven elnyújtott, összeszöndörített kelt tésztát megsütötték, majd darabokra vágták, forró vízzel leöntötték; a vízből kimerítve cukorral, mákkal meghintették és úgy fogyasztották.) Karácsony első és második napján az ünnepi étlap még sokféle finom falattal bővült, a pulyka-, kacsa- és libasültől a különféle édes tésztákig. A karácsonyi morzsa a néprajzi szakirodalom szerint különös fontossággal bírt az emberi és állati betegség gyógyítása szempontjából.

EZERNYI HIEDELEM

Karácsonykor bűn volt dolgozni, jószágot befogni. Az ünnep előestéjén nem volt szabad elmenni a háztól. Aki mégis megette, pórul járt, mert az új évben annál a háznál nem konyogott a tyúk. Ugyancsak karácsony előestéjén a falvakban szalmát, szénát, gabonát és különböző terménymagvakat raktak az asztal alá, eredetileg a következő esztendői bő termés biztosítása érdekében. Mindezt másnap az eladó lányknak kellett összeszöndörnie és kivinnie a kertbe. Ha közben kakasszó hallatszott, az azt jelentette, hogy a nagylány a következő évben férjhez megy, mégpedig oda, akinek a portájáról a kakas kukorékolott.

Egyes vidékeken karácsony böjtjének delutánján egy nagyobb hagymáról tizenkét héjat szedtek le, és mind-egyikbe sőt tettek. Éjfél mise után sorra nézték őket, s amelyikben a sód elolvadt, az azt jelentette, hogy az esztendőnek az a számú hónapja csapadékos lesz. Ez az úgynevezett hagymakalendárium. A házról házra járó regősök vagy az eladósorban lévő lányt boronálták össze mondókájukban

— akárcsak a vesszőhordás, sibárlás, parázsolás és társaik — az ünnepet ülő emberek boldogulását volt hivatott elősegíteni. Ezt süríti magába a mai leggyakoribb jókívánság is: Boldog karácsonyt!
Juhani Nagy János

Magazin

HALLOTTU

— Miért olyan ha...
— Ez minket nem...
most kihajigálja a...

— A feleségem...
gyek a munkából...
puscot, a kesztyűt...
— Es minek neke...
— A mosogatásho...

— Nem tudja, a...
várószobában az eg...
— Miből gondolj...
— Abból, hogy e...
rom hónapok!

— Miért húzódot...
— Az igazgató t...
felolvasta.

— Nem ismer eg...
— Melyik Kraust...
aki textillát árul?...
kem, ismerem, de...
zom, nem ismerem

— Neked okvet...
szoknya után? —
strandon.

— Volt egyszer...
de az emberek ne...
— Miért?
— Rossz lábuk

Hogyan

KAZAK NÉPN

Egyszer Aldar-Kó...
a pusztában egy ler...
ranylapockát. Fe...
bement vele egy fu...
asszonyhoz. Az épp...
főzött.
— Azt mondja nek...
Kösze:
— Tedd a kondér...
lapockámat is a hű...
lé.

— Add ide — eg...
le az öregasszony...
— Csak vigyázz...
kondérod megegye...
Az öregasszony...
zott:
— Ugyan, hog...
meg a kondér...
vagy a húst? Ne...
bele, hadd főjön...
Mégfőtt a hús...
ban, ám a lapocka...
kül maradt, hisz...
sem volt rajta.
Almélkodott az...
szony: még ilye...
Mit lehessen tenni...
helyette egy húso...
Fogja Aldar-Kó...
szól:

— Felakasztaná...
somat, s holnap...
szem.
— Akaszd, ahov...
Nem vész el.
Felakasztja Ald...
húso lapockát a...
főlt a keregér...
mondja:
— Anyó, a bár...
tán meg ne egyék...
Főlcstant erre...
asszony:

— Micsoda bolo...
szélsz! Nem eszn...
báránnyok! Éjsz...
kor, amidőn mind...
már, Aldar-Kösz...
leette az összes...
pockáról, a bár...
meg bekente fagg...
tán lefeküdt alud...
Reggelre kelvén...
ja:
— Anyó! De h...
nyod megette a...
Nézi az öregass...
báránnyak csupa...
szája. Nem állt...
ni, odaadta a bár...
be a magvetett h...
Elment Aldar-K...
ránnyal vendégs...
bájhöz.

Kérdi a háziga...
— Odaengedhet...
rányomat a falká...
— Oda hát —
báj.
— Csak attól t...
eszik a kosok.
— Sose hallott...
juhok megennék...
mondta a báj...
nem eszik meg.

HALLOTTUK VALAHOL

— Miért olyan harapós ma a főnök?
— Ez minket nem érint. Összevesszük a feleségével, és most kihajgálja a munkahelyéről a felesége rokonait.

— A feleségem nagyon figyelmes. Amikor hazamegyek a munkából, segít levetni a kabátot, hozza a papucsot, a kesztyűt...
— És minek neked otthon kesztyű?
— A mosogatáshoz kell...

— Nem tudja, a doktor úr kezdő orvos? — kérdezi a várószobában az egyik beteg a másiktól.
— Miből gondolja?
— Abból, hogy ezek a folyóiratok itt mind csak három hónaposak!

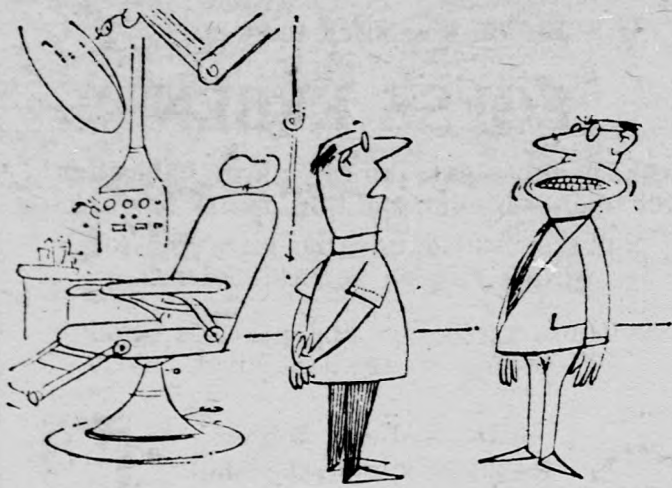
— Miért húzódott el annyira a mai értekezlet?
— Az igazgató véletlenül az előadása másolatát is felolvasta.

— Nem ismer egy bizonyos Kraust?
— Melyik Kraust? Azt, aki bőrökkel kereskedik, vagy aki textilát árul? A bőrkereskedőt, aki tartozik nekem, ismerem, de a textilkereskedőt, akinek én tartozom, nem ismerem...

— Neked okvetlenül meg kell fordulnod minden szoknya után? — kérdezi a feleség a férjtől a nudista-strandon.

— Volt egyszer egy cipész. Gyönyörű cipőket csinált, de az emberek nem tudták viselni őket.
— Miért?
— Rossz lábuk volt.

Külföldi karikatúrák

Kicsit nagyra sikerült, de majd megszokja

Igy nem mehatsz, Jenő! Futnak a szemek a harisnyán!

Szöveg nélkül

Hogyan nősült meg Aldar

KAZAK NÉPMESE

Egyszer Aldar-Kösze talált a pusztában egy lerágott báránylapockát. Felvette, s bement vele egy farkas öregasszonyhoz. Az éppen húst főzött.

Azt mondja neki Aldar-Kösze:
— Tedd a kondérba az én lapockámat is a húsod mellé.

— Add ide — egyezett bele az öregasszony.
— Csak vigyázz, nehogy a kondérod megegye.

Az öregasszony csodálkozott:
— Ugyan, hogy ehetné meg a kondér a csontot vagy a húst? Ne félj, rakd bele, hadd főjön.

Megfőtt a hús a kondérban, ám a lapocka hús nélkül maradt, hisz előzőleg sem volt rajta.

Álmélkodott az öregasszony: még ilyen csudát! Mit lehessen tenni — adott helyette egy húsos lapockát.

Fogja Aldar-Kösze és így szól:
— Felakasztanám itt a húsomat, s holnap majd elviszem.

— Akaszd, ahova akarsz. Nem vész el.

Felakasztja Aldar-Kösze a húsos lapockát a bárányok fölött a keregére, s azt mondja:
— Anyó, a bárányaid aztán meg ne egyék a húst.

Fölcsattant erre az öregasszony:
— Micsoda bolondokat beszélsz! Nem esznek húst a bárányok! Éjszaka leszálltak, amidőn mindenki aludt már, Aldar-Kösze felkelt, leette az összes húst a lapockáról, a bárányok száját meg bekente fagygyúval. Aztán lefeküdt aludni.

Réggelre kelvén azt mondja:
— Anyó! De hisz a bárányod megegyte a húsomat!

Nezi az öregasszony: biz a bárányoknak csupa fagygyú a szája. Nem állt le vitakozni, odaadta a bárányt cserébe a megegyett húsert.

Elment Aldar-Kösze a bárányval vendégségbe egy bájhoz.

Kérdi a házigazdát:
— Odaengedhetném a bárányomat a falkádba?
— Oda hát — bólint rá a báj.

— Csak attól tartok, megessék a kosok.

— Sose hallottam, hogy a juhok megennék egymást — mondta a báj. — Ne félj, nem eszik meg.

Beengedte Aldar-Kösze a bárányt a falkába, maga pedig ott maradt éjszakára a bájnál.

Leszállt az éjszaka. A juhász elaludt. Aldar-Kösze kiment a falkához, a saját bárányát levágta és elrejtette, a vérrel pedig bekente a legkövőbb kosok száját. Aztán visszafeküdt aludni.

Megy reggel Aldar-Kösze a bárányáért. Hogy nem lel, azt mondja a bájnak:
— A kosaid nyilván megették a bárányomat!

Odamegy a báj a falkához. Látna, hogy némely kosnak véres a szája, azt gondolja: úgy kell legyen, valóban felfalták.

Mondja Aldar-Közének:
— Vidd magaddal a véres száju kosokat.

Nyolc juhot kiválasztván, Aldar-Kösze útnak eredt.

Útközben találkozott egy emberrel, aki egy holt lányt szállított.

Azt mondja neki Aldar-Kösze:
— Add nekem a halott leányt, én meg neked adom a nyolc juhot!

Amaz ráállt az alkura. Fogta a nyolc juhot, s odaadta Aldar-Közének a leány holttestét, meg ráadásul a lovat is.

Aldar-Kösze folytatta útját. Végül megérkezett az auljába. Meglátván őt egy leány, így szólt a barátnőjéhez:
— Aldar-Kösze a menyasszonyát hozza.

Előfutottak a lányok, hogy megnézzék.

Ekkor Aldar-Kösze elővett egy árat, s oldalba bökte vele a lovat, az meg ijedtében levetette magáról Aldar-Köszt s a holt tetemet.

Feltápaszkodván, Aldar-Kösze elment az aulbéli akaszakálokhoz ezen szavakkal:
— Íme, atyák, mit műveltek a ti lányaitok. Megriasztották a lovat, az meg úgy ledobta a feleségemet, hogy szörnyethalt.

Megvitván a szavait, az akaszakálok így döntöttek:
— Ez a mi bűnünk, így hát kárpótolnunk kell téged. Válassz hát magadnak feleséget bármelyiket e szüzek közül.

Aldar-Kösze maga is erre várt.

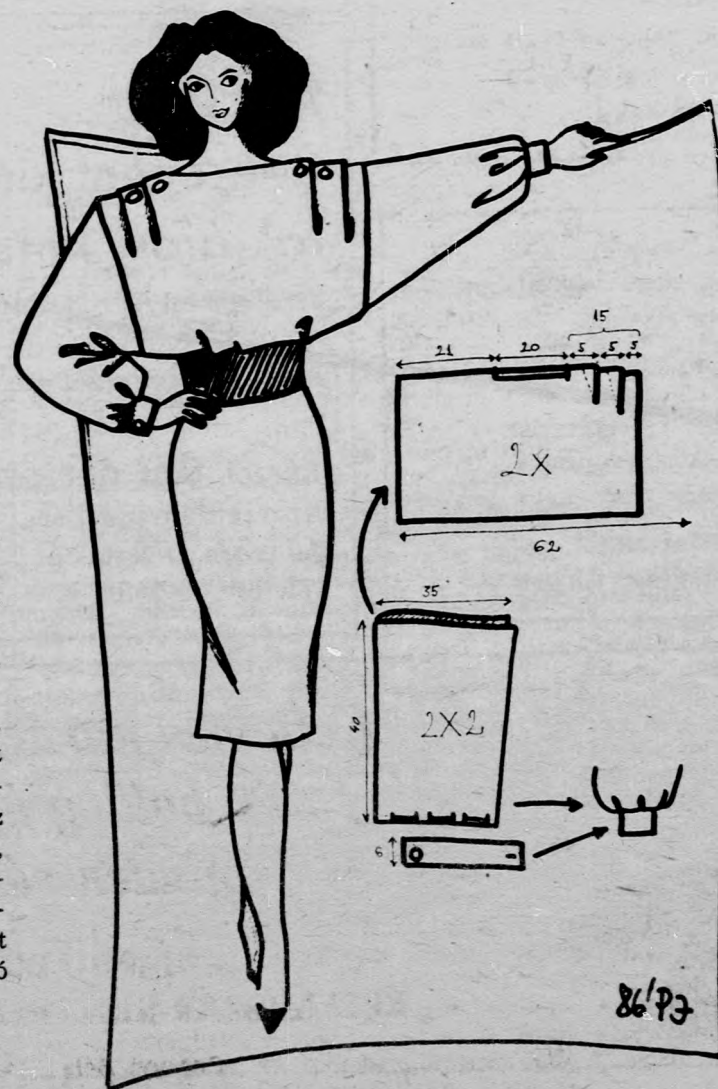
Kiválasztotta a legszebbiket és feleségül vette.

Buda Ferenc fordítása

Egyszerű selyemblúz

Három selyem téglalap: ilyen egyszerű a szabása a képen látható bebujs alkalmi blúznak. Fontos, hogy a vállhajtásokat pontosan mérjük ki, mert különben elcsúszik a vállvonal, és a blúzt éppen jellegzetességétől fosztjuk meg. Tetszés szerint két vagy három, esetleg csak egy hajtást alkalmazhatunk, kinek mit diktál az ízlése, mi áll jól neki. Egy téglalap a blúz elejévé, és két téglalap az ujjai. Diszkrétéppen a hajtásokat fehér vagy színes strasszgombokkal láthatjuk el. Az idei téli színek: lila, hófehér, fekete, mohazöld, élénkpiros. A blúz anyagául a Mirjam fantáziánévű selymet ajánlhatjuk, amely kapható a hazai boltokban.

Szöveg és rajz: Pálffy Judit

KERESZTREJTVÉNY

Karácsonyi népszokások

Rejtvényünkben ritka, inkább helyi elterjedésű, paraszti misztériumokat, morálitásokat rejtettünk el.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14							15					
16			17				18		19			20
21		22			23		24				25	
26				27				28		29		
30				31							32	
33			34		35						36	
			37		38			39		40		
41	42						43					44
45				46			47				48	49
50			51							52		53
54		55				56				57		58
59					60			61		62		
63					64		65		66		67	
					68							

VÍZSZINTES: 1. Karácsonyi rítus. (Zárt betűk: O, O, A.) 14. Önmegtartóztató. 15. Egykori török uralkodói cím. 16. Szid, fenyt. 17. Szóösszetételekben: három. 19. A legismertebb csillag. 20. Molibdén vegyjele. 21. Ruhátlan alakot ábrázoló képzőművészeti alkotás. 23. „Uncle ...”, az USA tréfás alakja. 25. Jókora. 26. Griz. 27. Berendezés. 29. Oldalfegyver. 30. Após. 31. Tor-dai látványosság. 32. Mor-dály része! 33. Hajtincs. 35. Lengyel légitársaság. 36. Dalmát tengerparti üdülő-hely. 37. Sokaság. 39. Kis sziget Japán közelében. 41. Dedős. 43. Anyagot ragaszt. 45. Béke oroszul. 46. Főleg a Dunántúlon elterjedt népszokás. 48. Tolna megyei község. 50. Igen, Vas megyében. 41. A tanítást segíti elő. 53. Mint a vízszintes 20. számú sor. 54. Becézett fiúnev. 56. Közöszer. 57. Sírásra készlet. 59. Vadló. 62. Ausztráliai város. 63. Tész-tasütéshez használják. 66. Letapos. 68. Főként a Du-nántúlon — vacsorára való terítéskor vitték a szobába és a padlón szétszórták vagy az asztal lábára helyezték köteggben, szakajtóban (zárt betű: A).

FÜGGŐLEGES: 1. Adám, Éva napján a bűnbécsés történetét adta elő ez a népszokás (zárt betűk: S, K). 2. ... nagyharang (mondás). 3. Század röviden. 4. Szakít páros betű! 5. A láb része. 6. Az SZTK előde. 7. Argentín gépkocsijelzés. 8. Kész-pézt röviden. 9. Tó Turkesztánban. 10. Sajtjáról ismert holland város. 11. Pán hang-szer. 12. Kétes! 13. Balatoni üdülőhely. 18. Kotorász, ke-torász, keresgél. 22. Mező-cím. 16. Szid, fenyt. 17. Szóösszetételekben: három. 19. A legismertebb csillag. 20. Molibdén vegyjele. 21. Ruhátlan alakot ábrázoló képzőművészeti alkotás. 23. „Uncle ...”, az USA tréfás alakja. 25. Jókora. 26. Griz. 27. Berendezés. 29. Oldalfegyver. 30. Após. 31. Tor-dai látványosság. 32. Mor-dály része! 33. Hajtincs. 35. Lengyel légitársaság. 36. Dalmát tengerparti üdülő-hely. 37. Sokaság. 39. Kis sziget Japán közelében. 41. Dedős. 43. Anyagot ragaszt. 45. Béke oroszul. 46. Főleg a Dunántúlon elterjedt népszokás. 48. Tolna megyei község. 50. Igen, Vas megyében. 41. A tanítást segíti elő. 53. Mint a vízszintes 20. számú sor. 54. Becézett fiúnev. 56. Közöszer. 57. Sírásra készlet. 59. Vadló. 62. Ausztráliai város. 63. Tész-tasütéshez használják. 66. Letapos. 68. Főként a Du-nántúlon — vacsorára való terítéskor vitték a szobába és a padlón szétszórták vagy az asztal lábára helyezték köteggben, szakajtóban (zárt betű: A).

Aforizmák

Az Egyesült Államoknak nagyobb folyamatoságra van szüksége. Nem engedheti meg, hogy minden negyedik évben egy új elnök új külpolitikát találjon ki. Az Egyesült Államok így kiszámíthatatlanná válik. (Henry Kissinger)

Nem szabad olyan özeget elvenni feleségül, aki első férjét nagyon szerette. Az első férj árnyékával szemben az új férjnek nincs esélye. (Mark Twain)

A hódításokra büszke férfiak a legkritikább esetben sejtik, milyen gyakran hódították meg őket. (Jeanne Moreau)

Egyetlen divatszokértő sem tud egy ruhát olyan pontosan leírni, mint egy nő, aki vetélytársa ruháját tüntetően nem meltajtja figyelemre. (Hubert de Givenchy)

Az ember legfőbb hibája az, hogy igen sok kis hibája van. (Jean Paul)

A háborúk azért törnek ki, mert a politikusok mindent megtesznek a békéért. (Jürgen Martin Möller)

A dogmák válaszok, amelyeknek a kérdései elvesztek. (Hubert de Givenchy)

Az emberek egyszer használható, eldobható istenek. (Hubert de Givenchy)

Vannak emberek, akik olyan óvatosan élnek, hogy jóformán mindig újból meghalnak. (Hubert de Givenchy)

Azok, akik a célhoz érnek, nem valamennyien indultak a startnál. (Hubert de Givenchy)

A tökélyre tudjuk vinni azt a hibát, amelyet már rágóta elkövetünk. (Hubert de Givenchy)

1 plusz 2 feli szobás házfelügyelői lakásomat elcserelem tanácsai főbérleti lakásra. „Kertes is lehet” jellegre a kiadóba.

Februári költözéssel vennék új minigarzont vagy egyszobás szövetkezeti lakást OTP-átvállalással. Debrecen, Mozdony u. 34.

120-130 kg-os hűsértékek eladó. Debrecen, Miképcsi út 96.

Egy fekete, egy színes televízió, szalagos magno, olajkályha eladó. Árpád tér 24.

Kertes lakás eladó. Debrecen, Lakatos u. 37.

Háromszobás, alapin-cézt utcai házrész eladó. Béke útja 58. Telefon: 17-869.

2,5-3 szobás lakást keresünk a Nagyerdőn vagy környékén albérletre. Telefon: 60-088.

Albérlet szoba üresen kiadó. Hájó u. 10. IV. 14. ajtó.

Három helyiségből álló bútorozott albérlet eladó. Dimitrov u. 32.

Eladó lejáró műszaki- val egyben vagy bontva Wartburg, 601-es Trabant, valamint Monori kis kázan olajfűtővel, 380-as parketteszítővel, újszerű 220-as villanymotor, garanciális olasz benzínmotoros vízszivattyú. Debrecen, Öreg János u. 13. sz.

Eladom saját tulajdonomat képező 44 négyzetméteres, fűdőszobás pincelakásom. 230 000 Ft. Attila tér 6., Lakatosék.

Négyszobás, összkomfortos, utcai házrész eladó vagy kisebbre cserélhető. „2 millió” jellegre a kiadóba.

2 db 3 éves herelt nagy nőtűzcső eladó. Szentpéterszeg, Vörös Hadsereg u. 30.

Karácsonyi vásár, rendkívül nyitva tartás. A mai napon 8-18 óráig állunk kedves vásárlóink rendelkezésére. Nagy játék- és ajándék választék. Szabó Kálmán u. 53.

Fűtött garázs kiadó. Hajdú János u. Erdek-lődni: Sina Miklós u. 23. II. 11.

Videomagnó, vennék, lehetőleg fizetékönnyítéssel. „Magas törlesztést fizetünk” jellegre a kiadóba.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

Két másfél szobás, telefonos tanácsai lakást cserélnék egy plusz két feli szobás tanácsira. „Telefon nélkülözhetetlen” jellegre a kiadóba.

Másfél szobás, garfűtéses tanácsai, telefonos lakást cserélnék 2 szobás tanácsira. „Csak telefonosra” jellegre a kiadóba.

Elcserejlük 61 négyzetméteres, kétszobás, hallos, OTP-s lakásunkat egy másfél szobás OTP-s szövetkezeti magas OTP-hittel vagy 2 db egy- vagy másfél szobás tanácsira. Erdek-lődni: Trombitás u. 13. I. 7. 17. után.

INGATLAN

Eladó 2 szobás, kertes családi ház ócsón Erdőhorvátiban. Kassai u. 54.

Hosszú pályán eladó vagy debreceni másfél szobás tanácsira vagy szövetkezeti cserélem 1100 négyzetű telken két szoba, konyha plusz mellékhelyiséges házam. Kőművesített. A telek megosztható, 2 házhelynek alkalmas. Erdek-lődni: Hosszúpályi, Nyil u. 1., Nagy Sándor.

JÁRMŰ

Autómotés, sepiaműszalított 2,5 tonna. Állandó telefonügyelet: 16-000. CB 7. Thermál.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétel és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

EGYÉB

A Nadas csárda dolgozó üzletük minden kedves vendégnek kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánnak.

Parkettázás, csiszolás, lakkozás, műanyag- és padlószőnyeg-ragasztás garanciával vállal Kolozsvári, Huszár G. u. 58. Telefon este: 24-286.

2000-22 000 forintig veszek mindenféle babát, babaféjet, babates-tet. Telefon: 10-250. 13-15 óráig.

Régi papír- és fémpénzeket vásárolnánk. „Oszig” jellegre a kiadóba.

Régi lakberendezési tárgyait, bútorait, dísz-tárgyait azonnal készpénzért megveszem. „Nem kereskedő 192 306” jellegre a Hirdetőbe.

Közületek, magán-személyek! Zsákos oltott méz egész télen kapható. Szállítást vállalom. Józsa, Deák u. 84. Telefon: 25.

Képmagnóbeszélés. Poroszlai út 96. Telefon: 18-901. 17-18 óráig.

Minden kedves vásárlómnak, ismerősnek kellemes karácsonyi ünnepeket, boldog új évet kívánok. Ifj. Róth Gábor mézszőlő kisiparos, Józsa, Deák u. 84.

Forgalmas helyen rendezett divatruházzal eladó. „Téli vásár 192 353” jellegre a Hirdetőbe.

Paplankészítés tollból, pelyhlyből. Tolltisztítás, felvásárlás. Kút u. 80. Telefon: 16-528.

Kedves vásárlóink!

Ezúton köszönjük meg, hogy **EGÉSZ ÉVBEN** áruházainkban és szaküzleteinkben vásároltak. 1987-ben is bizalommal forduljanak hozzánk! Sok szép áruval, udvarias kiszolgálással várunk minden kedves vásárlót!

Kellemes karácsonyi ünnepeket és békés, boldog új esztendőt kíván

a Hajdú-Bihar Megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat

ÚJ SZOLGÁLTATÁS HIRDETNI KÍVÁNO ÜGYFELEINK FIGYELMÉBE!

Felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy 1987. január 1-jétől új szolgáltatással bővítjük a hirdetések körét. Felújítjuk a HAZASSÁG rovatot az apróhirdetések között. Új szolgáltatásunk pedig családi hirdetések közlését indítja el.

A HAZASSÁG rovatot szerdai napokon megjelenő mellékleteinkben, az apróhirdetések között helyezük el, külön rovatfej alatt. Az apróhirdetések között a régi 2,- Ft/szó összeg.

A családi hirdetések — házasságkötés, gyermekszületés, házassági évforduló megünneplés — mellett értelességi és más jellegű találkozó hirdetőanyagait, családtagot kereső hirdetőket is közlünk. Ezeket egységesen CSALÁD rovatfej alatt a Napló 6. hirdetésoldalon közöljük, keddi és pénteki napokon. Ezeket a hirdetőket lakossági szolgáltatásunk kezeli, ezért a közölt szövegért 3,- Ft-ot számolunk szavanként.

Kérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy az 1987. január 1-jétől induló új szolgáltatásainkat vegyék igénybe, és a közlendő hirdetésekkel keressék fel hirdető felvevő irodánkat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. szám alatt. Levélben küldött megrendeléseiket is vállaljuk az erre vonatkozó rendelkezések szerint. Tisztelettel várjuk hirdetőseiket.

HAJDÚ MEGYEI LAPKIADÓ VÁLLALAT

A Hajdú-Bihar Megyei Tanács Kórház-Rendelőintézet (Debrecen, Bartók B. út 3.) pályázatot hirdet osztályvezető-főmérnök helyettesi munkakör betöltésére.

A munkakör betöltésének feltétele: épületgépész-mérnök, esetleg üzemmérnöki képesítés és üzemviteli gyakorlat.

A pályázatot az intézet személyzeti és oktatási osztálya címére kérjük.

Az ÉGV debreceni kirendeltsége raktárost keres

Villamos anyagismerettel rendelkezők előnyben.

Fizetés megegyezés szerint.

Cím: **ÉPÍTŐIPARI GÉPESÍTŐ VÁLLALAT** debreceni kirendeltség, Debrecen, Diószegi út 9. Telefon: 15-993.

Az ÉGV debreceni kirendeltsége raktárost keres

Villamos anyagismerettel rendelkezők előnyben.

Fizetés megegyezés szerint.

Cím: **ÉPÍTŐIPARI GÉPESÍTŐ VÁLLALAT** debreceni kirendeltség, Debrecen, Diószegi út 9. Telefon: 15-993.

Az ÉGV debreceni kirendeltsége raktárost keres

Villamos anyagismerettel rendelkezők előnyben.

Fizetés megegyezés szerint.

Cím: **ÉPÍTŐIPARI GÉPESÍTŐ VÁLLALAT** debreceni kirendeltség, Debrecen, Diószegi út 9. Telefon: 15-993.

HALÁLOZÁS

Ereztük mindazokat, akik ismerték, tisztelték és szerették, hogy **ÖZV. HORVÁTH FERENCNE** Szics Regina, a GÖCS nyugdíjasa, 65 éves korában, 1986. december 14-én türelmessel viselt, hosszan tartó betegség után elhunyt. Kívánsága szerint csenbent eltemették. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **KOVÁCS MIHÁLY**, a Sővizei Vállalat nyugdíjasa 1986. december 17-én, 54 éves korában, rövid, súlyos betegségben elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1986. december 28-án 13 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Hatvan u. 1/B. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy felejtethetetlen férjem, drága édesapám, **SZABÓ SÁNDOR** 72 éves korában, rövid, súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1986. december 28-án, vasárnap 14 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 28/B. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesanyám, **KOVÁCS JÓZSEFNE** Tóth Eszter 91 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1986. december 28-án, vasárnap 10.30 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bethlen u. 36-38. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy drága jó férjem, szeretett édesapám, nagyapám és testvéreim, TORÓK FERENC**, a Debreceni Víz- és Gyógyfürdő Vállalat nyugdíjasa 81 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1986. december 27-én, szombaton 15 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Gyórfi u. 14. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, **BALASKÓ MIHÁLY** temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélyégs bánatunkban részvételüket nyújtották. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunk, **KAPUSI ANTAL** temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélyégs bánatunkban részvételüket nyújtották. A gyászoló család.

Dolgozókat alkalmaznak

A Hajdú-Bihar Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat felvételt hirdet Robotron-1720 és Socomtron gép kezelésére. Jelentkezés: Debrecen, Széchenyi u. 13., munkügyi osztályon.

Felvezünk gépjármű-elektromos szerelőt- és gyors- és gépirőt. Jelentkezés: Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, Debrecen, Diószegi út 32-34.

Három munkahely érettségizett férfi munkarót segédvezető-gyakorolónak, 18 éven felüli nőt betanított munkának felvezető Szalag- és Zsinórgyártó, Debrecen, Bethlen u. 32.

8-10 éves gyakorlatú rendelkező illetelméviselővel ügyintéző felvezetünk. Középfokú társadalombiztosítási tanfolyam és középfokú végzettség szükséges. Jelentkezés: TRV, Debrecen, Háman Kató u. 72-74., munkügyi csoportvezető.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem központi klinikai kémiai laboratóriuma (Debrecen, Nagyzerdei krt. 98.) érettségizett munkarót alkalmaz laborasszisztens munkakörbe. Erdek-lődni lehet személyesen a laboratóriumban vagy a 17-631-es telefonszámon 8-17 óráig.

70 fővel dolgozó építőipari szervezet legalább 8 éves kivitelezői gyakorlatú és építőipari technikai végzettséggel rendelkező építész-től és számviteli szakemberrel rendelkező szakembert keres felvételre. Jelentkezéseket „1987. január 15.” jellegre a kiadóba kérjük leadni.

Az Ebesi Vörös Csillag Tsz. pályázati ágazatába felvezető szerelőket, mezőgazdasági gép-szerelőket, valamint esztergályosokat, jelentkezők lehet a javítási ágazatvezetőnél.

A Debreceni Hunyadi Mgtz. szakmunkáseverő üzeme segédmunkásokat keres felvételre. Jelentkezni lehet a helyszínen a telephelyen vagy a 17-05-30 telefonszámon. Megközelíthető a 17-es számú autóbusszjárattal.

Fiatal érettségizett dolgozókat két munkakörben alkalmazunk. Jelentkezés: Megyei Tanács Költsegtés-től Elnökség Hivatal, Debrecen, Beeskereki S. u. 1-3.

Az Ebesi Vörös Csillag Tsz. pályázati ágazatába felvezető szerelőket, mezőgazdasági gép-szerelőket, valamint esztergályosokat, jelentkezők lehet a javítási ágazatvezetőnél.

A Debreceni Hunyadi Mgtz. szakmunkáseverő üzeme segédmunkásokat keres felvételre. Jelentkezni lehet a helyszínen a telephelyen vagy a 17-05-30 telefonszámon. Megközelíthető a 17-es számú autóbusszjárattal.

Fiatal érettségizett dolgozókat két munkakörben alkalmazunk. Jelentkezés: Megyei Tanács Költsegtés-től Elnökség Hivatal, Debrecen, Beeskereki S. u. 1-3.

Kiemelt bérezéssel jól képzett kőműveseket, kőművesbrigádokat, betonozókat és kubikus szakmunkásokat vesz fel 1987. január 1-jétől a Rákóczi Szakszoport, Debrecen, Apafi u. 145. sz.

Az Ebesi Vörös Csillag Tsz. pályázati ágazatába felvezető szerelőket, mezőgazdasági gép-szerelőket, valamint esztergályosokat, jelentkezők lehet a javítási ágazatvezetőnél.

A Debreceni Hunyadi Mgtz. szakmunkáseverő üzeme segédmunkásokat keres felvételre. Jelentkezni lehet a helyszínen a telephelyen vagy a 17-05-30 telefonszámon. Megközelíthető a 17-es számú autóbusszjárattal.

Fiatal érettségizett dolgozókat két munkakörben alkalmazunk. Jelentkezés: Megyei Tanács Költsegtés-től Elnökség Hivatal, Debrecen, Beeskereki S. u. 1-3.

db DEBRECENI BÚTORGYÁR

Modern lakószobák, kárpitos garnitúrák, ruszlikus bútorok és kiegészítő kisbútorok, irodabútorok

MINTABOLTUNKBAN Debrecen, Bartók Béla út 15. szám.

Gyárunk termékein kívül az **AGRIA, BÁCSCA, IPOLY, SZATMÁR ÉS MAS BÚTORGYÁRAK** egyes termékei is megtalálhatók.

Szövetváltásztási lehetőség. **Fizetés OTP-hittelvelél is!**

NYITVA TARTÁS: Hétfő, kedd, szerda, pénteki napokon 9-17 óráig, csütörtökön 9-18 óráig, szombaton 8-13 óráig

Kereskedelmi vállalat felvételre keres műszaki főiskolai vagy egyetemi végzettséggel, legalább 10 éves szakmai, ebből 3 éves vezetői gyakorlattal rendelkező munkatársat

beruházási és épület-karbantartási osztályvezetői munkakör betöltésére.

Jelentkezéseket részletes önéletrajz csatolásával kérjük a Hirdetőbe leadni „Debreceni központ 139 000” jellegre.

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kíván minden vásárlójának

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉLELMISZER-KISKERESKEDELMI VÁLLALAT

AZ É

A magyar sport 1958-tól minden végén megválasztják legjobb sportolót.

Az idén a 29. rendezték meg. Enn ményeként a nőkné fiaknál és a csapá senyében egyaránt test köszöntenek. A két Európa aranyérmert nyert (csapat) asztali Bátorfi Csilla a Előtte — 1978-ban egy női asztalitenis az év legjobb s Magos Judit.

A férfi győztes Tamás, kétszeres nok is újonc. J 1981 után kapta is az év legjobb sport met. Öt éve Wladár választották meg még korábban, 1975 dig a jelenlegi kapitányt, Hargitá rást.

A kézilabdázók demeltek egy első csapatok között. 19 világbajnokságot válogatott. Az ide fiak vb-ezüstérmük gáltak rá az elism

A nőknél az e szavazásból Bátorfi 21. győztes. Továb úszó Gyarmati A közel három év jobbjá, miután 1971-ben és 1972-b zött, további há tendőben (1968, 1 pedig második let hármással (1959, 1 büszkélkedhet az Pap Jenőné is, többszörös Euró szerzett egy máso is (1958). Kétszere Ambrus Marianna, Németh Angéla, T dikó és Rejtő lldi

Mindenképpen vazás legjobb nő között érdemel e mostani harmadik sportlövő, Főrián idén hatodszor „dobogóra”. Tav volt, 1979-ben és második, 1981-ben és az idén pedig Hatszor az első rajta kívül csak Andrea került.

Bátorfi Csilláve kozó Mészáros versenyben az el A végső győztes ros pedig 45 szav pott az első hel is 65 pont külö tatkozott Bátorfi

A női verseny kaptak szavazatot

A férfiaknál I más a 22. gy 1958-ban Polyák totta meg a sort. nál a tornász M tán három egyém (1974, 1978, 1980) sodik (1975, 197 harmadik (1973, 1 összesen hétszer rom közé jutása eredmény. Még r tett az öttusáz András, aki ha második és egy helyen büszkélkező válo olimpiai és nok 1966-ban e egyénileg volt

A magyar férfi

AZ ÉV SPORTOLÓI

A magyar sportújságírók 1988-tól minden esztendő végén megválasztják az év legjobb sportolóját.

Az idén a 29. szavazást rendezték meg. Ennek eredményeként a nőknél, a férfiaknál és a csapatok versenyében egyaránt új győztest köszönthetünk. A nőknél a két Európa-bajnoki aranyérmét nyert (egyéni és csapat) asztaliteniszező, Bátorfi Csilla a győztes. Előtte — 1978-ban — csak egy női asztaliteniszező volt az év legjobb sportolója, Magos Judit.

Darnyi Tamás

A férfi győztes Darnyi Tamás, kétszeres világbajnok is újonc. Jövőtől 1981 után kapta ismét úszó az év legjobb sportolója címet. Öt éve Wladár Sándort választották meg elsőnek, még korábban, 1975-ben pedig a jelenlegi szövetségi kapitányt, Hargitay Andrást.

A kézilabdázók már kiérdemelték egy első helyet a csapatok között, 1965-ben a világbajnokságot nyert női válogatot. Az idén a férfiak vb-ezüstérmekkel szolgáltak rá az elismerésre.

A nőknél az eddigi 29 szavazásból Bátorfi Csilla a 21. győztes. Továbbra is az úszó Gyarmati Andrea a közel három évtized legjobbja, miután 1970-ben, 1971-ben és 1972-ben is győzött, további három esztendőben (1968, 1969, 1973) pedig második lett. Mesterhármassal (1959, 1960, 1961) büszkélkedhet az evezős Pap Jenőné is, a korábbi többszörös Európa-bajnok szerzett egy második helyet is (1958). Kétszeres győztes Ambrus Marianna, Ránkyné Németh Angéla, Tordasi Ildikó és Rejtő Ildikó.

Mindenképpen a 29 szavazás legjobb női sportolói között érdemelt említést a mostani harmadik helyezett sportlövő, Fórián Éva. Az idén hatodszor került a „dobogóra”. Tavaly első volt, 1979-ben és 1982-ben második, 1981-ben, 1984-ben és az idén pedig harmadik. Hatszor az első három közé rajta kívül csak Gyarmati Andrea került.

Bátorfi Csillával a kajakozó Mészáros Erika volt versenyben az első helyért. A végső győztes 56, Mészáros pedig 45 szavazatot kapott az első helyre. Végül is 65 pont különbség mutatkozott Bátorfi javára.

A női versenyben 13-an kaptak szavazatot.

A férfiaknál Darnyi Tamás a 22. győztes. Még 1958-ban Polyák Imre nyitotta meg a sort. A férfiaknál a tornász Magyar Zoltán három egyéni győzelme (1974, 1978, 1980), két második (1975, 1976) és két harmadik (1973, 1979) helye, összesen hétszeri első három közé jutása kimagasló eredmény. Még rajta is túltett az ötösöző Balczó András, aki hat első, két második és egy harmadik helyet büszkélkedhet. A kiváló olimpiai és világbajnok 1966-ban és 1969-ben egyénileg volt az év leg-

Bátorfi Csilla

jobb férfi sportolója, ezen kívül 1963-ban, 1966-ban, 1967-ben és 1970-ben az év győztes csapatának is tagja volt. Kétszer választották az év legjobbjának Kárpáti Rudolft, Polyák Imrét és Zsvótky Gyulát.

Darnyi Tamás óriási fölényrel bizonyult az idei szavazás győztesének. Pontjainak száma lényegesen több, mint amennyit 1986 női vagy csapatgyőztese, illetve edzője kapott. Százkilencen helyezték az első helyre, a kajakvilágbajnok Csipes előtt jóval több mint 500 pont előnnyel végzett.

A férfiaknál 15 sportolóra adtak szavazatot.

A csapatoknál a vízilabda-válogatot az első és a labdarúgó-válogatot a legutóbbi győztes. Az ottusa és a vízilabda fölényesen vezetői a csapatok ragsorát, az előbbi 8 első helyet érdemelt ki 1960 és 1983 között, a vízilabda pedig 1958 és 1977 között hétszer nyert. A 29 választáson 9 sportág csapatai végeztek az első helyen.

Az idei győztes férfi kézilabda-válogatotat 35-en szavazták az első helyre, győzelmét a második helyért versengő női asztalitenisz- és férfi tekeválogatotat nem veszélyeztette.

A csapatok első három helyére 25 jelölés érkezett. Másodszor választották meg a sportújságírók az év edzőjét. Tavaly Mezey György érdemelte ki az el-

ső helyet, az idén fölényesen Széchy Tamás, miután 78 szavazatot kapott az első, 15-öt a második és 6-ot a harmadik helyre.

A legjobb edző címre 27-en érdemelték ki szavazatot.

A győzelmek sportágak szerinti:

	Női	Férfi	Csapat	Össz.
Vívás	5	4	6	15
Ottusa	—	6	8	14
Atlétika	7	3	—	10
Vízilabda	—	—	7	7
Úszás	4	3	—	7
Birkózás	—	6	—	6
Evezés	5	—	—	5
Torna	—	4	—	4
Kajak-kenu	1	2	—	3
Asztalitenisz	2	—	1	3
Tenisz	2	—	—	2
Labdarúgás	—	—	2	2
Sportlövészet	2	—	—	2
Kézilabda	—	—	2	2
Korcsolya	—	—	1	1
Lovassport	—	—	1	1
Sakk	—	—	1	1
Súlyemelés	—	1	—	1
Teke	1	—	—	1
Összesen	29	29	29	87

1986 legjobb női sportolói

1. Bátorfi Csilla (asztaliteniszező) 635 pont, 2. Mészáros Erika (kajakozó) 570 pont, 3. Fórián Éva (sportlövő) 448 pont. További sorrend: 4. Lőrinczné Nacsits Katalin (tekéző) 67, 5. Mádl Ildikó (sakkozó) 50, 6. Némethné Kristyán Zsuzsa (tekéző) 30, 7. Hudo-mietné Czéró Ildikó (tekéző) 21, 8. Pováznán Katalin (kajakozó) 14, 9. Géczy Erika (kajakozó) 6, 12. János Zsuzsa (vívó), Petronicsek Verőci Zsuzsa (sakkozó) 3-3.

1986 legjobb férfi sportolói

1. Darnyi Tamás (úszó) 827 pont, 2. Csipes Ferenc (kajakozó) 276 pont, 3. Csányi Béla (tekéző) 177 pont. További sorrend: 4. Vaskúti István (kenu) 158, 5. Komáromi Tibor (birkózó) 128, 6. Volentér László (motorcsónak-versenyző) 121, 7. Gáspár Tamás (birkózó) 75, 8. Szabó József (úszó) 63, 9. Sarusi Kis János (kenu) 45, 10. Kovács Péter (kézilabdázó); Sipos Árpád (birkózó), Csák József (cselgáncsozó) 6-6, 13. Bereczky Sándor (sportlövő), Hajtós Bertalan (cselgáncsozó), Ticska László (motorcsónak-versenyző) 3-3.

1986 legjobb csapatai

1. Férfi kézilabda-válogatot 367 pont, 2. női asztalitenisz-válogatot 250 pont, 3. férfi tekeválogatot 223,5 pont. További sorrend: 4.

Sarusi Kiss János—Vaskúti István (kenu kettős) 181, 5. női sakkválogatot 163, 6. női kajak négyes 159, 7. női tekeválogatot 141, 8. motorcsónak-válogatot 73, 9. ottusaválogatot 51, 10. férfi kajak négyes 49, 11. kajak-kenu válogatot 40, 12. MTK-VM labdarúgócsapata 28, 13. női kyokushinkai válogatot 25, 14. Rába ETO férfi kézilabdacsapata, 15. birkózóválogatot 12, 16. Statisztika női asztalitenisz-csapata 11, 17. női kajak kettes 10, 18. junior ottusaválogatot 8, 19. világbíró-vitorlázók 7, 20. modellező-válogatot 6, 21. Bajai Vízügy motorcsónak-együttese 5, 22. súlyemelő-válogatot, RSG kéziszer-válogatot, Debreceni MVSC női kézilabdacsapata, ülőerőplabda-válogatot 3-3.

1986 legjobb edzői

1. Széchy Tamás (úszó) 639 pont, 2. Parti János (kajak-kenu) 294 pont, 3. Verebes József (labdarúgó) 244 pont. További sorrend: 4. Mocsai Lajos (kézilabda) 197, 5. Hegedűs Csaba (birkózó) 101, 6. Szőnyi János (birkózó) 48, 7. Hammer László (sportlövő) 38, 8. Angyal Zoltán (kajak) 34, 9. dr. Kovács Ferenc (motorcsónak) 20, 10. dr. Török Ferenc (ottusa) és Ormai László (asztalitenisz) 16-16, 12. Bátorfi István (asztalitenisz) 14, 13. Ambrus László (súlyemelő), Garami József (labdarúgó), Volper László (asztalitenisz) 11-11, 16. Foltán László (kenu), Komáromi Ákos (kézilabda), Tóth Zsolt (teke), Salamon Endre (kosárlabda) 8-8, 20. Moravetz Ferenc (cselgáncs) 7, 21. Juhász István (súlyemelés) 6, 22. Nagy Béla (sportlövő), Fábiné Rozsnyói Katalin (kajak) 5-5, 24. Maróti István (birkózó), Mezey György (labdarúgó), Hankó György (teke), Polgár László (sakk) 3-3.

AZ ÉV IFJÚSÁGI SPORTOLÓI

A Magyar Televízió sportosztálya a hagyományoknak megfelelően 1986-ban is megválasztotta az év ifjúsági sportolóját. A tv szavazata alapján az eredmények: Lányok: 1. Bátorfi Csilla (1969, BSE); Kétszeres felnőtt asztalitenisz Európa-bajnok, kétszeres ifjúsági Európa-bajnok, ifjúsági Európa-12-győztes, felnőtt és ifjúsági magyar bajnok, az európai és a magyar ranglista első helyezettje. Edzői: Milos Imre, Volper László, Bátorfi István. 2. Mádl Ildikó (1969, Honvéd Mereszjev SE); Ifjúsági világ- és Európa-bajnok sakkozó, a sakkolimpián 75 százalékot teljesítő játékos. Edzői: Magyar Ottó, Csom István. 3. Varga Dóra (1971, Dunaujváros); 100 és 200 méteres hátúszásban ifjúsági Európa-bajnok, ifjúsági

EB-n 200 m vegyesen második, felnőtt vb-n 200 m hátúszásban új országos csúcscsal kilencedik. Edzője: Kovács József.

Fiúk: 1. Szabó József (1969, Bp. Honvéd); 200 m mellúszás világbajnok, 400 m vegyes úszás vb negyedik helyezett. Edzője: Széchy Tamás.

Holtversenyben második: Csák József (1966, U. Dózsa); Felnőtt cselgáncs Európa-bajnok. Edzői: Erdődi Miklós, Keserű József. — Solti Attila (1966, U. Dózsa); légfegyver junior futóvadlövő EB egyéni és csapat 1. hely, junior futóvadlövő EB egyéni 1., csapat 3. hely (30 plusz 30), felnőtt futóvadlövő vb egyéni 5., csapat 2. hely (30 plusz 30), felnőtt futóvadlövő vb (20 plusz 20) vegyes-egyéni 2., csapat 3. hely, juniorvilágcsúcs. Edzői: Szekeres János, Jenői István.

Holtversenyben harmadik: Repka Attila (1968, Diósgyőri VTK); ifjúsági kötöttfogású birkózó-világbajnok, ifjúsági szabadfogású világbajnok 3. helyezett, junior szabadfogású EB 3. helyezett, mindkét fogásnemben magyar ifjúsági bajnok. Edzői: Rusznay József, Göröcs József. — Hegyes Csaba (1968, Kiskunhalasi Medosz); ifjúsági tornász Európa-bajnok nyújtón, IBV 1. helyezett nyújtón. Edzője: Paczolay Gyula.

sport

Sportrovat-ügyletes:
FÜLEP KORNEL
Ügylet: 9-től 12-ig
Telefon: 17.152

TOTÓTANÁCSADÓ

	Népsport	Sportfog.	Shoot Napló (London)
1. Arsenal (1)—Southampton	1	1	1
2. Chelsea (22)—Aston V. (20)	1,2	x,1	1,2
3. Coventry (10)—Tottenham (9)	1,2,x	1,2	x
4. Manchester (18)—Norwich (7)	1	x,1	1
5. Oxford (13)—Queen's F. (17)	1,2	1,x	1,2
6. Sheffield (8)—Liverpool (3)	x,1,2	2,1	2
7. Watford (12)—Newcastle (15)	x	1,x	1
8. West H. U. (6)—Wimble. (11)	1,2	1,x	1
9. Derby C. (4)—Barnsley (21)	1,x	—	1
10. Huddersf. (22)—Bradford (18)	1,x	1,2	1,2
11. Ipswich (9)—Crystal P. (11)	1,2	1,2	x
12. Oldham (1)—Leeds U. (6)	1,x	1	x,1
13. West Bromw. (7)—Plym. (3)	1,2	x,1	2,1
14. Stoke (12)—Sheffield U. (8)	1,x	1,x	x
15. Sunderl. (16)—Grimsby (9)	x,2	x,1	1
16. Hull (15)—Blackburn (20)	1,2	1	1

„Még legalább négy évig szeretnék világszínvonalon úszni”

BESZÉLGETÉS DARNYI TAMÁSSAL

Szívós, csökönyös kitartással végzett, kemény edzésekkel, szinte teljes csendben jutott el a világhírnévig. Néha ugyan megjelent rólt egy-egy cikk, de korántsem övezte olyan publicitással, mint számos más, sokkal szerényebb eredményekkel rendelkező magyar élsportoló.

Darnyi Tamás, az Újpesti Dózsa huszadik évében lévő úszója 1986 augusztusában a madridi világbajnokságon jókora szenzációt okozva, kétszeres felnőtt világbajnok lett. A további is szerény sportemberrel az év utolsó edzéseinek egyikét követően sikerült elbeszélgetnem második otthonában, a Komjádi uszodában.

— Valamikor fizető részvevője voltam az Újpesti Dózsa uszótanfolyamának — emlékezett. — A váltás akkor következett be, amikor már nem kellett nyert fizetni, mégis járhattam úszni. A másik nagy fordulat az 1981-es esztendő hozta meg számomra, amikor májusban a világhírű edző, Széchy Tamás vett kezelésbe, s ugyanabban az évben a szocialista országok Ifjúsági Barátság Versenyén négy első helyet sikerült szereznem.

úszó után sokan és sokfélet mondtak rólam, sok jót, hízelt, biztatott. Ami biztos: én továbbra is keményen készülök, egyetlen riválisomat sem becsülöm le, legkevésbé a 400-as világbajnok, a kanadai Baumant nem. Alighanem az 1988-as olimpián is ő lesz a legnagyobb ellenfelem, s őszintén sajnálom, hogy 1987-ben — mivel csak Európa-bajnokság lesz — hivatalos világválogatás nem mérhetjük össze a tudásunkat.

Az olimpia közel is van, meg messze is. Darnyi Tamásra addig még nagyon sok edzés vár, miként sok egyéb, fontos esemény főszereplője is lesz a következő időszakban, amelyek közül csak egy-kettőt emelt ki.

— Előtte áll az érettségi, azt mindenképpen le kell tennem. Hogy a későbbi éveimben mivel fogok foglalkozni, azt igazán nem tudom megmondani. Ilyen szempontból talán szerencsés is vagyok, hogy ennyire leköt az úszás, ráadásul vannak eredményeim is, így van még időm a döntéshoz. A többször visszatérő kísértés az orvosi hivatás, de még ez sem jutott el bennem a határozott állásfoglalásig. Ami egészen biztos: az orvosi egyetem — vagy bármely más felsőfokú tanulmány — számomra elképzelhetetlen a versenyszerű úszással egyidejűleg. Mivel a mai állás szerint még legalább 2–3, de esetleg 4 évig is szeretnék világszínvonalon úszni, így ez a kérdés csak később jelentkezik majd kényszerítő erővel.

Azóta meredeken ível felfelé a pályafutása, amióta a magyar úszósport „pápája” irányítja az edzéseit. Sokszor úgy érzi, ez a munka már igazán sok, ezt már nem is lehet elvégezni. Eddig azonban még mindig sikerült meggyőznie magát a folytatás mellett, amiben főszerepet tulajdonít Széchy személyiségének.

— Tamás bácsi az edzőm, emellett olykor az apám, olykor pedig a hajcsárom egy személyben. Számomra a legfontosabb az, hogy tudja: mikor mit lehet és kell elvégezni, miként kell kapnom a terhelést ahhoz, hogy minél jobb formába kerüljek.

Éz a közös munka eddig egyértelműen sikeresebb bizonyult: augusztusban, Madridban a 200 és 400 méteres vegyes úszásban egyaránt olyan hajrát vágott ki a befejező résztávon, gyorsúszásban, amikre a konkurensoknak esélyük sem volt a választásra.

— Pedig mindig is a mellúszást kedveltem a legjobban — vallotta be —, 10 éven át a hát is jól ment, a vegyes úszással igazából csak 1982 óta foglalkozunk. Madrid

— Pedig mindig is a mellúszást kedveltem a legjobban — vallotta be —, 10 éven át a hát is jól ment, a vegyes úszással igazából csak 1982 óta foglalkozunk. Madrid

— Pedig mindig is a mellúszást kedveltem a legjobban — vallotta be —, 10 éven át a hát is jól ment, a vegyes úszással igazából csak 1982 óta foglalkozunk. Madrid

— Pedig mindig is a mellúszást kedveltem a legjobban — vallotta be —, 10 éven át a hát is jól ment, a vegyes úszással igazából csak 1982 óta foglalkozunk. Madrid

A magyar férfi kézilabda-válogatot

Január elsejétől forint eurocsek

Január elsejétől a külföldről érkező turisták forintra kiállított eurocsekkel fizethetnek Magyarországon.

A megállapodás alapján a forintra kiállított eurocsek garantált összeghatára 9000 forint lesz. Eddig az összegig a csekk-kártyát kibocsátó bank garanciálja.

elfogadják. Ilyenek azok a szállodák, vendéglátóhelyek, utazási irodák, áruházak, üzletek, amelyek ajtajukon vagy kirakatukban EC-emb-lémával jelzik ezt.

Korábban a Magyarországra érkező turisták csak külföldi pénznemben kiállított eurocsekkel használhattak.

OLVASÓINKHOZ! A Napló legközelebbi száma december 27-én, szombaton jelenik meg.

ISKOLAI GALÉRIA. A debreceni Péchy Mihály Építőipari Szakközépiskola módját adó amatőr diák képzőművészeinek bemutatója.

ARANYLAKODALOM. Rózsa István és felesége, Kovács Mária debreceni, Vécsey utcai lakosok tegnap, december 23-án ünnepelték házasságkötésük 50. évfordulóját népes családjuk körében.

1986. DECEMBER 24., SZERDA. ADAM, ÉVA NAPJA. A Nap két 7.30 - nyugszik 15.57 órakor.

VÁRHATÓ IDÓJÁRÁS: Felhőfelvonulások várható szórványos hózáporral. Az időnként még erős nyugati, északnyugati szél mérséklődik.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százöt év született Juan Ramón Jiménez (1881-1958) Nobel-díjas spanyol költő, a XX. század spanyol nyelvű líra egyik legkiemelkedőbb alakja.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. December 24-én, szerdán reggel 6 órától csütörtök reggel 6 óráig dr. Nagy László (Debrecen, Huszár u. 15., telefon: 11-397); december 25-én, csütörtök reggel 6 órától péntek reggel 6 óráig dr. Zsupos Sándor (Debrecen, Végh Dezso u. 22., telefon: 12-199); december 26-án, péntek reggel 6 órától szombat reggel 6 óráig dr. Nagy Zoltán (Debrecen, Széchenyi u. 72., telefon: 14-712) lesz az ügyele-tes állatorvos Debrecenben.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal minden nap hívható Debrecenben a lelkisegély-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

BALESETI ÜGYELET. Ma, december 24-én az ortopéd klinika, csütörtökön a Bartók úti kórház, pénteken pedig a sebészeti klinika lesz az ügyeleles.

ÁLLATSZÁMLÁLÁS. Január első napjaiban az egész országban, s így Hajdú-Bihar megyében is, összeírják az állatokat. Az összeírók házról házra járva keresik fel az állattartókat.

A NADAS CSÁRDA karácsony első napjától január 2-ig minden este különleges diszkó-programmal várja kedves vendégeit. Szilveszter éjszaka az asztalfoglalás a helyszínen. (x)

A Minisztertanács várható fejlődését, és sági tervet. Megállapította, hogy ért előrehaladás mellett vezülen gazdaságfejlet talható, és az ez évi meg. A gazdálkodó erőfeszítéseket tett gazdasági szerkezetének tés meggyorsítására, belföldi kereslet jobb általánossá, a gazdálk történt érdemi előrelélső és külső piac zét kialakítása érdekében aszaly, a számún tás, egyes rendkívül tás hiányosságai is n termelés és a nemze tervezettől.

Az ipar termelése a tervezettnél kevesebb sága csak egyes terü vágya alig nő. Az ép emelkedik, jelentős a seknél. A mezőgazda emiatt a növénytermá (nem-termelés) lényeges állatállomány csökke állítani, illetve lefekez. A nem megfelelő s különösen pedig a la di felhasználás - fö

Az 1987. év és gazdaság

1987. évben a gazd kialakult gazdasági h a fejlődés külső köv követelmények tekint lista Munkáspárt XII. VII. ötéves tervben vonal eddigienl köve közül a gyakorlati b nemzetközi fejlődés gazdasági szerkezet e a műszaki fejlődésné meggyorsítását, a ga mindezekre alapozód

A népgazdasági tel források és a belföld tott arányának betar külgazdasági és pénz tál. A konvertibilis v az 1986. évinél csak kosság életszínvonalá lizálni, biztosítva az A közösségi fogyasztá

Mind a termelésfz politikában, illetve a alakításában erőteljes ni. Ennek megfelelően - az átlagot meg hatékony, a gazdaság elégtérsz szolgáló ter les visszaszorítására kel tenni;

- a vállalat és a hatékonyságban, val meglévő különbségek támogatójának c

- a termelő beru földolgozóiparban kel zökből elsősorban a ket kell támogatni;

- a költségvetési s színvonalának fennta rületeken a kiadások A gazdaságirányítá pasztalokat is tekin kifejezésre juttatni a Előterbe kell állítani ság javulásával alá erőteljes és határoz feladat, hogy a gazda sában reagáljon a saira, a gazdasági f zöbben segítse elő a azt akadályozó ténye vezetek önállóságána készségének gyorsabb lalatos és a dolgozó lésében.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI

A Queen Budapest. Magic (Varázslat) (magyar). Vig csüt., péntek hn. 4. 6. n. 9. A nagy zabálás (olasz, 18). Film-múzeum szerda csak f. 3. csüt., péntek f. 3. f. 5. f. 7. f. 9.

Három férfi egy műzeskosar (francia). Apollo csüt., péntek hn. 6. n. 8. Végzetlen történet (NSZK). Vig szerda csak n. 4. péntek n. 10. Apolló szerda, csüt., péntek hn. 2. Meteor csüt., péntek 3.

Aki! Miklós (magyar). Apolló szerda csak n. 4. csüt. 4. 6. péntek n. 12. Meteor szerda csak 3. Vig csüt., péntek hn. 2. Klinikai péntek 5. Egy tanév Hakkariban (türök). Művész csüt., péntek 3. Bombajó bokszoló (olasz). Vig szerda n. 10.

Break I. (amerikai). Vig szerda n. 12. n. 2. 10. kiskutya (amerikai). Apolló szerda n. 10. n. 12. Örült romai vakáció (olasz). Híradó szerda f. 10. f. 12. Gyermekrablás a Palánk utcában (magyar). Híradó szerda hn. 2. hn. 4. Hóboros népség II. (botswana). Alfa szerda csak f. 4. Csinom Palkó (magyar). Film-múzeum szerda n. 12.

Misi mokus kalandjai (magyar). Delta szerda csak 3. Donald kacska nyári kalandjai (amerikai). Delta szerda de. 10. Riki-Tiki-Tévi (szovjet). Vig péntek n. 12. Film-múzeum péntek n. 12. Szőlőm a rock (francia). Apolló péntek n. 10. Maradok hűtlen híve (amerikai). Híradó csüt. csak hn. 8. péntek f. 10. f. 12. hn. 8. Keménykalap és krumploir (magyar). Híradó csüt., péntek hn. 2. hn. 4. hn. 6. Súlymosszony (magyar). Alfa csüt. f. 4. péntek f. 4. f. 6. Misi mokus kalandjai (magyar). Delta csüt., péntek f. 6. Coca-Cola kölyök (ausztrál). Horváth A. péntek f. 4. f. 6. Balekok (francia). Klinikai csüt. 5.

Végre vasárnap (magyar). Művész csüt., péntek f. 8. Debreceni videomozik műsora: Vig kamara szerda f. 11. n. 2. n. 4. Ne verkedj! (hongkongi), csüt. csak f. 2. f. 6. f. 8. péntek f. 11. f. 2. f. 6. f. 8. Telemark hősei (angol), csüt., péntek f. 4. Bátor lovcoska (szovjet).

Meteor szerda csak 3. Első szerelem (olasz), csüt., péntek 4. 6. 8. Ipress ügyirat (angol krimi). Film-múzeum szerda csak 2. 4. A gyors lady (angol), csüt., péntek 2. 4. 6. Ne hagyj magad, Pitkin! (angol). Alfa csüt. 6. Stoner (hongkongi), 10.

TELEVÍZIO

SZERDA. BUDAPEST, 1.: 8.53 Műsorismertetés. 8.55 Tévétorma. 9.00 A négy jóbarát. Szovjet film-sorozat. 9.35 Pszt! (ism.). 10.05 Felj! szépen, ha kérdezik: Rajzfilm. 10.20 A herceg és a csillaglány. Csehszlovák mese-film. 11.40 Unnep, muzsika. 12.35 Képzőműv. 14.17 Műsorismertetés. 14.20 Hírek. 14.25 A közönség-szolgálat tájékoztatója. 14.30 Róka úr sok Télapót jár. NDK-bábfilm (ism.). 14.50 Gyertyagyújtás (ism.). 15.20 Száncsengő. 16.00 Téli tolgly. Szovjet tévéfilm. 16.20 Kovács Margit (ism.). 16.45 A bolog herceg. 17.10 Hadikfalvi csobánolás. Erdi székelyek betelhesnek játéka. 17.40 Kelemes karácsony! 18.55 Liszt: Missza solemnis. Esztergomi mise. 20.00 Hírek. 20.05 Ejjéfi színjáték. 21.40 Karácsonyi capriccio. 22.25 Himnusz.

BUDAPEST, 2.: 18.48 Műsorismertetés. 18.50 Kéktiszta szerelem. Tévéfilm (ism.). 20.05 Képzőműv. 20.10 Beethoven: VII. szimfónia. 20.55 Száz híres festmény. 21.05 Schubert: a-moll (Arpeggione) szonáta. 21.40 Szergej atya. Szovjet film.

POZSONY, 1.: 8.30 Gyerekeknek. 10.30 Születésnap. Tévéjáték. 1. rész. 10.50 Zenés film gyerekeknek. 11.40 Kaleidoszkóp. 11.55 Koncert. 12.35 Dokumentumfilm. 13.00 Találkozás közismert személyiségekkel. 13.50 A búvészet csillag. 14.40 Bogárkák. Tévéfilm. 15.15 Kollázs. Angol sorozat. 15.40 Jó napot, nagy mama! Tévéjáték. 17.00 A szamcai csengők. 17.30 Katonák karácsonya. 18.20 Esti mese. 18.50 Műsorajánlat. 19.00 Híradó. 19.10 Unnep, koncert. 19.45 Veled érkekel engem a világ. Cseh filmvígjáték. 21.10 Karácsonyi zenés mesefilm. 21.55 Karácsonyi ének. Francia tévéfilm. 23.30 Komoly zene.

POZSONY, 2.: 10.00 Miso. Tévéfilm. 11.05 Karácsonyi szokások. 11.35 Animációs filmek és dalok. 12.35 Zenés összeállítás. 13.00 Vaszilij Bus-lajev. Szovjet mesefilm. 14.20 Dokumentumfilm. 14.40 Mese-filmek. 15.10 Tizenhárom a karácsonyfá alatt. Dokumentumfilm. 15.40 Animációs film. 16.05 Hét évről. Tévémesé. 17.05 Zenés szórakoztató műsor gyerekeknek. 17.30 Maja, a méhecske. 17.55 Peter Nagy vérték. 18.20 Ezüstkor. Tévéjáték. 18.50 Műsorajánlat. 19.00 Híradó. 19.10 Két ballada. 19.45 Peter Dvorsky éneke. 20.50 Nyár. 1914. Tévéfilm. 1. rész. 21.35 Kis párbeszéd a zenével. 22.15 Egy, kettő, három. Tévéjáték.

POZSONY, 3.: 13.05 Koncert. 13.40 Bogárkák. Tévé-sorozat. 14.00 Szovjet animációs film. 14.30 Látogatás a cirkszuban. 15.05 Animációs film. 15.15 Visszaemlékezés a csehszlovák spartakiádra. 16.15 Korallsziget. Angol sorozat. 16.40 Szigorúan titkos. Esti mese. 18.30 Zenés szórakoztató műsor. 19.30 Híradó. 20.15 Amikor az alam megzik. 20.40 Mónika és a csillagok eskü. Tévéjáték. 21.40 Hogyan neveljük a férjünket? 22.10 Amikor elkezdődik a gombaháború. 22.40 Legyen valaki az esőben. Tévéjáték.

POZSONY, 4.: 13.05 Koncert. 13.40 Bogárkák. Tévé-sorozat. 14.00 Szovjet animációs film. 14.30 Látogatás a cirkszuban. 15.05 Animációs film. 15.15 Visszaemlékezés a csehszlovák spartakiádra. 16.15 Korallsziget. Angol sorozat. 16.40 Szigorúan titkos. Esti mese. 18.30 Zenés szórakoztató műsor. 19.30 Híradó. 20.15 Amikor az alam megzik. 20.40 Mónika és a csillagok eskü. Tévéjáték. 21.40 Hogyan neveljük a férjünket? 22.10 Amikor elkezdődik a gombaháború. 22.40 Legyen valaki az esőben. Tévéjáték.

POZSONY, 5.: 13.05 Koncert. 13.40 Bogárkák. Tévé-sorozat. 14.00 Szovjet animációs film. 14.30 Látogatás a cirkszuban. 15.05 Animációs film. 15.15 Visszaemlékezés a csehszlovák spartakiádra. 16.15 Korallsziget. Angol sorozat. 16.40 Szigorúan titkos. Esti mese. 18.30 Zenés szórakoztató műsor. 19.30 Híradó. 20.15 Amikor az alam megzik. 20.40 Mónika és a csillagok eskü. Tévéjáték. 21.40 Hogyan neveljük a férjünket? 22.10 Amikor elkezdődik a gombaháború. 22.40 Legyen valaki az esőben. Tévéjáték.

Képzőműv. 13.37 Műsorismertetés. 13.40 Hírek. 13.45 A 100 tagú Budapest cigányzenekar műsora. 14.45 A cirksz pillanatai. Francia film. 15.35 Csak a testvérem. Tévéjáték. 16.30 A tenger. II. A koralluk ellenségei. 17.00 Diótörő. 18.20 Mexikó '86. Összegeklő labdarúgó-világbajnokságról. 19.25 Reklám. 19.35 Tévétorma. 19.40 Esti mese. 19.50 Reklám. 20.00 Hírek. 20.05 Románic az Orient expresszen. Angol tévéfilm. 21.40 A hét miltárgya. Báthory András Madonája. 21.45 Pészgőria. Bende Zsolt jubileumi műsora. 22.45 Hírek. 22.50 Himnusz.

BUDAPEST, 2.: 19.53 Műsorismertetés. 19.55 Képzőműv. 20.00 Adam Ant és Prince Charming. Angol koncertfilm. 21.15 Andrásfalvi betelhes játéka. 21.40 Kakkadon. Rövidfilm (ism.). 21.40 A fekete Orfeusz. Francia-olasz film (ism.). (8. éven felülteknek!) 23.20 Képzőműv.

POZSONY, 1.: 13.05 Koncert. 13.40 Bogárkák. Tévé-sorozat. 14.00 Szovjet animációs film. 14.30 Látogatás a cirkszuban. 15.05 Animációs film. 15.15 Visszaemlékezés a csehszlovák spartakiádra. 16.15 Korallsziget. Angol sorozat. 16.40 Szigorúan titkos. Esti mese. 18.30 Zenés szórakoztató műsor. 19.30 Híradó. 20.15 Amikor az alam megzik. 20.40 Mónika és a csillagok eskü. Tévéjáték. 21.40 Hogyan neveljük a férjünket? 22.10 Amikor elkezdődik a gombaháború. 22.40 Legyen valaki az esőben. Tévéjáték.

POZSONY, 2.: 13.05 Ne gyilkolj meg a bálnát! Kanada tévéfilm. 1. rész. 14.10 Zenés műsor. 14.35 Szórakoztató publicisztika. 15.30 ...Te vágy az Anna? Tévéjáték. 16.30 Maja, a méhecske. Rajzfilm-sorozat. 16.55 Mese a vándorlásról. Szovjet-román-csehszlovák tévéfilm. 18.40 Dokumentumfilm. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.00 A pírserlelem. Zenés film. 20.45 Dokumentumfilm. 21.00 Karácsony. 1914. Tévéfilm. 2. rész. 22.20 Ajándék. Francia film-vígjáték.

MOSZKVA, 1.: 13.30 Hírek. 13.50 Dokumentumfilm. 14.20 Sakkiskola. 14.50 Liszt: Zongoraverseny. 15.15 H. rek. 15.20 Az agróipari egyesületek jelenése és jövője. 15.50 Tizenhat év és azon túl. 16.35 A szavazó mögött teitek. 17.20 Vágyakozás. Film. 19.00 Híradó. 19.40 Daskova legenda. Tévéfilm. 20.45 Világhíradó. 21.00 Diszkóműsor. 21.40 Fízetés nélküli szabadság. Tévéfilm. 1. rész. 23.00 Hírek. 23.05 Az alapkinzsi Palotamúzeum. 23.37 Hangverseny.

PÉNTEK

BUDAPEST, 1.: 8.33 Műsorismertetés. 8.40 Tévétorma. 8.45 A négy jóbarát. Szovjet film-sorozat. 9.15 Cigánykerék. 9.40 Mozaik. 9.50 Lottószóros. 10.40 Kedves jó Télapót. NDK-film. 10.55 A király pantallója. Mesejáték (ism.). 12.05 Képzőműv. 14.47 Műsorismertetés. 14.50 Hírek. 14.55 Sel, haj cigányélet... 15.15 Három nap tévétorma. 15.20 A medvevadász. Japán film. 17.00 Valóságos legenda és legendás valóság. 17.50 Kellemes karácsonyt, boldog új évet! Angol film. 18.20 Reklám. 18.30 Tévétorma. 18.35 Est. mese. 18.45 Reklám. 18.50 Sport '86. I. rész. 20.00 Hírek. 20.05 Charley nője. Tévéjáték. 21.45 Lisztéletés. Animációs játékok. 22.20 Rátkav. Éndre profém ikonjai. Televíziókétfény. 22.45 Hírek. 22.50 Himnusz.

BUDAPEST, 2.: 18.38 Műsorismertetés. 18.40 Képzőműv. 18.45 Srácok a tengerparton. Új-zélandi film-sorozat (ism.).

19.05 Zenebutik (ism.). 20.05 A játék véget ért. Francia film. 21.35 Régi magyar tánc-muzsika. 21.45 A kéjné Kalifornia. Készül. Amerikai film. (Csak felnőtteknek!) 23.10 Képzőműv.

POZSONY, 1.: 12.00 Karácsonyi üszóverseny. 12.55 Dokumentumfilm. 13.05 Visszaemlékezés a csehszlovák spartakiádra. 14.00 Bogárkák. Tévé-sorozat. 14.20 Korallsziget. Angol sorozat. 14.45 Mese a csillaggyerekről. Szovjet film. 1. rész. 15.55 Portréfilm. 16.23 Svédország-Csehszlovákia ifjúsági vb-jétkorongmérkőzés. 18.50 Népdalok. 19.30 Híradó. 20.05 Természetfilm. 20.35 Es en. kedvesem? Tévéjáték. 20.45 Közkedvelt melódiák a képernyőn.

POZSONY, 2.: 10.00 Tévéfilm. 11.15 Zenés szórakoztató műsor. 11.55 A Szovjet TV zenés szórakoztató műsora. 12.50 Ne gyilkolj meg a bálnát! Kanadai tévéfilm, befejező rész. 14.00 Asztaltárszék. 16.10 A felfedezés története. 16.40 Maja, a méhecske. Rajzfilm-sorozat. 17.05 Mici neni két élete. Magyar film. 18.30 Kaleidoszkóp. 18.40 Louis. Dokumentumfilm. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.00 Doré-mi. Zenés film. 20.40 Portréfilm. 21.00 Tavasz. 1918. Tévéfilm, befejező rész.

MOSZKVA, 1.: 13.30 Hírek. 13.50 Az orosz beszéd. 14.20 Nemtudomka az udvarunkból. 2. rész. 15.25 Hírek. 15.30 2. Orosz Múzeum. 16.00 Együttműködés. 16.45 Világhíradó. 17.00 Minőségellenőrzés. 18.30 A Szilverko népi táncgyűttes. 19.00 Híradó. 19.40 Mít, hol, mikor? Tévévetélkedő. A szünetben: Világhíradó. Utána Fízetés nélküli szabadság. 2. rész. Hírek. Hangverseny.

RÁDIO

SZERDA

KOSSUTH: 4.30-7.59 Jó reggelt! 8.00 Hírek. Időjárás. Lapszemle. 8.10 Műsorismertetés. Kb. 8.20 Mai kulturális programok. 8.25 Családi túrkör. 8.35 Kís magyar néprajz. 9.00 Gregor Platigorszkij (gordonka) és Artur Schnabel (zongora) felvételeiből. 9.47 Beszél, nehez (ism.). 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Műsorajánlat. 10.08 Esik a hó (ism.). 10.20 Kandúr Kázmér kar(om)-mester kornyikaórái. 10.41 Az I Muscili di Roma kamarazenekar játszik. 11.20 Mária karácsonya. Muzsika gyerekeknek. 11.35 Valami történt. 12.00 Déli krónika. 12.15 Déli zeneapród. 12.20 Nekem idevalósiak az álmaim. 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.09 A magyar széppróza századai. 14.23 Operasíngerek. 15.00 Füzesszág karácsony. 15.29 Kertesz Tóth Erzsébet népdalfelvételeiből. 16.00 Hírek. Időjárás. 16.05 ...Körben az anyagok ülnek. 16.28 Műsorismertetés. 18.00 Hírek. Időjárás. 18.40 Beethoven: IX. szimfónia. 19.55 Sebestyén János - karácsonyi napló. 20.58 Rádiószínház. Rómeó és Júlia. 22.20-22.10 Hírek. Időjárás. 23.25 Bemutatjuk új fuvóleszünköt. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Himnusz. 0.15-5.50 Ejjéfi után.

PETŐFI: 4.30-7.59 Dallamoktól. 6.05 Reggeli csúcs. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Idő-szebek hullámmozsán. 8.50 Tíz perc politika (ism.). 9.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.05 Napközben. 12.00 Nótacsokor. 12.58 Műsorismertetés. 13.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.05 Bemutatjuk a 11 éves Harald Martint. 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00 Kórlnia. 15.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.05 Elvis Presley ünnepl albuma. 15.45 Egykori karácsonyok. Dokumentum-sz-szerállítás. 16.15 Zenekánál. 16.58 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.05 Kirándulás a spanyol popzenében. 18.00 Operettked-

velőknek. 18.35 Veközök a hó-ban a búkk (ism.). 19.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.05 Embermesék. 20.05 Jackso-kok... 21.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.05 Népdalfelvételeiből válogatás. Madársz. Ká-fesztivál. Liszt: Csáky és Esterházy. 21.40 Csillagfényes este. 23.00 Hírek. Időjárás. 23.10 Könyvzenei dallamok - dzsesszben elbeszelve. 0.15 Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat. 0.15-5.50 Ejjéfi után.

3. MŰSOR: 6.00 Karácsony reggeli eesponoriumok. 6.31 Népszerű muzsika - korán kelőknek. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.08 Hallgassuk újra! 9.40 Új lemezeinkből. 10.35 Bergeni Hírek. Időjárás. 13.03 Műsorismertetés. 13.05 Lemezbörze helyett - különkiadás. 14.00 A Régi Zene együttes jász-lik. 14.50 Cs. Szabó László: Görögkről. Könyvszemle. 15.00 Bemutató. Új felvételeinkből. 15.55 Kalandozások a népdalok és versek világában. 16.35 Klasszikusok - könyvjele. 17.20 Iphigenia Aulisban. Operarészlet. 18.20 In limba materna. Roman nyelvű nemzetiségi műsor.

NYIREGYHÁZA: 9.00 Kellemes ünnepek! - Hírek - Évfordulónaptár. 9.20 Ünnepi dallamok - Köznevelőverseny (Pálfi Balázs) - Művészasztalin (Hájos) - Agnes. 10.58-11.00 Műsorelőzetes (A nap szerkesztője: Agoston István.)

NYIREGYHÁZA: 8.00 Kellemes ünnepek! - Hírek - Lapszemle - Évfordulónaptár. 8.20 Ünnepi dallamok. Karácsonyi szokások. Filippón (Kollath Adrienne) - A teli szünet örömei (Vécsey Ágnes) - Jászóház Sápon (Bálint István). 9.58-10.00 Műsor-előzetes. (A nap szerkesztője: Agoston István.)

CSÜTÖRTÖK

KOSSUTH: 6.00-7.30 Jó reggelt! 7.30 Találkozások. 7.55 Műsorismertetés. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Enekszóval, muzsikával. 9.00 A nagy Gilly Hopkins. 9.31 Dalpota. 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Örökzöld dallamok. 11.00 Reklám. 11.06 Műsorajánlat. 11.09 Ejjéfi dúsok és földi tereken (ism.). 12.00 Aki két kevének hívják. Riport. 12.00 Déli krónika. 12.15 Harminc per alatt a Föld körül. Nemzetközi magazin. 12.45 Mészes. Jegyzet. 12.55 Művészelemek. 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 A székfűzésben. Zenés mese. 14.30 A naplómód. 15.35 Svéd Sándor nótafelvételeiből. 16.00 Hírek. Időjárás. 16.05 Zenés éték a természetben. 17.00 Parasztsors. 18.00 A würtzburgi Dóm fiúkörosa énekel. 18.15 Hol volt, hol nem volt... 18.28 Műsorismertetés. 18.39 Hírek. Időjárás. 18.40 A Rádiószínház bemutatója. Cikládom. 19.55 Új lemezeinkből. Vladimir Horowitz zongorahangversenye. 21.00 Lemezek és levelek. 22.00 Hírek. Időjárás. 22.10 A Francia Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye. 23.47 Basszusáriák. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Himnusz. 0.15-5.50 Ejjéfi után.

PETŐFI: 6.00 Dallamoktól. 6.55 Mai kulturális programok. 7.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 7.05 A római katolikus egyház félőrája. 7.35 Orgonamuzsika. 7.52 Torna. 7.57 Műsorismertetés. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Mesezene gyerekeknek. 8.29 A Szabó család (ism.). 9.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.05 Dal a szívről. 10.05 Nagy vetette-tök. Komlós János. 11.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.05 Lemezek a pincéből. 11.45 Erkel-művek fuvósból előadásában. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 12.58 Műsorismertetés. 13.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.05 Bucei királyi az üveggyöly. Rádiójáték. 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00 Ünnepi kívánság-műsor. 16.00 Tízper-száz-harminc perc... Baróti Lajos-portré. 16.58 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.05 Slágereink története. 18.05 Népdalkörök pódiuma (ism.). 18.30 Sláger-éjszaka. 19.05 Operettkörüriák. 19.58 Katona Klári énekel. 20.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.35 Sikerlista 1986. 21.48 Filmzene. 22.00 Bagoly. Éjszakai érdekes magazin. 0.15 Magyar és idegen nyelvű vízjelző szolgálat. 0.15-5.50 Ejjéfi után.

NYIREGYHÁZA: 8.00 Kellemes ünne